

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้

นายพันธ์วัฒน์ บุชบา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2556

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

GUIDELINES OF ORGANIZING LIFELONG LEARNING ACTIVITIES
TO ENHANCE BEING THE CITY OF READING

Mr. Phannuwat Butsaba

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Non-Formal Education

Department of Lifelong Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้

โดย

นายพันธ์นุวัฒน์ บุชบา

สาขาวิชา

การศึกษานอกระบบโรงเรียน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

อาจารย์ ดร.สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิดา รักษ์พลเมือง)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์ ดร.สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี สังข์ศรี)

พันธนูวัฒน์ บุชบา : แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็น เมืองแห่งการอ่าน. (GUIDELINES OF ORGANIZING LIFELONG LEARNING ACTIVITIES TO ENHANCE BEING THE CITY OF READING) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : อ.ดร.สุวิธิตา จรุงเกียรติกุล, 157 หน้า.

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาอนาคตตามเทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันขององค์ประกอบและกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเมืองแห่งการอ่าน และนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ศึกษาชุมชนรักการอ่าน 3 ชุมชน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ และรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ท่าน โดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามตามเทคนิคเดลฟาย แล้วนำมาสรุปหาฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบและกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเมืองแห่งการอ่าน แบ่งได้เป็น 5 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านหลักการและนโยบาย ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน มี 5 แนวทาง ได้แก่ 1) แนวทางด้านหลักการและนโยบาย ควรมีนโยบายสร้างความตระหนักให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการอ่าน มีนโยบายพัฒนาห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่านของประชาชน และมีนโยบายส่งเสริมการเข้าถึงหนังสือ 2) แนวทางด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน ควรมีการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามสภาพ/บริบทของแต่ละพื้นที่ พัฒนาแหล่งเรียนรู้และบุคลากรให้มีความพร้อมในการให้บริการส่งเสริมการอ่าน และจัดกิจกรรมเพื่อปลูกจิตสำนึกสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับประชาชน 3) แนวทางด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ควรเป็นกิจกรรมที่มีรูปแบบหลากหลาย และนำกิจกรรมหรือโครงการที่ประสบผลสำเร็จในต่างประเทศมาประยุกต์ใช้ 4) แนวทางด้านทรัพยากรการเรียนรู้ หนังสือและสื่อต่างๆควรมีราคาถูก มีการจัดสถานที่และสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างบรรยากาศให้เหมาะสมกับการอ่าน รวมถึงปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 5) แนวทางด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกหน่วยงาน ทุกองค์กรควรร่วมกันจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยมีการสร้างเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด อาทิ ความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา และครอบครัว แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการใช้ของแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกัน

ภาควิชา.....การศึกษาดูตลอดชีวิต.....ลายมือชื่อ.....
 สาขาวิชา.....การศึกษานอกระบบโรงเรียน.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
 ปีการศึกษา.....2556.....

5483398227 : MAJOR NON-FORMAL EDUCATION

KEYWORDS : THE LIFELONG LEARNING ACTIVITIES / THE CITY OF READING

PHANNUWAT BUTSABA : GUIDELINES OF ORGANIZING LIFELONG LEARNING ACTIVITIES TO ENHANCE BEING THE CITY OF READING. ADVISOR : SUWITHIDA CHARUNGKAITTIKUL, Ph.D., 157 pp.

This future research study applied the Delphi Technique. The purposes of the study were to 1) analyze the current conditions of components and lifelong learning activities of the city of reading, and 2) propose guidelines of organizing lifelong learning activities to enhance being the city of reading. The data were gathered and analyzed by using content analysis of different research studies both in Thailand and foreign countries, the open-ended interview form of three reading communities, and the Delphi Technique questionnaire given to ten experts in the field.

The results were as follow.

1. The components and lifelong learning activities of the city of reading included five main components: the principles and policies, the development processes, the lifelong learning activities, the learning resources, and the learning network. Each components and lifelong learning activities comprised of the sub-components and activities to enhance being the city of reading.

2. The proposed guidelines of organizing lifelong learning activities to enhance being the city of reading included five key guidelines: 1) the principles and policies: principles were network participation, continuous reading promotion, and etc.; and policies were to create awareness about importance of reading and lifelong learning, to develop the libraries as a center of reading culture, and to promote the ways to access the books; 2) the development processes: to promote reading activities to serve the condition/context of each area, to develop learning resources and qualified staff who are able to provide reading services and activities, to promote reading habits for people in the society; 3) the lifelong learning activities: the city of reading should have variety of activities, such as Book Start, One City One Book, and etc.; 4) the learning resources: the prices of several books and other learning resources should be reasonable and cheap, and the city should provide learning places/spaces appropriately, and improve the information technology systems; and 5) the learning networks: all sectors in the society (e.g., government agencies, private sectors, educational institutions, and family) should promote reading activities to foster the reading habits. Therefore, it is hoped that the above mentioned guidelines of organizing lifelong learning activities to enhance being the city of reading will be useful for every city toward enhancing the city of reading.

Department Lifelong Education Student's Signature

Field of Study Non-formal Education Advisor's Signature

Academic Year 2013

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความเมตตาและกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ ดร.สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำปรึกษาและแนะนำแนวทาง รวมทั้งแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ในการวิจัยด้วยความจริงใจและเอาใจใส่เสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี สังข์ศรี กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย ผู้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่สละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถาม และกรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

ขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่านทั้งพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกคน สำหรับมิตรภาพและกำลังใจที่มีให้ผู้วิจัยเสมอ และคอยเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้วิจัยอดทนและทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้

ขอขอบพระคุณพ่อและแม่อันเป็นที่รัก ผู้คอยเป็นกำลังใจอันยิ่งใหญ่ให้ความรักความเอาใจใส่และสนับสนุนผู้วิจัยตลอดมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎี หลักการของการศึกษาตลอดชีวิต.....	12
1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิต.....	13
1.2 ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิต.....	14
1.3 ความสำคัญของการศึกษาตลอดชีวิต.....	15
ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	16
2.1 แนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	16
2.2 ลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้.....	18
2.3 ประเภทของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	20
2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ตลอดชีวิตกับการอ่าน.....	21
ตอนที่ 3 การอ่าน.....	23
3.1 ความหมายของการอ่าน.....	23
3.2 เมืองแห่งการอ่าน.....	27
3.3 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน.....	29

	หน้า
3.3.1 การส่งเสริมการอ่านของประเทศไทย.....	31
3.3.2 การส่งเสริมการอ่านของประเทศไทยเวียดนาม.....	34
3.3.3 การส่งเสริมการอ่านของประเทศไทยอินโดนีเซีย.....	37
3.3.4 การส่งเสริมการอ่านของประเทศไทยสิงคโปร์.....	43
3.3.5 การส่งเสริมการอ่านของประเทศไทยเกาหลีใต้.....	46
ตอนที่ 4 ระเบียบวิจัยเชิงอนาคต.....	50
4.1 ความหมายของการวิจัยอนาคต.....	50
4.2 แนวคิดอนาคตศึกษา.....	51
4.3 เทคนิคการวิจัย Delphi.....	52
5.4 ประโยชน์ของการศึกษาและวิจัยอนาคต.....	54
ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	56
5.1 งานวิจัยในประเทศ.....	56
5.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	57
ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	60
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	61
ชั้นที่ 1 การวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบของเมืองแห่งการอ่าน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ.....	61
ชั้นที่ 2 การนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน.....	63
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบของเมืองแห่งการอ่าน ทั้งในและต่างประเทศ.....	70
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย.....	78

2.1 ผลการสังเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ในรอบที่ 1	79
2.2 ผลการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริม ความเป็นเมืองแห่งการอ่าน จากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2	81
2.3 ผลการพิจารณาฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทาง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็น เมืองแห่งการอ่าน จากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 3	93
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	112
สรุปผลการวิจัย	113
อภิปรายผลการวิจัย	117
ข้อเสนอแนะ	126
รายการอ้างอิง	128
ภาคผนวก	133
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	134
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	137
ภาคผนวก ค ตารางแสดงจำนวนผู้เชี่ยวชาญในการให้ระดับความเหมาะสม แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่ง การอ่าน	153
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	157

สารบัญญัตราสาร

ตารางที่	หน้า	
4.1	ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐาน และฐานนิยมและค่าพิสัยควอไทล์ของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านหลักการและนโยบาย จากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2.....	83
4.2	ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐาน และฐานนิยมและค่าพิสัยควอไทล์ของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน จากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2.....	85
4.3	ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐาน และฐานนิยมและค่าพิสัยควอไทล์ของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2.....	88
4.4	ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐาน และฐานนิยมและค่าพิสัยควอไทล์ของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ จากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2.....	90
4.5	ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐาน และฐานนิยมและค่าพิสัยควอไทล์ของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2.....	92
4.6	ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐาน และฐานนิยมและค่าพิสัยควอไทล์ของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านหลักการและนโยบาย จากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 3.....	96

ตารางที่	หน้า
4.7	ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐาน และฐานนิยมและค่าพิสัยควอไทล์ของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกระบวนการ ในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน จากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 3..... 99
4.8	ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐาน และฐานนิยมและค่าพิสัยควอไทล์ของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกิจกรรม การเรียนรู้ตลอดชีวิต จากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 3..... 102
4.9	ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐาน และฐานนิยมและค่าพิสัยควอไทล์ของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านทรัพยากร การเรียนรู้ จากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 3..... 105
4.10	ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐาน และฐานนิยมและค่าพิสัยควอไทล์ของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านเครือข่ายผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง จากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 3..... 108

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้.....	111

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาคนหรือทรัพยากรมนุษย์เป็นการพัฒนาที่สำคัญที่สุด และถือเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าและยั่งยืน การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความสามารถเต็มศักยภาพ มีการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยหลักของการพัฒนา ซึ่งการศึกษาเป็นหนทางแห่งการพัฒนาชีวิต และสร้างความมั่นคงทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน หรือการศึกษาตามอัธยาศัย เพราะจะช่วยเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ความสามารถให้แก่บุคคล ดังนั้น การศึกษาจะต้องไม่สิ้นสุดเพียงแค่นี้ในชั้นเรียน จะต้องส่งเสริมให้ทุกคนได้เรียนอยู่ตลอดเวลา ถึงแม้ว่าจะจบการศึกษาจากโรงเรียนแล้วก็ตาม โรงเรียนทำหน้าที่เป็นผู้เตรียมความพร้อมด้านความรู้ ความสามารถ และปลูกฝังแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิตให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้มีทัศนคติแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (ฟาฏินา วงศ์เลขา, 2555)

การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคนตั้งแต่เกิดจนตาย ไม่ได้จบลงในชั้นเรียนเพียงเท่านั้น การศึกษาพัฒนาคนให้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถที่ใช้ในการดำเนินชีวิตในแต่ละช่วงวัยได้อย่างเหมาะสม สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและซับซ้อน จึงควรให้ความสำคัญกับการศึกษาและพัฒนาให้ดีขึ้น โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคแห่งความเจริญก้าวหน้าและมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วของวิทยาการและเทคโนโลยี ซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อมและมีผลกระทบต่อเนื่องกันทั่วโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544)

ในต่างประเทศได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาตลอดชีวิตเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่โลกเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงปัญหาและอุปสรรคต่างๆอย่างมากมาย การศึกษาตลอดชีวิตในบางประเทศได้มีการพัฒนาแนวทาง รูปแบบ และวิธีการจัดการศึกษาตลอดชีวิตที่หลากหลายและน่าสนใจ ซึ่ง UNESCO เป็นองค์กรที่มีบทบาทเป็นอย่างมากในการผลักดันและพัฒนาระบบการศึกษาของโลก ได้กล่าวถึงการศึกษาตลอดชีวิต เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้

ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะด้านต่างๆ ความรู้ โดยใช้วิธีการทุกอย่างที่เป็นไปได้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาบุคลิกภาพ เป็นการพิจารณาการศึกษาโดยส่วนรวมทั้งหมด ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพ ให้ผู้เรียนสามารถจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ เพื่อให้ผู้เรียนคิดและนำไปปฏิบัติได้ (UNESCO, 1977) จึงทำให้ทั่วโลกสนใจในการศึกษาตลอดชีวิตในประเทศไทย ได้เห็นความสำคัญของการศึกษาตลอดชีวิตเช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ ประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนา ต้องเตรียมประชาชนให้พร้อมกับสภาพความเปลี่ยนแปลงและปัญหาต่างๆของสังคม การศึกษาวิเคราะห์การจัดการศึกษาตลอดชีวิตจากประเทศต่างๆ จะช่วยให้ประเทศไทยได้เรียนรู้และรู้แนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการศึกษาตลอดชีวิตในประเทศไทย การศึกษาจะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยเตรียมประชาชนให้มีความพร้อม ให้มีภูมิคุ้มกันที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆได้อย่างเท่าทัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544)

ข้อมูลจากการจัดอันดับของ United Nations Development Programme (UNDP) ในปี 2553 โดยใช้ดัชนีระดับการพัฒนาคคน พบว่า ประเทศไทยนั้นจัดอยู่ในกลุ่มประเทศด้อยพัฒนา ซึ่งอยู่อันดับที่ 92 จาก 169 ประเทศ ดัชนีการพัฒนามนุษย์วัดความสำเร็จโดยเฉลี่ยของแต่ละประเทศในการพัฒนามนุษย์ 3 ด้านหลัก ได้แก่ 1) การมีชีวิตที่ยืนยาวและมีสุขภาพดี ซึ่งวัดได้จากอายุขัย 2) ความรู้ ซึ่งวัดได้จากการรู้หนังสือ และอัตราส่วนการเข้าเรียนสุทธิที่รวมกันทั้งระดับประถม มัธยม และอุดมศึกษา 3) มาตรฐานคุณภาพชีวิต ซึ่งวัดได้จากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว (สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, 2553)

ปัญหาเด็กไทยไม่รักการอ่าน ทุกภาคส่วนของสังคมไทยจะต้องร่วมช่วยกันแก้ไขปัญหานี้ อย่างจริงจัง เพราะการอ่านเป็นหัวใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการนำชีวิตไปสู่ความสำเร็จ เยาวชนทุกคนควรได้รับการปลูกฝังให้มีความรักการอ่านและฝึกฝนที่ดี การอ่านเป็นทักษะที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เด็กที่รักการอ่านสามารถอ่านได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว จะเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้และสร้างนิสัยถาวรให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ในอดีตเด็กจะเริ่มเรียนรู้จากการอ่านก็ต่อเมื่อถึงวัยเข้าโรงเรียน และการฝึกฝนการอ่านให้กับเด็กๆ ถือเป็นหน้าที่ของครูที่ต้องจัดกิจกรรม เพื่อเตรียมความพร้อมและสอนให้เด็กได้อ่าน แต่ในปัจจุบันการอ่านเป็นกระบวนการที่ต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่เด็กอยู่ในครรภ์หรือในวัย

ทารก จึงไม่น่าแปลกใจที่ผู้ปกครองจะอ่านหนังสือเล่านิทานให้ลูกฟังตั้งแต่ลูกยังอยู่ในครรภ์ จนกระทั่งลูกสามารถอ่านได้ด้วยตัวเอง ถือเป็น การช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่าน และเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้เด็กตั้งแต่เยาว์วัย เมื่อถึงวัยเรียนครูก็จะจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก ยังมีความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง การจัดการเรียนรู้ให้เด็กอ่าน เป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลา การสอนให้เด็กอ่านเพียงเพื่อการสอบผ่านในวิชาเรียน หรือ เพื่อสอบเข้าเรียนต่อมหาวิทยาลัยให้ได้คงไม่เพียงพอ ต้องร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน เพื่อสังคมที่เต็มไปด้วยเด็กไทยที่มีบุคลิกใหม่ คือ เป็นเด็กที่มีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ แสวงหาความรู้ด้วยตัวเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน เป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา เพราะการสร้างนิสัยรักการอ่านนั้นจะทำให้ประสบผลสำเร็จต้องระยะเวลาอันยาวนาน และความแตกต่างของเด็กแต่ละคนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อระดับความสำเร็จด้วย (มีเดีย จุฬา, 2549)

การอ่านสำหรับประเทศไทยอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำมากเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ การส่งเสริมการอ่านควรได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย เช่น ภาครัฐส่งเสริมให้มีห้องสมุดประจำหมู่บ้านและชุมชน หนังสือที่จำหน่ายควรมีราคาถูก รัฐบาลเข้ามาชดเชยส่วนต่างแก่ผู้ผลิต หนังสือควรมีเนื้อหาหลากหลาย น่าสนใจ หาอ่านได้ง่าย ส่งเสริมให้ผู้ปกครองปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับลูกๆ มีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้คนไทยเห็นถึงความสำคัญของการอ่าน ห้องสมุดโรงเรียนควรเปิดกว้างสำหรับเด็ก จัดห้องสมุดให้มีความน่าสนใจเน้นที่กิจกรรมการอ่านให้มากขึ้น (หนังสือพิมพ์มติชน, 2554)

การอ่านจึงเป็นการเปิดหน้าต่างสู่โลกกว้าง ทำให้ผู้อ่านสามารถเรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณี ความเป็นอยู่ เรื่องราวของประเทศต่างๆ ได้ด้วยการอ่าน การอ่านหนังสือ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การอ่านจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ยิ่งเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้าการอ่านยิ่งมีความสำคัญและจำเป็นมากเท่านั้น เด็กๆ เยาวชนต้องได้รับการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านจากครอบครัว โรงเรียน และสังคม การส่งเสริมให้เยาวชนมีนิสัยรักการอ่านรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2528 กรมวิชาการได้มีแนวทางในการพัฒนาเยาวชนให้มีความรู้ความสามารถโดยส่งเสริมให้เยาวชนมีนิสัยรักการอ่าน ศึกษาหาความรู้เพื่อนำไปใช้ใน

ชีวิตประจำวัน โดยการรณรงค์เพื่อการส่งเสริมการอ่าน และเผยแพร่เทคนิคการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างกว้างขวาง อาทิ การส่งเสริมการอ่านภายในโรงเรียนทั่วประเทศ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถคิดเป็นทำเป็น มีนิสัยรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (กรมวิชาการ, 2544)

การอ่านมีความสำคัญอย่างมากในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต แต่คนไทยยังให้ความสำคัญกับการอ่านน้อยมาก ซึ่งการอ่านนั้นมีประโยชน์ของมากมาย อาทิ การอ่านทำให้เกิดความคิด การอ่านทำให้สามารถคิดใคร่ครวญ เพราะการอ่านสามารถหยุดอ่านได้ แต่การฟังไม่สามารถหยุดฟังผู้พูดได้ ต้องฟังผู้พูดจนจบ เมื่ออ่านแล้วเกิดข้อสงสัยหรือคำถาม สามารถหยุดอ่านแล้วคิดทบทวนเรื่องที่อ่านได้ การอ่านช่วยในการสร้างสมาธิ การอ่านเป็นการฝึกสมาธิที่ดี การฝึกสมาธิที่ได้ทั้งองค์ความรู้ ความคิด ข้อมูล ข่าวสาร การอ่านช่วยในการพัฒนาตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง การอ่านจึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเอง เพื่อให้เกิดทักษะในด้านต่างๆมากมาย การอ่านทำให้เกิดการเพลิดเพลิน อาทิ การอ่านหนังสือบันเทิง หนังสือตลก หนังสือนิยาย ช่วยทำให้เกิดการเพลินเพลินทางอารมณ์ การอ่านช่วยในการสร้างแรงบันดาลใจ (สุทธิชัย ปัญญาโรจน์, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจพฤติกรรมการอ่านของคนไทย ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551)

- 1) ในปี พ.ศ. 2551 คนไทยอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป มีอัตราการอ่านหนังสือ ร้อยละ 66.3 ซึ่งลดลงจากเมื่อปี พ.ศ. 2548 ซึ่งเป็นร้อยละ 69.1
- 2) ในปี พ.ศ. 2551 คนไทยอ่านหนังสือเฉลี่ย 39 นาทีต่อวัน ซึ่งลดลงจากเมื่อปี พ.ศ. 2548 ซึ่งเป็น 46 นาทีต่อวัน
- 3) อัตราการซื้อหนังสือของคนไทย 2 เล่มต่อคนต่อปี
- 4) อัตราการอ่านหนังสือของคนไทยเฉลี่ย 5 เล่มต่อคนต่อปี
- 5) หนังสือที่ขายดีที่สุดกลับเป็นหนังสือดารา นิยาย เรื่องย่อละครโทรทัศน์ กีฬา สุขภาพ คู่มือต่างๆ

อย่างไรก็ตามเพื่อเป็นการยกระดับการศึกษาของประชาชน สำนักงานส่งเสริมการจัดศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจึงมีนโยบายที่สำคัญในการพัฒนาการอ่านดังนี้

การพัฒนาการอ่าน การส่งเสริมการรู้หนังสือ การศึกษาต่อเนื่อง การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ประชาชน การจัดการศึกษาจึงมีความหลากหลายทั้งกลุ่มเป้าหมาย หลักสูตร รูปแบบ/กิจกรรมเรียนรู้ และผู้ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษา ซึ่งมีทั้งบุคลากรของ กศน. และ องค์กร ภาคีเครือข่าย สำนักงาน กศน. มีบทบาทหน้าที่ส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อให้ประชาชนได้เรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพเท่าเทียมกัน เพื่อให้เกิดสังคมฐานความรู้ และการมีอาชีพอย่างยั่งยืน การส่งเสริมการรู้หนังสือเป็นภารกิจที่สำคัญ การดำเนินการส่งเสริมการรู้หนังสือของสำนักงาน กศน. จากนโยบายด้านการศึกษารัฐบาล สำนักงาน กศน. ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการรู้หนังสือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเป็นสิทธิเบื้องต้นที่ประชาชนจะต้องได้รับ นอกจากนี้การรู้หนังสือยังส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ ประเทศไทยได้มีการดำเนินการส่งเสริมการรู้หนังสือมาเป็นเวลานาน นับตั้งแต่ ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับประชาชนในสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นต้นมา นอกจากนี้ ยังมีกรรณวงศ์เพื่อการรู้หนังสืออย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังปรากฏว่าในปัจจุบันประเทศไทยก็ยังมีผู้ไม่รู้หนังสืออีกจำนวนมาก โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายประชากรวัยแรงงาน ผลจากการที่สำนักงาน กศน. ได้สำรวจข้อมูลประชากรวัยแรงงาน ที่เป็นผู้ไม่รู้หนังสือทั่วประเทศ เมื่อปี พ.ศ. 2552 จากประชากรวัยแรงงาน ที่มีอายุระหว่าง 15 – 59 ปี จำนวน 11,190,758 คน พบว่ามีผู้ไม่รู้หนังสือ 262,708 คน (สำนักงานส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2552)

กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมการอ่านเป็นวาระแห่งชาติเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีมาตรการในภาพรวมเน้นการอ่านดังนี้ 1) กำหนดให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ 2) กำหนดให้วันที่ 2 เมษายน ของทุกปี เป็นวันรักการอ่าน 3) กำหนดให้ปี 2552-2561 เป็นทศวรรษแห่งการอ่านของประเทศ 4) กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยได้กำหนดเป้าหมายในการดำเนินการ เพื่อให้คนไทยได้พัฒนาความสามารถในการอ่านและการรู้หนังสือ ภายในปีพ.ศ.2555 ดังนี้ (1) ประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้รู้หนังสือในระดับใช้งานได้ในชีวิตประจำวัน เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 97.21 เป็นร้อยละ 99 (2) ประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปที่สามารถอ่านออกเขียนได้มีเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 92.64 เป็นร้อยละ

ละ 95 (3) ค่าเฉลี่ยในการอ่านหนังสือของคนไทย เพิ่มขึ้นจากปีละ 5 เล่ม เป็นปีละ 10 เล่มต่อคน (4) แหล่งการอ่านได้รับการพัฒนาและเพิ่มจำนวนให้สามารถจัดบริการได้ครอบคลุมทุกตำบล ชุมชน อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ (5) การสร้างภาคีเครือข่ายการอ่านเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน และการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ซึ่งมียุทธศาสตร์การส่งเสริมการอ่านได้กำหนดยุทธศาสตร์ การดำเนินงานไว้ 3 ด้านหลักในการผลักดันให้การส่งเสริมเป็นวาระแห่งชาติเพื่อสร้างสังคมแห่ง การเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ การพัฒนาคนไทยให้มีความสามารถในการอ่าน โดยรณรงค์การ อ่านเขียนภาษาไทย ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย รวมทั้งบริหาร จัดการและสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านของคนไทย การพัฒนาคน ไทยให้มีนิสัยรักการอ่าน โดยปลูกฝังและสร้างทัศนคติคนไทยให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการ อ่านหนังสือและสื่อทุกรูปแบบ ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเป็นภาคีเครือข่าย ส่งเสริมการอ่าน และกำหนดมาตรการจูงใจให้ภาคีเครือข่ายร่วมส่งเสริมการอ่านในสังคมไทย การ สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการส่งเสริมการอ่าน โดยแสวงหาภาคีเครือข่ายในการ เสริมสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม พัฒนาและเพิ่มจำนวนแหล่งการเรียนรู้ให้สามารถจัดบริการ ได้ครอบคลุมทุกตำบลชุมชน อย่างทั่วถึง ทันสมัย และมีคุณภาพ เพื่อให้การอ่านเป็นที่สนใจ มาก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552)

ด้วยความสำคัญของการส่งเสริมการอ่าน ยูเนสโกจึงได้มีโครงการเมืองหนังสือโลก (World Book Capital) เริ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 โดยยูเนสโกได้มอบรางวัลเกียรติยศในฐานะที่ เป็นเมืองแห่งการเรียนรู้และส่งเสริมการอ่าน เพียงปีละ 1 เมือง เพื่อกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมส่งเสริม การอ่านและการเรียนรู้ด้วยหนังสือในระดับนานาชาติ ให้สอดคล้องกับการเฉลิมฉลองวันหนังสือ และลิขสิทธิ์โลก ซึ่งตรงกับวันที่ 23 เมษายนของทุกปี ด้วยเหตุผลที่ว่า หนังสือคือสิ่งที่มีพลังอำนาจ สูงสุดและมีประสิทธิภาพมากที่สุดในการกระจายความรู้และรักษาไว้ซึ่งความรู้นั้นๆ เพื่อ มนุษยชาติ รวมถึงต้องการให้ทั่วทั้งโลกส่งเสริมให้เกิดการอ่าน การจัดพิมพ์หนังสือ และการ ปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาผ่านความคุ้มครองด้านลิขสิทธิ์ด้วย

สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว ดำเนินโครงการมหานครแห่งการอ่านและการ เรียนรู้ โดยผลักดันให้กรุงเทพมหานครคว้ารางวัลเมืองหนังสือโลกในปี 2556 จากยูเนสโก ซึ่ง

กรุงเทพมหานครตั้งงบประมาณ ปี 2554-2556 จำนวน 280 ล้านบาท ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่าน ตลอดจนเสริมสร้างวัฒนธรรมรักการอ่านให้เกิดขึ้นในสังคม เพื่อให้ได้รางวัลเมืองหนังสือโลกในปี 2556 โดยกำหนดแผนยุทธศาสตร์ 5 ด้าน ตามเกณฑ์ยูเนสโก เน้นการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เข้าถึงได้ง่าย แนวทางดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ 5 ด้านต่อไป (สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว, 2554)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสื่อสารสาธารณะเพื่อเปลี่ยนกระบวนทัศน์ทางสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การกำหนดนโยบายอย่างชัดเจนต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายส่งเสริมการอ่านทุกภาคส่วน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาและขยายพื้นที่ส่งเสริมการอ่าน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การสร้างกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลายและต่อเนื่อง

ส่วนด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เข้าถึงได้ง่าย ที่ผ่านมา กรุงเทพมหานครได้สร้างห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ ปัจจุบันเปิดให้ประชาชนเข้าใช้บริการทั่วกรุงเทพฯ แล้ว จำนวน 34 แห่ง และกำลังดำเนินการก่อสร้างอีก 3 แห่ง ที่เขตคลองสามวา ห้วยขวาง และพระโขนง ซึ่งจะเปิดให้บริการในปี 2555 นอกจากนี้ยังมีบ้านหนังสือ จำนวน 115 แห่ง เปิดให้บริการในชุมชนต่างๆ รวมถึงรถห้องสมุดเคลื่อนที่ จำนวน 7 คัน ที่ออกให้บริการตามชุมชนขนาดเล็ก เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงห้องสมุดได้ง่ายและทั่วถึง

กรุงเทพมหานครได้รับคัดเลือกเป็นเมืองหนังสือโลกลำดับที่ 13 โดยก่อนหน้านี้นี้ ได้แก่ 1) ปี 2544 คือ เมืองมาดริด ประเทศสเปน 2) ปี 2545 คือ เมืองอเล็กซานเดรีย ประเทศอียิปต์ 3) ปี 2546 คือ เมืองนิวเดลี ประเทศอินเดีย 4) ปี 2547 คือ เมืองอันท์เวิร์ป ประเทศเบลเยียม 5) ปี 2548 คือ เมืองมอนทรีออล ประเทศแคนาดา 6) ปี 2549 คือ เมืองตูริน ประเทศอิตาลี 7) ปี 2550 คือ เมืองโบโกตา ประเทศโคลอมเบีย 8) ปี 2551 คือ เมืองอัมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์ 9) ปี 2552 คือ เมืองเบรุต ประเทศเลบานอน 10) ปี 2553 คือ เมืองลูเบียนา ประเทศสโลวีเนีย 11) ปี 2554 คือ เมืองบัวโนสไอเรส ประเทศอาร์เจนตินา 12) ปี 2555 คือ เมืองเยเรวาน ประเทศอาร์เมเนีย และ 13) ปี 2556 คือ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย (สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการ

ห้องเที่ยว, 2554) จากการที่กรุงเทพมหานคร ได้รับคัดเลือกให้เป็นเมืองหนังสือโลกประจำปี 2556 จากองค์การยูเนสโก กรุงเทพมหานครจึงได้ดำเนินการเพิ่มพื้นที่การอ่าน เช่น การเพิ่มห้องสมุด การจัดพื้นที่และจัดหนังสือในพื้นที่สาธารณะ เพื่อหวังให้ประชาชนสามารถเข้าถึงหนังสือได้ทุกที่ทุกเวลา

การพัฒนาการอ่านนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ร่วมกันพัฒนาอย่างเป็นระบบ การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่สำคัญของการสร้างความมั่นคงของมนุษย์ ระดับบุคคล เนื่องจากการอยู่ร่วมกัน การทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน ดังนั้นสมาชิกทุกคนของชุมชนมีส่วนร่วม ช่วยเหลือและมีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาการอ่าน ซึ่งครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่ทำให้การสนับสนุน ตั้งแต่การอบรม เลี้ยงดู เอาใจใส่ ปลุกฝังนิสัยรักการอ่าน ลำดับถัดมาอาจเป็นเครือข่าย เพื่อนฝูง เพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน บุคคลใกล้ชิด เป็นต้น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นสิ่งที่นำมาซึ่งการสนับสนุนทางสังคมระหว่างการพัฒนาเมืองแห่งการอ่านต้องได้รับความร่วมมือทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นความร่วมมือกันระหว่างรัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ครอบครัว ชุมชน และประชาชนที่อยู่อาศัยภายในเมือง เพื่อการพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นทุกภาคส่วนในสังคมจะต้องให้ความสำคัญกับการอ่าน ทุกคนร่วมมือกัน ส่งเสริมและปลุกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับเยาวชนและประชาชน การพัฒนาที่ดีควรพัฒนาในทุกภาคส่วนอย่างเป็นระบบ ซึ่งเมืองแห่งการอ่านควรเป็นเมืองที่มีการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ ภายในเมืองอย่างแพร่หลายด้วยความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนภายในเมืองมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และประชาชนในเมืองให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองด้วยการอ่าน มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่อง

จากความเป็นมาและความสำคัญข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน โดยศึกษาสภาพปัจจุบันขององค์ประกอบและกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเมืองแห่งการอ่านทั้งในและต่างประเทศ และนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้วยการสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาตลอดชีวิต ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมการอ่าน เพื่อหาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ซึ่งเป็นเรื่องที่ยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจนมาก่อน จึงใช้เทคนิคเดลฟายซึ่งเป็น

เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต และองค์ความรู้ที่ได้จะเป็นประโยชน์กับหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ในการ พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความเป็นเมือง แห่งการอ่าน และสามารถนำแนวทางที่ได้ไปพัฒนาขึ้นใช้อย่างมีระเบียบแบบแผน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันขององค์ประกอบและกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเมือง แห่งการอ่าน
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมือง แห่งการอ่าน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริม ความเป็นเมืองแห่งการอ่านผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ รวมทั้งศึกษาชุมชนเพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันขององค์ประกอบและกิจกรรมการ เรียนรู้ตลอดชีวิตของเมืองแห่งการอ่าน

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษา เป็นชุมชนรักการอ่าน จำนวน 3 ชุมชนได้แก่ ชุมชนบางบัว ชุมชนเมือง ทองนิเวศน์ และชุมชนเคหะท่าทราย กรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นชุมชนต้นแบบที่มีการส่งเสริม และพัฒนาการอ่านของเด็กๆ และประชาชนในชุมชน

3. ขอบเขตด้านประชากร

งานวิจัยครั้งนี้ขอบเขตทางด้านประชากรได้แก่

- 3.1 ผู้ให้ข้อมูลจากชุมชน จำนวน 3 ชุมชน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และสัมภาษณ์ความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ประชาชนผู้ให้บริการห้องสมุด บรรณารักษ์ ครู ผู้นำชุมชน

3.2 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ท่าน แบ่งเป็น ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาตลอดชีวิต ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมการอ่าน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึง การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบ สัมพันธ์และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยการจัดกิจกรรม ยึดตามหลักการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบ นอกโรงเรียนและตามอัธยาศัย และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การอ่าน หมายถึง กระบวนการทางสมองที่จะแปลสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่มองเห็นได้ เกิดความคิด ความเข้าใจเรื่องที้อ่านได้ดี สามารถแยกแยะตีความหมายก่อนที่จะสรุปเป็นความคิดของตนเอง

เมืองแห่งการอ่าน หมายถึง เมืองที่มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังคมทุกภาคส่วน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่มีคุณภาพและต่อเนื่อง มีนโยบายสนับสนุนการพัฒนาหนังสือและการอ่านที่ชัดเจน มีการสร้างเครือข่ายทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และประชาชนให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองด้วยการอ่าน

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน หมายถึง การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วตามกระแสโลกาภิวัตน์ โดยใช้กิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นเครื่องมือในการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน เพื่อสร้างวัฒนธรรมและสังคมแห่งการอ่าน

เทคนิคเดลฟาย หมายถึง วิธีการรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวนมาก เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้และพยากรณ์อนาคตในประเด็นต่างๆที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจายให้เป็นอันหนึ่งอันเดียว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. องค์ความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันขององค์ประกอบและกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเมืองแห่งการอ่าน จะเป็นประโยชน์กับชุมชนในการนำองค์ประกอบและกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเมืองแห่งการอ่านไปประยุกต์ใช้กับชุมชน และเป็นประโยชน์กับหน่วยงานองค์กรในด้านการตรวจสอบปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการอ่าน

2. องค์ความรู้ที่ได้จากการนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่านจะเป็นประโยชน์กับหน่วยงาน/องค์กรต่างๆ ในการพัฒนาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การกำหนดหลักการและนโยบายในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่านและสามารถนำแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่านที่ได้ไปพัฒนาขึ้นให้อย่างมีระเบียบแบบแผน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎี หลักการของการศึกษาตลอดชีวิต

- 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิต
- 1.2 ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิต
- 1.3 ความสำคัญของการศึกษาตลอดชีวิต

ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

- 2.1 แนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.2 ลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.3 ประเภทของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ตลอดชีวิตกับการอ่าน

ตอนที่ 3 การอ่าน

- 3.1 ความหมายของการอ่าน
- 3.2 เมืองแห่งการอ่าน
- 3.3 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
 - 3.3.1 การส่งเสริมการอ่านของประเทศไทย
 - 3.3.2 การส่งเสริมการอ่านของประเทศเวียดนาม
 - 3.3.3 การส่งเสริมการอ่านของประเทศอินโดนีเซีย
 - 3.3.4 การส่งเสริมการอ่านของประเทศสิงคโปร์
 - 3.3.5 การส่งเสริมการอ่านของประเทศเกาหลีใต้

ตอนที่ 4 ระเบียบวิจัยเชิงอนาคต

- 4.1 ความหมายของการวิจัยอนาคต
- 4.2 จุดมุ่งหมายของการวิจัยเชิงอนาคต

4.3 เทคนิคการวิจัย Delphi

4.4 ประโยชน์ของการศึกษาและวิจัยอนาคต

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎี หลักการของการศึกษาตลอดชีวิต

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิต

การศึกษาตลอดชีวิต เป็นการศึกษาที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตายตลอดช่วงชีวิต การศึกษาถือเป็นสิ่งจำเป็นในทุกช่วงวัยของชีวิตมนุษย์ เพราะสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตลอดเวลา ซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญขึ้นเรื่อยๆ ทำให้มีการเตรียมพร้อมก้าวทันต่อสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

นุชนาถ สุนทรพันธุ์ (2555) แนวความคิดหลักของการศึกษาตลอดชีวิต ดังนี้

1. การศึกษาตลอดชีวิต เป็นการจัดการศึกษาให้กับทุกคน ตั้งแต่วัยเด็กถึงวัยชราโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในช่วงต่างๆของชีวิต ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมืองการปกครอง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้มนุษย์ทุกคนต้องเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อปรับตัวให้ก้าวทันยุคกับกระแสโลกาภิวัตน์

2. กระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการผสมผสานและเชื่อมโยงการเรียนรู้ที่เกิดจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อนำผลทางการเรียนรู้นั้นไปพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม การจัดการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงต้องจัดหลักสูตร สื่อวิธีการเรียนการสอนสภาพแวดล้อม และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเข้าถึงการเรียนรู้ได้สะดวกและนำความรู้ที่ได้ไปใช้จริง

3. การศึกษาตลอดชีวิต ให้ความสำคัญกับผู้เรียนในฐานะที่เป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ โดยเชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพมีความสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้มีอิสรภาพที่จะเลือกเนื้อหา รูปแบบวิธีการในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง

4. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศเทคโนโลยีการสื่อสารและคนนาคม ทำให้การติดต่อสื่อสารตลอดจนการถ่ายทอดความรู้ในสังคมมนุษย์เป็นไปอย่างรวดเร็วกว้างขวางทั่วถึงและมีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ ทำให้มนุษย์เข้าถึงความรู้อันมหาศาลได้โดยไม่มีขีดค้นพรมแดนแห่งความรู้ ทำให้การศึกษาตลอดชีวิตเป็นวงจรที่ไม่หยุดนิ่งและมีพลังต่อการเปลี่ยนแปลง

5. สังคมปัจจุบันและอนาคตใช้ความรู้เป็นพลังในการกระทำทางสังคม ระบบทุกระบบในสังคมย่อมใช้ความรู้เป็นพลังในการขับเคลื่อนระบบดังนั้นการศึกษาและการเรียนรู้ จึงเป็นกลไกที่ระบบต่างๆ ใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือ ดังนั้น ทุกๆระบบ ทุกหน่วยงานจึงมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการศึกษตลอดชีวิตของทุกคนในสังคม ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรและสถาบันต่างๆ ในสังคม

1.2 ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิต

ประเทศไทยมีการจัดการศึกษาตลอดชีวิตมานานแล้ว แต่อยู่ในรูปแบบของการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งเป็นการศึกษาที่เกิดขึ้นที่บ้าน วัด และวัง การศึกษาตลอดชีวิต เป็นการศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ทำให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

Faure (1972) กล่าวถึง การศึกษาตลอดชีวิต ว่าเป็นการศึกษาตลอดชีวิตครอบคลุมการศึกษาทุกลักษณะ ทุกรูปแบบ การศึกษาตลอดชีวิตไม่ได้เป็นระบบการศึกษา แต่เป็นหลักการจัดการศึกษา ซึ่งรวมการศึกษาทุกระบบทุกหน่วยทุกแหล่งไว้ด้วยกันทั้งหมดและเป็นการพัฒนาการศึกษาในทุกส่วน

Dave (1973) ได้ให้ความหมายของ การศึกษาตลอดชีวิต ว่าเป็นการศึกษาที่ครอบคลุมทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ซึ่งเกิดขึ้นตลอดช่วงชีวิตของมนุษย์ เพื่อพัฒนาศักยภาพในตัวบุคคล สังคม และอาชีพ การศึกษาตลอดชีวิตจึงเป็นสิ่งที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น

UNESCO (1977) การศึกษาตลอดชีวิต เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะด้านต่างๆ ความรู้โดยใช้วิธีการทุกอย่างที่เป็นไปได้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนา

บุคลิกภาพ ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพ สามารถจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ผู้เรียนรู้จักคิด และนำไปปฏิบัติได้

ซูมาลี สังข์ศรี (2544) กล่าวว่า การศึกษาตลอดชีวิต หมายถึง ภาพรวมของการศึกษาทุกประเภท ที่เกิดขึ้นตลอดชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นการศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาบุคคลให้ปรับตัวเข้ากับความเปลี่ยนแปลงในทุกช่วงชีวิตของบุคคล และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การศึกษาตลอดชีวิตครอบคลุมการศึกษาทุกรูปแบบ ทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาแบบไม่เป็นทางการ จากทุกแหล่งความรู้ในชุมชนและสังคม เกิดขึ้นได้ทุกที่ไม่จำกัดเวลาและสถานที่

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2551) ได้สรุปความหมายการศึกษาตลอดชีวิตคือ กระบวนการเรียนรู้ของบุคคล ทั้งในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งเกิดขึ้นตลอดชีวิตของบุคคลตั้งแต่เกิดจนตาย เพื่อมุ่งพัฒนาบุคคลให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาศักยภาพของตน โดยมีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองและมีเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

จากที่มีผู้กล่าวถึงความหมายของการศึกษาตลอดชีวิตไว้หลายความหมาย สามารถสรุปได้ว่า การศึกษาตลอดชีวิต หมายถึง การจัดการกระบวนการทางการศึกษา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย มุ่งให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง มุ่งพัฒนาบุคคลให้สามารถพัฒนาตนเอง และปรับตนเองให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ

1.3 ความสำคัญของการศึกษาตลอดชีวิต

ซูมาลี สังข์ศรี (2544) สรุปความสำคัญของการศึกษาตลอดชีวิต ดังนี้

1. การศึกษาตลอดชีวิตช่วยให้บุคคลมีโอกาสเรียนรู้ทุกช่วงชีวิต
2. การศึกษาตลอดชีวิตช่วยให้บุคคลได้รับโอกาสทางการศึกษาเสมอภาคเท่ากัน
3. การศึกษาตลอดชีวิตช่วยให้บุคคลได้รับการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมกลมกลืนกัน
4. สภาพการดำเนินชีวิตจริง เพราะการศึกษาตลอดชีวิตเป็นการบูรณาการศึกษากับชีวิต
5. การศึกษาตลอดชีวิตช่วยให้บุคคลได้รับการศึกษาที่ประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง

6. การศึกษาตลอดชีวิตช่วยให้บุคคลได้รับการศึกษาที่สอดคล้องกับการงาน สามารถเลือกอาชีพและพัฒนาอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป

7. การศึกษาตลอดชีวิตช่วยให้บุคคลมีความรู้ ทักษะที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

8. การศึกษาตลอดชีวิตช่วยให้บุคคลมีอิสระในการเรียนรู้สามารถเลือกเรียนในสิ่งที่ตรงกับระดับความสามารถของตนเอง

9. การศึกษาตลอดชีวิตช่วยให้บุคคลสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

10. การศึกษาตลอดชีวิตช่วยให้บุคคลพึ่งพาตนเองได้และนำตนเองได้ในการเรียนรู้

11. การศึกษาตลอดชีวิตช่วยให้บุคคลพัฒนาตนเองตลอดทุกช่วงชีวิตและพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้อย่างเหมาะสม

12. การศึกษาตลอดชีวิตเป็นการศึกษาที่ช่วยให้ผู้ด้อยโอกาสในสังคมได้มีโอกาสในการศึกษา ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง

13. การศึกษาตลอดชีวิตช่วยให้บุคคลและองค์กรสังคมมีส่วนร่วมจัดการศึกษา

14. การศึกษาตลอดชีวิตช่วยสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

จะเห็นได้ว่า การศึกษาตลอดชีวิตมีความสำคัญอย่างยิ่ง เป็นหัวใจของการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยช่วยเสริมสร้างการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคคล กลุ่มบุคคล ซึ่งเป็นกำลังสำหรับการพัฒนาและสร้างความเจริญก้าวหน้าของชุมชน สังคม และประเทศชาติอย่างสมดุล มั่นคงและยั่งยืน

ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 แนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

Delors (1998) การจัดการเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นเสาหลักของการศึกษา ผู้เรียนมีโอกาสได้ประสบการณ์การเรียนรู้ดังกล่าวดังนี้

1. การเรียนรู้เพื่อเข้าใจ (Learning to know) ให้ผู้เรียนได้รับรู้และเรียนรู้ เนื้อหาต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณด้วยเหตุและผล เพื่อเข้าใจรายละเอียดของเนื้อหาหรือแนวคิดต่างๆ ลักษณะของการเรียนรู้จึงควรเน้นกระบวนการทางความคิด เช่น การอภิปราย การคิดวิเคราะห์ ฯลฯ

2. การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติ (Learning to do) ให้ผู้เรียนมีโอกาสลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้โดยตรงจากการปฏิบัติ

3. การเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน (Learning to live together) ให้ผู้เรียนมีโอกาสทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้รู้จักการแบ่งปัน ความรับผิดชอบร่วมกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

4. การเรียนรู้เพื่อเป็นตัวของตัวเอง (Learning to be) ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้รับประสบการณ์การเรียนรู้โดยการรู้จักคิดและตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตัวเองอย่างมีเหตุผล เพื่อให้เกิดความมั่นใจในตนเอง และมีความเป็นตัวของตัวเองได้อย่างภาคภูมิใจ เป็นทั้งคนดี คนเก่ง และมีความสุขในการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติปี 2542 ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ใน มาตรา 24 ว่าด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือ กับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

โดยสรุป แนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่พัฒนาร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรมของผู้เรียนให้เจริญงอกงาม โดยการสร้างให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมร่วมคิดร่วมกระทำผู้จัดทำหน้าที่ร่วมวางแผนในกิจกรรมที่เหมาะสม กระตุ้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ส่งเสริมความคิดและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ตามความต้องการ ตามความสนใจ และเต็มตามศักยภาพของผู้เรียน

2.2 ลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้

สมคิด อิศระวัฒน์ (2543) ได้อธิบายลักษณะการเรียนรู้สรุปได้ดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต คนเราจะเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา โดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม เช่น จากการอบรมของครอบครัว เพื่อน การทำงาน การเล่น หรือ สื่อมวลชนต่างๆ

2. การเรียนรู้เป็นเรื่องของแต่ละบุคคลและเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ไม่มีใครเรียนแทนกันได้

3. การเรียนรู้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง เรื่องของความกลัว ความกระวนกระวาย และการต่อต้าน มักเป็นสิ่งที่เกิดควบคู่กับการเปลี่ยนแปลง

4. การเรียนรู้เกี่ยวพันกับการพัฒนาของมนุษย์ การเรียนรู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ด้านบุคลิก ค่านิยม บทบาทและสติปัญญา ตลอดช่วงเวลาในชีวิตของมนุษย์

5. การเรียนรู้คือการมีประสบการณ์ การเรียนรู้เป็นการกระทำจึงทำให้คนมีประสบการณ์ ประสบการณ์เดิมในอดีตจึงเป็นแหล่งข้อมูลของผู้เรียน

6. การเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองภายในตัวผู้เรียน ผู้เรียนเท่านั้นจะทราบว่าตนเองเกิดการเรียนรู้หรือไม่ บุคคลอื่นไม่มีโอกาสทราบ ยกเว้นเมื่อบุคคลนั้นแสดงให้ผู้อื่นทราบการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้ทำกิจกรรมหรือมีประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆ ด้วยตนเอง

สมคิด อิศระวัฒน์ (2543) ยังได้แบ่งวิธีการเรียนรู้เป็น 3 กลุ่มได้แก่

1. การเรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจัดขึ้นโดยหน่วยงานต่างๆ การเรียนรู้ในกลุ่มนี้อาจจัดขึ้นเพื่อให้ได้หน่วยกิต ประกาศนียบัตร หรืออาจไม่มีการให้หน่วยกิต ผู้จัดได้แก่หน่วยงานในท้องถิ่น วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย หน่วยงานเอกชน หลักสูตรแนวนอนเป็นการจัดขึ้นเพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถให้กับบุคคล

2. การเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้ใหญ่ที่สมัครใจและมีความพยายามที่จะเรียนรู้ บุคคลเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต ลักษณะของบุคคลกลุ่มนี้จะเป็นผู้ซึ่งสนใจขวนขวายหาความรู้ตลอดเวลา

3. การเรียนรู้จากสถาบันการศึกษา ผู้เรียนจะเข้าไปศึกษาในสถาบันการศึกษาซึ่งมีหลักสูตร วิธีการวัดผล มีระเบียบต่างๆ ที่ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติตาม

รักกิจ ศรีสรินทร์ (2547) การจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตต้องมีมุมมองแบบองค์รวม (Comprehensive View) ที่ครอบคลุมกิจกรรมการเรียนรู้ทุกด้าน โดยมีเป้าหมายที่จะปรับปรุงความรู้และความสามารถในการแข่งขันของบุคคล ที่ปรารถนาเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ คุณลักษณะ 4 ประการของแนวคิดการเรียนรู้ ได้แก่

1. มีมุมมองอย่างเป็นระบบ สิ่งนี้คือคุณลักษณะที่พิเศษที่สุดของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ครอบคลุมแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของอุปสงค์ (Demand) และอุปทาน (Supply) ของโอกาสการเรียนรู้ ที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบที่มีความเชื่อมโยงกัน ซึ่งครอบคลุมวงจรชีวิตทั้งหมด และประกอบด้วยรูปแบบ ต่าง ๆ ของการเรียนรู้ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

2. มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการเปลี่ยนจากมุ่งเน้นด้านอุปทาน (Supply) เป็นศูนย์กลางในรูปแบบการจัดการศึกษาเชิงสถาบันที่เป็นทางการ ไปสู่ด้านอุปสงค์ (Demand) ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก

3. มีแรงจูงใจที่จะเรียน ซึ่งเป็นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ที่มีความต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งนี้ต้องมุ่งเน้นที่จะพัฒนาขีดความสามารถในการเรียนรู้ที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ที่ตนเองเป็น ผู้ชี้นำ

4. มีวัตถุประสงค์ของนโยบายการศึกษาที่หลากหลาย มุมมองวงจรชีวิตที่ให้ความสำคัญกับเป้าหมายการศึกษาที่หลากหลาย อาทิ การพัฒนาบุคลิกภาพ การพัฒนาความรู้ วัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และการจัดลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์เหล่านี้ อาจเปลี่ยนไปใน แต่ละช่วงชีวิตของคน ๆ หนึ่ง

โดยสรุป ลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ควรเหมาะสมกับทุกเพศทุกวัย มีรูปแบบที่หลากหลาย ดึงดูดความสนใจในการเรียนรู้ เข้าใจง่ายและผู้ที่เข้าไปเรียนรู้สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้อีกกลับมาประยุกต์ใช้ได้จริง

2.3 ประเภทของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

Steiner (1988) แบ่งประเภทของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. รูปแบบเชิงปฏิบัติ (Practical Model or Model-of) เป็นแบบจำลองทางกายภาพ เช่น แบบจำลองรถยนต์ เครื่องบิน ภาพจำลอง

2. รูปแบบเชิงทฤษฎี (Theoretical Model or Model -for) เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้นจากกรอบความคิดที่มีทฤษฎีเป็นพื้นฐาน ตัวทฤษฎีเองไม่ใช่รูปแบบหรือแบบจำลองแต่เป็นตัวช่วยให้เกิดรูปแบบที่มีโครงสร้างต่างๆ ที่สัมพันธ์กัน

Keeves (1997) จำแนกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกในลักษณะของการเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ อย่างน้อย 2 สิ่งขึ้นไป รูปแบบลักษณะนี้ใช้กันมากในด้านวิทยาศาสตร์ กายภาพ สังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์

2. รูปแบบเชิงภาษา (Semantic Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางการใช้ภาษา (พูดและเขียน) รูปแบบลักษณะนี้ใช้กันมากทางด้านศึกษาศาสตร์

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางสูตรคณิตศาสตร์ ซึ่งส่วนมากจะเกิดขึ้นหลังจากได้รูปแบบเชิงภาษาแล้ว

4. รูปแบบเชิงแผนผัง (Schematic Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางแผนผัง แผนภาพ ไดอะแกรม กราฟ เป็นต้น

5. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต่างๆ ของสถานการณ์/ปัญหาใดๆ รูปแบบด้านศึกษาศาสตร์เป็นส่วนใหญ่

ดังนั้น รูปแบบการจัดการเรียนรู้ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ 1) รูปแบบเชิงปฏิบัติที่เน้นแบบจำลองทางกายภาพที่สามารถแสดงออกในลักษณะของการพูดและการ

เปรียบเทียบ 2) รูปแบบเชิงทฤษฎีที่เน้นในเรื่องของการสร้างแบบจำลองที่มีฐานความรู้มาจากแนวคิด/ทฤษฎี เพื่อช่วยให้เกิดความสัมพันธ์กันในเชิงเหตุและผล

2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ตลอดชีวิตกับการอ่าน

ปัจจุบันเป็นยุคที่โลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว อันสืบเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้คนในศตวรรษที่ 21 นี้ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้

ทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การเรียนรู้ 3R x 7C ดังนี้ (ศิริวรรณ นัตรมณีรุ่งเจริญ, 2556)

3R ได้แก่ Reading (อ่านออก) (W)Riting (เขียนได้) และ (A)Rithmetics (คิดเลขเป็น)

7C ได้แก่ Critical Thinking and Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) Creativity and Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม) Cross-cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) Collaboration, Teamwork and Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) Communications, Information, and Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ) Computing and ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) Career and Learning Skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้)

PISA (2009) โครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ เป็นโครงการที่ริเริ่มโดยองค์การเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ หรือ OECD มีจุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อตรวจสอบว่า เยาวชนวัยจบการศึกษาภาคบังคับ หรือวัยอายุ 15 ปี ของประเทศต่างๆ มีศักยภาพหรือความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกที่มีความเปลี่ยนแปลงหรือไม่ เพียงใด และจากการศึกษางานวิจัยในอดีต ทำให้ PISA ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน เพราะ การอ่าน เป็นเครื่องมือพื้นฐานสำคัญในการศึกษา เป็นกระบวนการเริ่มต้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและจะนำไปสู่

ความสำเร็จในทุกๆด้านของชีวิต และ PISA มองไปถึงอนาคต จึงมุ่งเน้นการประเมินความรู้ และ ทักษะที่จำเป็นสำหรับชีวิต เรียกว่า การรู้เรื่อง (Literacy) โดยเลือกประเมินความรู้ 3 ด้าน ได้แก่

1. การรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy)
2. การรู้เรื่องคณิตศาสตร์ (Mathematics Literacy)
3. การรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy)

การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการศึกษาในทุกๆระดับ ทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย จะต้องมีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ให้รู้เท่าทันสภาพปัญหาของตนเอง สังคม ครอบครัวยุคใหม่ ตลอดจนประเทศไทย การอ่านเป็นทักษะการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่สำคัญมาก กระบวนการอ่านและฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อ่านเพื่อ ตีความ แปลความ สรุปความและขยายความของเรื่องที่อ่าน โดยสามารถเลือกอ่านหนังสือและสื่อ สารสนเทศแล้วนำข้อความหรือบทประพันธ์ที่อ่าน มาใช้ในการสื่อสารอ้างอิงได้อย่างเหมาะสม พัฒนาทักษะการอ่าน เพื่อให้เกิดความรอบรู้และเป็นประโยชน์ในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และมีนิสัยรักการอ่าน สำนักงาน กสศ. มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมการจัดการศึกษานอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ประชาชนได้เรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้เกิดสังคมฐานความรู้ และการมีอาชีพอย่างยั่งยืน การส่งเสริมการรู้หนังสือเป็นภารกิจที่สำคัญ การดำเนินการส่งเสริมการรู้หนังสือ ของสำนักงาน กสศ. จากนโยบายด้านการศึกษาของ รัฐบาล สำนักงาน กสศ. ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการรู้หนังสือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานของการ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเป็นสิทธิเบื้องต้นที่ประชาชนจะต้องได้รับ

โดยสรุปการรู้หนังสือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานและเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนามนุษย์ ซึ่ง การอ่านหนังสือเป็นหนทางนำไปสู่การพัฒนาทักษะต่างๆ รวมถึงการแสดงออกทางวัฒนธรรมและ การมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มที่ ความสามารถในการอ่านมีความสำคัญมาก การรู้หนังสือเป็น เงื่อนไขแรกสำหรับการสนทนา การสื่อสารและการเข้าร่วมในสังคม เพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน และ ประสบความสำเร็จในความรู้ภาษาต่างๆ ความเข้าใจเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรม การ เรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้การรู้หนังสือเป็นหัวใจสำคัญในการแสวงหาความรู้ทักษะต่าง ๆ ในการ สื่อสารระหว่างบุคคล ทักษะความรู้และความสามารถที่จะอยู่ร่วมกันในสังคม ทักษะดังกล่าว

ทั้งหมดล้วนเป็นพื้นฐานของสังคมสมัยใหม่ โดยในศตวรรษที่ 21 นี้ การอ่านหนังสือเป็นรากฐานสู่การพัฒนา การอ่านหนังสือเป็นมากกว่าความจำเป็นแต่เป็นการลงทุนที่สำคัญที่สุด

ตอนที่ 3 การอ่าน

3.1 ความหมายของการอ่าน

การอ่าน เป็นกระบวนการในการรับรู้ความหมาย และสร้างความเข้าใจในสารที่เป็นตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ที่ทำให้ผู้อ่านมีความรู้ ความเข้าใจ รับรู้กระบวนการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาขึ้นในตัวผู้อ่าน

สมุทฺร เซ็นเซาวิช (2530) ได้ให้ความหมายของการอ่าน คือ การสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านมีกระบวนการถอดรหัสคือผู้เขียนจะอยู่ในฐานะของผู้บันทึกหาคำคิด ส่วนผู้อ่านจะเป็นผู้ถอดรหัสคำคิดนั้นๆ กระบวนการนี้จะดำเนินไปอย่างช้าๆ ก่อนในตอนแรก แต่เมื่อได้รับการฝึกฝนแล้วผู้อ่านจะเกิดความชำนาญและมีประสบการณ์มากยิ่งขึ้น ผู้อ่านจะสนใจมุ่งไปจับประเด็นความคิดของผู้เขียนแทนการอ่านกับคิดเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องซึ่งกันและกันจนไม่อาจแยกออกจากกันได้

กาญจนา ศรีภักทราวิทย์ (2533) ได้สรุปว่า การอ่านเป็นกระบวนการโต้ตอบระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน ซึ่งผู้อ่านจะต้องอาศัยทักษะหลายประการในการถอดความหมายจากสัญลักษณ์ต้องอาศัยความรู้ความสามารถและประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน เพื่อความเข้าใจในสิ่งที่ผู้เขียนต้องการจะถ่ายทอดเจตนารมณ์

Kenedy (1981) ให้คำจำกัดความของการอ่านว่าเป็นเครื่องชี้ความสามารถที่จำเป็นต่อการเข้าใจความหมายจากคำหรือสัญลักษณ์และวิธีการนำความสามารถนั้นไปใช้ประโยชน์ การอ่านเป็นความสามารถเฉพาะบุคคลในการระลึกรูปแบบลักษณะที่มองเห็น การเชื่อมโยงรูปแบบกับเสียงและความหมายที่ผู้อ่านมีอยู่เดิม ดังนั้น การอ่านจึงตั้งอยู่บนฐานของประสบการณ์เดิม ความเข้าใจและการตีความ

Stoodt (1981) กล่าวสรุปว่า คำจำกัดความของการอ่านจะเป็นตัวกำหนดวิธีการสอนอ่านของครู ครูที่ความเห็นว่า การอ่าน คือ ความคล่องในการออกเสียงและอ่านได้อย่างถูกต้องไม่ผิดพลาด ในการสอนการออกเสียงคำก็จะเน้นการสอนเสียงและการออกเสียงคำที่ถูกต้อง ส่วนครู

ที่มีความเห็นว่าการอ่าน คือ การค้นหาความหมายจากภาษาจะมุ่งเน้นการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจมากกว่าเพื่อความถูกต้อง

Dechant (1982) ได้กล่าวถึงการอ่านว่า เป็นปฏิกริยาระหว่างการมองเห็นของศัพทประกอบในการแปลความหมาย โดยผู้อ่านจะเคลื่อนสายตาไปตามบรรทัดของตัวอักษรจากซ้ายไปขวา หยุดทำความเข้าใจคำแล้วรวบรวมเข้าเป็นหน่วยความคิด ผู้อ่านจะตีความหมายสิ่งที่อ่าน โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์เดิมเพื่อประมวลความคิด การพินิจพิเคราะห์ และการสรุปความเห็น

จากความหมายข้างต้น การอ่านในทัศนะของนักการศึกษา สรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการสื่อสารความหมาย ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน โดยผู้เขียนจัดทำหน้าที่ถ่ายทอดแนวความคิด อารมณ์ และจินตนาการออกมาเป็นสัญลักษณ์หรือตัวอักษรส่วนผู้อ่านมีหน้าที่ถอดรหัสหรือตีความสัญลักษณ์เหล่านั้น โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์เดิม เพื่อให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ผู้เขียนถ่ายทอด ตลอดจนเกิดอารมณ์และความรู้สึกร่วมกับผู้เขียน

3.1.1 ความสำคัญของการอ่าน

ศรีสุตา จรียากุล (2539) กล่าวถึง ความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านหนังสือช่วยพัฒนาทางด้านความคิด จิตใจให้กว้างขึ้น รู้จักพินิจพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นธรรมชาติ
2. การอ่านหนังสือทุกชนิดช่วยให้มีเจตคติต่อโลกและสังคมในมุมกว้าง หนังสือทุกชนิดช่วยเพิ่มความรู้และประสบการณ์แห่งปัญญา
3. การอ่านทำให้เข้าใจตนเองและผู้อื่นยิ่งขึ้น เช่น การอ่านหนังสือจิตวิทยา อ่านข่าว ฯลฯ จะทำให้เราเข้าใจพฤติกรรมต่าง ๆ นั้น มีสาเหตุมาจากอะไร
4. การอ่านให้เราได้ท่องเที่ยวในดินแดนต่างๆ เช่น อ่านหนังสือ ประวัติศาสตร์ หรืออ่านนวนิยายวิทยาศาสตร์ ฯลฯ

จิตราภรณ์ ดั่งจุมพล (2543) กล่าวถึง ความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่าน มีความสำคัญสำหรับบุคคล เป็นเครื่องมือชี้ถึงคุณภาพของประชากร ในสังคมที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจะมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตไปในทางที่ดีกว่า

จินตนา ไบกาชุยี่ (2543) ได้สรุปว่า การอ่านหนังสือนั้นมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อชีวิตคนเราอย่างยิ่ง การอ่านหนังสือทำให้ได้ความรู้มากกว่าการศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีอื่นๆ ผู้อ่านสามารถอ่านหนังสือได้โดยไม่มีการจำกัดเวลาและสถานที่ และหนังสือสามารถเก็บไว้ได้นานมากกว่าสื่ออื่นๆ ผู้อ่านสามารถฝึกการคิด และสร้างจินตนาการได้เองในขณะที่อ่าน ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดด้วยตนเองว่าจะอ่านละเอียด อ่านคร่าวๆ หนังสือมีหลากหลายและมีราคาถูก ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นได้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านหนังสือมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากคำกล่าวข้างต้น การอ่านมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งการอ่านจะต้องได้รับการปลูกฝังตั้งแต่ยังวัยเด็กจากครอบครัว โรงเรียน และสังคม การส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคของสังคม

3.1.2 ประเภทของการอ่าน

สนิท ตั้งทวี (2526) ได้จำแนกประเภทของการอ่านตามการฝึกปฏิบัติออกเป็น 7 ประเภทสรุปได้ดังนี้

1. การอ่านวิเคราะห์คำ ผู้อ่านต้องบ่งชี้ได้ว่าคำใดใช้ผิดความหมาย คำใดใช้ไม่เหมาะสม คำใดใช้ไม่ถูกต้อง ตามหน้าที่ของคำ และสามารถแก้ไขข้อความนั้นได้
2. การอ่านวิเคราะห์ประโยคเป็นการอ่านเพื่อวิเคราะห์ประโยคต่างว่าใช้ถูกต้องเหมาะสมเพียงใด มีการเรียงลำดับคำในประโยคได้ถูกต้องเพียงใด
3. การอ่านวิเคราะห์ทัศนระของผู้แต่ง เป็นการอ่านอย่างละเอียด รอบคอบ คิดพิจารณาเรื่องขณะอ่านแล้วถามตัวเองว่าผู้เขียนมีทัศนระอย่างไรต่อสิ่งที่เขียนเป็นคนมองโลกในแง่ใด ความคิดของผู้เขียนเลือนลอยไร้สาระหรือไม่
4. การอ่านตีความ เป็นการอ่านที่ผู้อ่านจะเข้าใจเจตนาและท่าทีของผู้เขียน สามารถสรุปความคิด จับใจความสำคัญ และอธิบายความได้ ผู้อ่านจะตีความจากสารได้ลึกซึ้งเพียงใด ขึ้นอยู่กับวัย ประสบการณ์และสติปัญญาเป็นประการสำคัญ

5. การอ่านขยายความ เป็นการเพิ่มเติมรายละเอียดให้มากขึ้น อาจจะต้องยกตัวอย่างประกอบหรือมีการอ้างอิงเปรียบเทียบให้เนื้อความกว้างขวางออกไปจนเป็นที่เข้าใจยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามการอ่านไม่ว่าจะอ่านด้วยวิธีการแบบไหนก็แล้วแต่ ล้วนแต่เกิดประโยชน์ทั้งสิ้น เพราะการอ่านคือการพัฒนาตนเอง อ่านไม่ต้องมากมาย แต่อ่านทุกวันฝึกจนเป็นนิสัย ก็จะทำให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เกิดนักคิด นักประดิษฐ์มากขึ้น มีนักคิด นักจินตนาการ เพื่อสนองตอบสังคมแห่งการเรียนรู้ แก้ปัญหาสังคม ปัญหาประเทศชาติได้อย่างแน่นอน

3.1.3 ประโยชน์ของการอ่าน

บันลือ พฤกษ์วัน (2534) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่านว่า การอ่านเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุด เป็นหัวใจของกิจกรรมทั้งหลายในโรงเรียน เพราะการอ่านเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนา ทักษะทางภาษา กล่าวคือ การอ่านจะนำไปสู่การพูด การฟังและการเขียน ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาดังนี้

1. การอ่านจะช่วยพัฒนาภาษาพูด จะเห็นได้จากผู้ที่ได้รับการศึกษาจะใช้ภาษาพูดได้ใกล้เคียงกับภาษาหนังสือ จะทำให้เราทราบได้ว่า คุณสนทนาของเรามีการศึกษามากน้อยเพียงใด

2. การอ่านพัฒนาพื้นฐานการฟัง ให้สามารถฟังเรื่องราวต่างๆ ได้เข้าใจดีทั้งยังขยายประสบการณ์ในการฟังให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

3. การอ่านจะช่วยพัฒนาทักษะการเขียน ผู้ที่เขียนได้ ย่อมได้แบบอย่างในการใช้ภาษาจากการอ่าน เพราะสำนวนภาษาจากการอ่านย่อมเป็นสำนวนภาษาที่ถูกต้อง

4. การอ่านช่วยพัฒนาการใช้ภาษาได้ถูกต้องสอดคล้องกับหลักภาษา (ไวยากรณ์) ดังนั้นผู้ที่อ่านมาก อ่านเป็น ย่อมช่วยพัฒนาทักษะทุกองค์ประกอบทางภาษา

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่านไว้ว่า คนที่เรียนหนังสือเก่งมักจะอ่านหนังสือเก่ง คนที่เรียนหนังสือไม่เก่งมักจะไม่ชอบอ่านหนังสือ คนที่เรียนหนังสือจนประสบความสำเร็จ และสามารถศึกษาต่อในระดับสูงๆ ได้จะต้องเป็นนักอ่านและอ่านอยู่เป็นประจำ เพราะการอ่านเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและพัฒนาคุณภาพชีวิต

จากประโยชน์ที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้นั้นจะเห็นได้ว่าการอ่านมีความสำคัญมากช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ช่วยให้สามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ช่วยให้บุคคลนำความรู้ที่ได้มาใช้ในชีวิตประจำวัน และการอ่านช่วยให้เกิดการเข้าใจตนเองและบุคคลต่างๆ มากขึ้นด้วย

3.2 เมืองแห่งการอ่าน

เมืองแห่งการอ่าน เป็นเมืองที่มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังคมในทุกภาคของประเทศ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง มีโครงการสนับสนุนการพัฒนาหนังสือและการอ่าน ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนภายในเมืองมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และประชาชนในเมืองให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองด้วยการอ่านอย่างต่อเนื่อง เมืองแห่งการอ่านหรือเมืองหนังสือโลก (World Book Capital) เริ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2544 ยูเนสโกได้มอบรางวัลเกียรติยศในฐานะที่เป็นเมืองแห่งการเรียนรู้และส่งเสริมการอ่าน เพียงปีละ 1 เมือง เพื่อกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ด้วยหนังสือในระดับนานาชาติ ให้สอดคล้องกับการเฉลิมฉลองวันหนังสือและลิขสิทธิ์โลก ซึ่งตรงกับวันที่ 23 เมษายนของทุกปี ด้วยเหตุผลที่ว่า หนังสือคือสิ่งที่มีพลังอำนาจสูงสุดและมีประสิทธิภาพมากที่สุดในการกระจายความรู้และรักษาไว้ซึ่งความรู้นั้นๆ เพื่อมนุษยชาติ รวมถึงต้องการให้ทั่วทั้งโลกส่งเสริมให้เกิดการอ่าน การจัดพิมพ์หนังสือ และการปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาผ่านความคุ้มครองด้านลิขสิทธิ์ด้วย

สมศักดิ์ จันทวัฒนา (2554) ผู้อำนวยการสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กล่าวถึง การดำเนินงานตามนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร โครงการมหานครแห่งการอ่านและการเรียนรู้ ที่จะผลักดันให้กรุงเทพมหานครคว้ารางวัลเมืองหนังสือโลกในปี 2556 จากยูเนสโก ว่ากรุงเทพมหานครตั้งงบประมาณ ปี 2554-2556 จำนวน 280 ล้านบาท ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่าน ตลอดจนส่งเสริมสร้างวัฒนธรรมรักการอ่านให้เกิดขึ้นในสังคม เพื่อให้ได้รางวัลเมืองหนังสือโลกในปี 2556 โดยกำหนดแผนยุทธศาสตร์ 5 ด้าน ตามเกณฑ์ยูเนสโก เน้นการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เข้าถึงได้ง่าย แนวทางดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ 5 ด้านต่อไป

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสื่อสารสาธารณะเพื่อเปลี่ยนกระบวนทัศน์ทางสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การกำหนดนโยบายอย่างชัดเจนต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายส่งเสริมการอ่านทุกภาคส่วน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาและขยายพื้นที่ส่งเสริมการอ่าน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การสร้างกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลายและต่อเนื่อง

ส่วนด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เข้าถึงได้ง่าย ที่ผ่านมา กรุงเทพมหานครได้สร้างห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ ปัจจุบันเปิดให้ประชาชนเข้าใช้บริการทั่วกรุงเทพฯ แล้ว จำนวน 34 แห่ง และกำลังดำเนินการก่อสร้างอีก 3 แห่ง ที่เขตคลองสามวา ห้วยขวาง และพระโขนง ซึ่งจะเปิดให้บริการในปี 2555 นอกจากนี้ยังมีบ้านหนังสือ จำนวน 115 แห่ง เปิดให้บริการในชุมชนต่างๆ รวมถึงรถห้องสมุดเคลื่อนที่ จำนวน 7 คัน ที่ออกให้บริการตามชุมชนขนาดเล็ก เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงห้องสมุดได้ง่ายและทั่วถึง

กรุงเทพมหานครร่วมกับภาคีเครือข่ายต่างๆ ในการผลักดันให้กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองหนังสือโลก ปี 2556 โดยกรุงเทพมหานครได้เป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมระดมความคิดเป็นทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำโครงการไปนำเสนอให้กับองค์การยูเนสโก เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2554 โดยมีประเทศที่เสนอเข้าชิงทั้งหมดจำนวน 7 ประเทศ คือ 1.เมืองโคโร ประเทศอียิปต์ 2.เมืองอินซอน ประเทศเกาหลีใต้ 3.เมืองเกซอน ประเทศฟิลิปปินส์ 4.เมืองกิตโต ประเทศเอกวาดอร์ 5.เมืองเซินเจิ้น ประเทศจีน 6.เมืองชาร์จาห์ ประเทศสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ 7.กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย คณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การยูเนสโก ผู้แทนสมาคมผู้จัดพิมพ์นานาชาติ ผู้แทนสมาพันธ์ผู้จำหน่ายหนังสือนานาชาติ และผู้แทนสมาพันธ์แห่งสมาคมห้องสมุดนานาชาติ ได้พิจารณาตัดสินให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหนังสือโลกปี 2556

ซึ่งกรุงเทพมหานคร เป็นเมืองลำดับที่ 13 ที่ได้รับคัดเลือกเป็นเมืองหนังสือโลก โดยก่อนหน้านี้นี้ ได้แก่ 1) ปี 2544 คือ เมืองมาดริด ประเทศสเปน 2) ปี 2545 คือ เมืองอเล็กซานเดรีย ประเทศอียิปต์ 3) ปี 2546 คือ เมืองนิวเดลี ประเทศอินเดีย 4) ปี 2547 คือ เมืองอันท์เวิร์ป ประเทศเบลเยียม 5) ปี 2548 คือ เมืองมอนทรีออล ประเทศแคนาดา 6) ปี 2549 คือ เมืองตูริน ประเทศอิตาลี 7) ปี 2550 คือ เมืองโบโกตา ประเทศโคลอมเบีย 8) ปี 2551 คือ เมืองอัมสเตอร์ดัม ประเทศ

เนเธอร์แลนด์ 9) ปี 2552 คือ เมืองเบรุต ประเทศเลบานอน 10) ปี 2553 คือ เมืองดูเบียนา ประเทศสโลวีเนีย 11) ปี 2554 คือ เมืองบัวโนสไอเรส ประเทศอาร์เจนตินา 12) ปี 2555 คือ เมืองเยเรวาน ประเทศอาร์มีเนีย และ 13) ปี 2556 คือ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย (สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว, 2554) จากการที่กรุงเทพมหานคร ได้รับคัดเลือกให้เป็นเมืองหนังสือโลก ประจำปี 2556 จากองค์การยูเนสโก กรุงเทพมหานครจึงได้ดำเนินการเพิ่มพื้นที่การอ่าน เช่น การเพิ่มห้องสมุด การจัดพื้นที่และจัดหนังสือในพื้นที่สาธารณะ เพื่อหวังให้ประชาชนสามารถเข้าถึงหนังสือได้ทุกที่ ทุกเวลา (สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว, 2554)

ซึ่งคุณสมบัติของเมืองหนังสือโลก

1. เป็นเมืองที่มีโครงการสนับสนุนการพัฒนาหนังสือและการอ่าน
2. เป็นเมืองที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง โดยได้รับความร่วมมือจากหลายหน่วยงานวิชาชีพทั้งในประเทศและจากต่างประเทศ อาทิ สมาคมนักเขียน สมาคมผู้จัดพิมพ์ สมาคมห้องสมุด สมาคมร้านขายหนังสือ เป็นต้น
3. เป็นเมืองที่ส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องเสรีภาพการแสดงออกทางความคิด ผู้คนในสังคมสามารถจัดพิมพ์และแจกจ่ายข้อมูลข่าวสารได้โดยอิสระ
4. เป็นเมืองที่มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังคมในทุกภาคของประเทศ ไปจนถึงความเกี่ยวข้องในระดับนานาชาติ รวมทั้งผลที่น่าจะได้รับจากแผนการส่งเสริมการอ่านทั่วทั้งสังคมของประเทศ นั้นๆ
5. การให้ระบุถึงโครงการในปีที่จะประกวดว่าจะทำกิจกรรมอะไรบ้างเพื่อให้เป็นเมืองหนังสือโลก ซึ่งเป็นการบีบให้เราคิดวางแผนในระยะยาว

จากการที่กรุงเทพมหานคร ได้รับคัดเลือกให้เป็นเมืองหนังสือโลกประจำปี 2556 จากองค์การยูเนสโก กรุงเทพมหานครจึงได้ดำเนินการเพิ่มพื้นที่การอ่าน เช่น การเพิ่มห้องสมุด การจัดพื้นที่และจัดหนังสือในพื้นที่สาธารณะ เพื่อหวังให้ประชาชนสามารถเข้าถึงหนังสือได้ทุกที่ ทุกเวลา

3.3 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น เพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านสนใจการอ่าน เช่น การเล่านิทานการเชิดหุ่น การแสดงละคร การแนะนำหนังสือที่น่าสนใจ การแข่งขันตอบ

ปัญหา การประกวดยอดนักอ่าน เป็นต้น ส่งเสริมให้เกิดการอ่านอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งเป็นนิสัยรักการอ่านและมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน

จินดา จำเริญ (2530) ได้กล่าวถึง ความหมายของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านไว้ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กรักการอ่านหนังสือและเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านหนังสือให้แก่เด็ก
2. เพื่อให้เด็กรู้จักเสาะแสวงหาความรู้และความเพลิดเพลินตามความต้องการและความสนใจของตนเองในยามว่าง
3. เพื่อให้เด็กรู้จักการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่การปลูกฝังให้เด็กอยากเข้าห้องสมุดโดยไม่มีความจำเป็นเข้ามาบังคับ สถานที่ใดบ้างที่ใครๆ ก็สนใจอยากเข้า เมื่อเข้าไปแล้วรู้สึกใช้เวลาผ่านไปรวดเร็วโดยไม่รู้สึกรีบเร่ง ห้องสมุดก็ควรจัดให้มีบรรยากาศคล้ายกับสถานที่ที่กล่าวมา นั่นก็คือ จัดบรรยากาศให้เหมือนศูนย์การค้า มีจุดสนใจ มีสิ่งเร้าใจ มีสิ่งของหลากหลายให้เลือก มีสีสันที่ดึงดูดสายตา สะอาดเย็นสบาย มีผู้ชายที่ใจดีต้อนรับด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส เท่านั้นก็เพียงพอแล้ว สิ่งที่สำคัญคือทำอย่างไรให้เด็กอยู่ในห้องสมุดให้นานที่สุดนั่นก็ต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่มีรูปแบบแปลกใหม่และหลากหลาย เพราะอย่าลืมว่าความสนใจของเด็กแต่ละคนไม่เหมือนกัน

บันลือ พุกกะวัน (2542) กล่าวถึงวิธีการส่งเสริมการอ่านไว้ดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมในการอ่าน
2. การจัดให้ผู้อ่านมีส่วนร่วมในการรับรู้โดยตรง
3. จัดกิจกรรมในการส่งเสริมการอ่านให้กับผู้เรียน
4. การอ่านหนังสือให้ผู้เรียนฟัง เป็นการช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานไปกับหนังสือเล่มนั้น ในขณะที่เดียวกันก็ทำให้ผู้เรียนสนใจหนังสือเล่มนั้น และอาจเป็นแรงผลักดันหรือแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนพยายามที่จะอ่านเอง

แมนมาส ขวลิต (2544) ได้รวมกลุ่มของกิจกรรมตามลักษณะกิจกรรมดึงดูดความสนใจ โดยทางประสาทสัมผัสอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกันไว้ 4 ประเภท คือ

1. กิจกรรมซึ่งเร้าโสตประสาท หมายถึง กิจกรรมที่ใช้เสียงและคำพูดเป็นหลัก กิจกรรมประเภทนี้ ได้แก่ การเล่านิทานให้ฟัง การเล่าเรื่องหนังสือ การอ่านหนังสือให้ฟัง การแนะนำหนังสือ

ด้วยปากเปล่า การบรรยาย การอภิปราย การโต้วาทีที่เกี่ยวกับหนังสือ การบรรเลงดนตรี และการร้องเพลงจากบทละครร้อง กิจกรรมประเภทนี้ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน

2. กิจกรรมที่เร้าจักษุประสาท หมายถึง กิจกรรมที่ชวนให้ดูฟังพินิจและอ่านความหมายของสิ่งที่เห็น กิจกรรมประเภทนี้ได้แก่ การจัดแสดงภาพชนิดต่าง ๆ การจัดนิทรรศการหนังสือ และสิ่งของโดยมีคำบรรยายอธิบายสิ่งที่แสดงกิจกรรมประเภทนี้มุ่งให้ผู้ชมใช้สมาธิในการชม

3. กิจกรรมซึ่งเร้าสไตและจักษุประสาทในขณะเดียวกัน เป็นกิจกรรมซึ่งชวนให้ฟังและดูไปพร้อม ๆ กัน ประสานประสาททั้งสองให้ทำงานร่วมกัน เช่น เล่านิทานโดยดูภาพประกอบ ซึ่งจัดเตรียมไว้เฉพาะ เล่านิทานและให้ดูภาพประกอบในหนังสือ เล่านิทานโดยใช้ทัศนวัสดุประกอบฉายภาพนิ่งซึ่งมีคำบรรยาย

4. กิจกรรมซึ่งให้ผู้เป็นเป้าหมายได้ร่วมกัน กิจกรรมทำนองนี้ช่วยให้ผู้เป็นเป้าหมายเกิดความสนุก และภาคภูมิใจรู้สึกว่าคุณมีความสามารถ เช่น เมื่อเล่านิทานแล้วก็ให้ผู้ฟังวาดภาพประกอบ ให้แสดงท่าทางประกอบ ให้ร้องเพลงตามตัวละครในนิทานที่แข่งขันเล่าเรื่องที่ได้ฟังไปแล้ว

โดยสรุป กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นเพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านสนใจการอ่าน เช่น การเล่านิทานการขีดหุ่น การแสดงละคร การแนะนำหนังสือที่น่าสนใจ การแข่งขันตอบปัญหา การประกวดยอดนักอ่าน เป็นต้น ส่งเสริมให้เกิดการอ่านอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งเป็นนิสัยรักการอ่านและมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน

3.3.1 การส่งเสริมการอ่านของประเทศไทย

การส่งเสริมการรู้หนังสือสู่การส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย ในการส่งเสริมการรู้หนังสือของประเทศไทย มีเหตุการณ์ครั้งสำคัญที่น่าจดจำ คือในปี พ.ศ.2533 ซึ่งเป็นปีที่องค์การสหประชาชาติกำหนดให้เป็นปีเริ่มต้นของทศวรรษที่ประชาชาติทั่วโลก จะขจัดการไม่รู้หนังสือให้หมดไปภายในระยะเวลา 10 ปี นั่นคือ ภายในปี พ.ศ. 2543 กรมการศึกษานอกโรงเรียน ในขณะนั้นจึงได้ร่วมกับสภาการศึกษาผู้ใหญ่สากล ซึ่งมีสำนักงานอยู่ในประเทศแคนาดา จัดประชุมสมัชชาสากลว่าด้วยการศึกษาผู้ใหญ่ ครั้งที่4 ระหว่างวันที่ 8-18 มกราคม 2533 ณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมีผู้แทนจากประเทศสมาชิก

กว่า 400 คน จาก 110 ประเทศ เดินทางมาร่วมประชุม ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จเป็นองค์ประธานเปิดการประชุม และได้ทรงลงพระนามพร้อมข้อความว่า ร่วมกัน ทำให้ชาวโลกอ่านออกเขียนได้ ในปีเดียวกันช่วงระหว่างวันที่ 5-9 มีนาคม 2533 World Bank, UNICEF และ UNESCO ก็ได้ร่วมกันเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมการศึกษาเพื่อปวงชน หนาดจอมเทียน ชลบุรี โดยมีประเทศสมาชิกเข้าร่วมประชุมจำนวน 155 ประเทศ และได้มีการกำหนดเป็นหลักการว่า การรู้หนังสือเพื่อปวงชนหรือการทำให้ประชากรโลกสามารถอ่านออกเขียนได้ถือเป็นหัวใจหลักของพันธกิจที่มุ่งไปสู่การศึกษาเพื่อปวงชน และได้มีการเน้นย้ำถึงเรื่องนี้อีกครั้งในการประชุมว่าด้วยการศึกษาโลกระหว่างวันที่ 26-28 เมษายน 2543 ณ กรุงดาการ์ สาธารณรัฐเซเนกัล ในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2546-2555 องค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้เป็นช่วงทศวรรษการรู้หนังสือแห่งสหประชาชาติ ซึ่งเป็นการตอกย้ำถึงความสำคัญของการรู้หนังสืออีกครั้ง โดยในพิธีเปิดทศวรรษ ดังกล่าว นาย Kofi Anan เลขาธิการสหประชาชาติ ได้กล่าวว่า การรู้หนังสือเป็นกุญแจสำคัญที่จะปลดปล่อยวงจรความทุกข์ทรมานของมวลมนุษย กุญแจที่ก่อให้เกิดศักยภาพของมนุษย์ทุกผู้นาม และกุญแจที่นำไปสู่การเปิดอนาคตแห่งเสรีภาพและความหวัง

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ให้นิยามคำว่าผู้รู้หนังสือ หมายถึง ผู้ที่สามารถเข้าใจได้ การอ่าน การเขียนข้อความง่าย ๆ และการคิดคำนวณที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สำหรับสำนักงานสถิติแห่งชาติได้ให้นิยามว่า การรู้หนังสือ หมายถึง การอ่านออกเขียนได้ภาษาใดภาษาหนึ่งซึ่งจำนวนประชากรผู้รู้หนังสืออยู่ระหว่างการประมวลผลข้อมูล อย่างไรก็ตาม จาก UNDP (2008) รายงานว่า จำนวนประชากรทั้งหมดของประเทศไทยมีจำนวน 63,038,247 คน เป็นผู้รู้หนังสือ จำนวน 58,373,417 คน คิดเป็นร้อยละ 92.6 หรือคือมีผู้ที่ไม่รู้หนังสือคิดเป็นร้อยละ 7.4 ซึ่งถือว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีอัตราการรู้หนังสือค่อนข้างสูง และก้าวสู่การจัดการศึกษาตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่องที่มีคุณภาพให้แก่ประชาชนแล้วตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งนับเป็นกลไกผลักดันสำคัญต่อการส่งเสริมการรู้หนังสือของประชากรไทย เพื่อเป็นฐานรองรับการศึกษาพื้นฐานต่อไป

ประเทศไทยได้ใช้กลยุทธ์ต่างๆ ในการส่งเสริมการรู้หนังสือจนเป็นผลสำเร็จ ได้แก่ การรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ ซึ่งเริ่มดำเนินการตั้งแต่ ปี 2526 ถึง ปี 2530 โปรแกรม

การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน โปรแกรมส่งเสริมการใช้ภาษาไทยใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โปรแกรมการจัดการศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา เป็นต้น เพื่อสอนให้ผู้ใหญ่ที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันได้รู้หนังสือ อ่านออกเขียนได้ และคิดเลขเป็น

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2552) สาเหตุการไม่รู้หนังสือของประชาชนวัยแรงงาน (อายุ 15-39 ปี) พบว่า มีผู้ไม่รู้หนังสือทั่วประเทศจำนวน 250,486 คน สาเหตุสำคัญที่สุดคือ ลืมหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 41.05

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดทำนโยบายสำคัญตามมติคณะรัฐมนตรีในการส่งเสริมการรู้หนังสือ คือ ผลักดันให้การส่งเสริมการอ่านเป็นวาระแห่งชาติ โดยกำหนดให้วันที่ 2 เมษายนของทุกปีเป็นวันรักการอ่าน กำหนดให้ปี 2552-2561 เป็นทศวรรษแห่งการอ่านของประเทศไทย และกำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน เป็นกลไก ขับเคลื่อนการส่งเสริมการอ่านให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยกำหนดเป้าหมายในการดำเนินการเพื่อให้คนไทยได้พัฒนาความสามารถในการอ่านและรู้หนังสือภายในปี พ.ศ.2555 ดังนี้

1. ประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้รู้หนังสือในระดับใช้งานได้ในชีวิตประจำวัน เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 92.21 เป็นร้อยละ 99.2
2. ประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่สามารถอ่านออกเขียนได้ มีเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 92.64 เป็นร้อยละ 95.3
3. ค่าเฉลี่ยในการอ่านหนังสือของคนไทย เพิ่มขึ้นจากปีละ 5 เล่ม เป็นปีละ 10 เล่มต่อคน
4. แหล่งการอ่านได้รับการพัฒนาและเพิ่มจำนวนให้สามารถจัดบริการได้ครอบคลุมทุกตำบล/ชุมชนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
5. การสร้างภาคีเครือข่ายการอ่านเพื่อปลูกฝังนิสัยการรักการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน โดยมียุทธศาสตร์ 3 ด้าน ได้แก่

1) การพัฒนาคนไทยให้มีความสามารถในด้านการอ่าน โดยรณรงค์การอ่าน-เขียนภาษาไทย ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย รวมทั้งบริหารจัดการและสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการอ่านของคนไทย

2) พัฒนาคนไทยให้มีนิสัยรักการอ่าน โดยปลูกฝังและสร้างทัศนคติคนไทยให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการอ่านหนังสือและสื่อทุกรูปแบบส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเป็นภาคีเครือข่ายส่งเสริมการอ่าน และกำหนดมาตรการจูงใจให้ภาคีเครือข่ายร่วมส่งเสริมการอ่านในสังคมไทย

3) สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการส่งเสริมการอ่าน โดยแสวงหาภาคีเครือข่ายในการเสริมสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม พัฒนาและเพิ่มจำนวนแหล่งการเรียนรู้ให้สามารถจัดบริการได้ครอบคลุมทุกตำบล/ชุมชนอย่างทั่วถึงทันสมัย และมีคุณภาพ

รัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการได้พยายามผลักดันให้มีการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้น ด้วยความมุ่งหวังที่จะบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ภายในปี 2555 เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืนของสังคมไทยต่อไปในอนาคต

3.3.2 การส่งเสริมการอ่านของประเทศเวียดนาม

จากการที่รัฐบาลตั้งเป้าที่จะพัฒนาประเทศไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมในปี พ.ศ.2563 เราจึงปรับทิศทางการพัฒนาประเทศโดยนโยบายใหม่ๆ ที่นำเอาแนวคิดเศรษฐกิจอัจฉริยะ เข้ามาประกอบ แนวความคิดนี้เกี่ยวข้องเนื่องกับการนำเอาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความเป็นมืออาชีพทั้งในด้านของผู้มีความรู้และแรงงานฝีมือมาช่วยในการพัฒนาประเทศเพื่อเชื่อมโยงประเทศเข้าสู่เศรษฐกิจสากลเป็นที่ชัดเจนว่าการอ่านเป็นช่องทางที่สำคัญมากสำหรับการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศวัฒนธรรมการอ่านเป็นตัวกำหนดท่าทีของคนเวียดนามในการพัฒนาประเทศมาเป็นเวลายาวนาน จึงมีเหตุผลสมควรที่จะกล่าวว่าการอ่านได้ก่อให้เกิดความรู้พื้นฐานในการสร้างคนเวียดนามรุ่นใหม่ในทุกๆ ด้านของชีวิต จะว่าไปแล้ว ตามธรรมชาติการอ่านหนังสือนับเป็นสื่อที่นำความรู้มาสู่คนและช่วยพัฒนาความรู้ของพวกเขาเป็นขั้นๆ เพื่อให้เขามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและเข้าสู่เครือข่ายเศรษฐกิจสากลต่อไปได้

ในกรณีของการเปิดประตูสู่ภูมิภาคเอเชียและทั่วโลก เวียดนามจำเป็นต้องใช้ความพยายามมากขึ้นอีกเพื่อส่งเสริมในเรื่องจำนวนและคุณภาพแรงงานเพื่อรองรับความต้องการในปัจจุบันที่โครงการทรัพยากรมนุษย์ซึ่งมีคุณภาพสูงขึ้น (UNPD, 2001 and Nguyen Thang, 2002) กลยุทธ์สำหรับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรมนุษย์ให้ดีขึ้นของรัฐบาลเวียดนามก็คือการสร้างวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมผ่านกิจกรรมการอ่านในทุกระดับชั้นของพลเมือง กลยุทธ์นี้ต้องสอดคล้องกับเงื่อนไขต่างๆ ทั้งในเรื่องระดับการศึกษา ภาวะเศรษฐกิจและอื่นๆ (Vu Duong Thuy Nga, 2011)

รัฐบาลเวียดนามทราบดีว่าการส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมการอ่านเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ดังนั้นกระทรวงวัฒนธรรม การกีฬาและการท่องเที่ยวของเวียดนาม โดยเฉพาะกรมห้องสมุดได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาวัฒนธรรมการอ่านสำหรับช่วงปี พ.ศ. 2553-2563 ขึ้นมา รัฐบาลเองก็ยืนยันที่จะสนับสนุนกิจกรรมการอ่านทั่วประเทศเพื่อสร้างนักอ่านเวียดนามรุ่นใหม่ๆ ขึ้นในอนาคต งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งสรุปให้ทราบถึงสถานะของกิจกรรมการอ่านและนำเสนอทางออกที่เหมาะสมสำหรับการส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านในประเทศเวียดนาม

วัฒนธรรมการอ่าน

การสร้างวัฒนธรรมการอ่านที่เหมาะสมเป็นหนึ่งในยุทธวิธีของรัฐบาลเวียดนามในการพัฒนาความรู้และทักษะอื่นๆ ของประชาชนเพื่อให้พวกเขามีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 จนถึงปัจจุบันเราได้ทำการรณรงค์เรื่องการอ่านในทุกจังหวัดของประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะกระตุ้นประชาชนให้ตระหนักถึงบทบาทของการอ่านว่าช่วยในเรื่องของการพัฒนาทุกระดับตั้งแต่ระดับบุคคล ชุมชนไปจนถึงประเทศ นอกจากนี้ยังช่วยขจัดความยากจนในพื้นที่ชนบท เพิ่มรายได้ให้ดีขึ้นในพื้นที่แถบกลาง และเศรษฐกิจที่เติบโตขึ้นในเขตอุตสาหกรรมบางแห่ง ตลอดระยะเวลาของการรณรงค์ ทั้งบรรณรักษ์ เจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งในส่วนกลางและท้องถิ่น และผู้กำหนดนโยบายได้รับทราบถึงความต้องการของประชาชนในปัจจุบันทั้งในเรื่องจำนวนและประเภทของหนังสือและนิตยสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้รับทราบว่าหนังสือประเภทใดเหมาะกับคนกลุ่มใด

เป้าหมายหลักอีกเรื่องหนึ่งของการวิจัยก็คือเพื่อให้ทราบถึงสถานะปัจจุบันของระบบบริการห้องสมุดในจังหวัดต่างๆ ของประเทศและหาทางปรับปรุงแก้ไขทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเพื่อพัฒนาระบบห้องสมุด ให้ประชาชนโดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในชนบทห่างไกลมีโอกาสไปห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือได้ง่ายขึ้น ระหว่างการรณรงค์ได้มีการจัดเทศกาลหนังสือขึ้นในหลายๆ จังหวัดทั้งที่กรุงเทพมหานครและเมืองอื่นๆ ทำให้เป็นโอกาสนำ ผู้อ่าน นักเขียน สำนักพิมพ์ และเจ้าหน้าที่ของรัฐมารวมพบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันถึงข้อห่วงใยต่างๆ เกี่ยวกับกิจกรรมการอ่าน (Vu Duong Thuy Nga, 2010) ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์อย่างมากไม่เพียงแต่ในเรื่องการปรับปรุงการให้บริการห้องสมุด แต่ยังช่วยให้ได้รับข้อมูลพื้นฐานและเอกสารเพิ่มเติมอันเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายเพื่อจัดทำกฎหมายห้องสมุดที่นำเอานโยบาย Doi Moi ของรัฐบาลเข้าไปผนวกด้วย

ตามนโยบายของรัฐบาลเวียดนามในปัจจุบัน มีประเด็นที่ควรให้ความสนใจอีกมาก ซึ่งควรจะมุ่งไปยังการหาวิธีการเพิ่มเติมหรือทางเลือกอื่นในการนำวัฒนธรรมการอ่านมาเป็นเครื่องมือหลักเพื่อนำความรู้และทักษะแรงงานอื่นๆ ไปสู่ประชาชนให้ดีกว่านี้ (Vu Duong Thuy Nga, 2010) วิธีการหนึ่งก็คือการจับคู่ นโยบายการอ่านใหม่ให้สอดคล้องกับสถานะการอ่านที่มีอยู่เดิมแล้วในท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะสำหรับทางออกที่เหมาะสมของปัญหามีดังต่อไปนี้ :

1. การพัฒนากิจกรรมการอ่านเพื่อส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนในประเทศเวียดนามนั้น สิ่งสำคัญที่สุดที่ต้องดำเนินการคือเรื่องของระบบห้องสมุดซึ่งจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติมจากภาครัฐทั้งจากส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นและองค์กรพัฒนาเอกชน ดังนั้น จำเป็นต้องมีนโยบายที่เหมาะสมมากกว่านี้ในการที่จะสนับสนุนกิจกรรมการอ่านและโดยเฉพาะในการจัดทำโครงการให้บริการห้องสมุดและนโยบายพัฒนาห้องสมุดเพื่อให้สอดคล้องและเชื่อมต่อทรัพยากรบุคคลที่มีอยู่แล้ว เช่น บรรณารักษ์ เพื่อที่จะจัดหาหนังสือและสิ่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้มากขึ้นและมีคุณภาพสูงขึ้นให้กับผู้อ่านในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศได้สำเร็จ

2. มุ่งเน้นการรณรงค์ระยะยาวเพื่อสร้างวัฒนธรรมการอ่านและเพื่อให้เกิดความตระหนักว่าการอ่านของประชาชนเวียดนามในทุกระดับชั้นมีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมคุณภาพ

ชีวิต หน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่นและกรมห้องสมุดของกระทรวงวัฒนธรรม การกีฬา และการท่องเที่ยว จำเป็นต้องให้ความร่วมมือกันสนับสนุนการจัดเทศกาลหนังสือเป็นประจำทุกปี

3. ให้นักเรียนและนักศึกษาได้รับรู้ว่าการอ่านมีบทบาทและเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังภาพในการส่งเสริมการศึกษาของพวกเขาและควรจัดให้มี e-books และสื่ออื่น ๆ ให้นักเรียนนักศึกษาเพิ่มขึ้นทั้งในโรงเรียนและตามที่สาธารณะอื่น ๆ

4. นโยบายอันดับแรกของเราต้องมุ่งขยายการลงทุนเพื่อปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องสมุดทั่วประเทศและปรับปรุงคุณภาพการให้บริการข้อมูลข่าวสารของประเทศผ่านสื่อในรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น

5. ปรับปรุงคุณภาพของหนังสือและนิตยสารของสำนักพิมพ์ทั้งหมดทั่วประเทศทั้งในแง่เนื้อหาและประเภทให้มีความหลากหลายอันจะเป็นการพัฒนาวัฒนธรรมการอ่านในระยะยาว

6. ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการจัดส่งข้อมูลเพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับผู้อ่านในยุคปัจจุบัน

7. การกระตุ้นนักลงทุนให้จัดสร้างห้องสมุดเอกชนเพื่อให้เกิดการบริการที่หลากหลายในส่วนต่างๆ ของประเทศก็เป็นหนึ่งในความสำคัญอันดับต้นๆ ในนโยบายของเรา

8. การนำระบบห้องสมุดของประเทศเชื่อมต่อไปกับเครือข่ายทั่วโลกและพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศในทุกด้านของการบริการห้องสมุดเป็นเป้าหมายหนึ่งในการพัฒนาห้องสมุดของประเทศ

3.3.3 การส่งเสริมการอ่านของประเทศอินโดนีเซีย

อินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีอัตราการไม่รู้หนังสืออยู่ในระดับสูงติดหนึ่งในเก้าระหว่างปี พ.ศ. 2538-2548 อัตราการไม่รู้หนังสือของผู้ใหญ่ในประเทศอินโดนีเซียสูงมากกว่าร้อยละ 90 และอัตราการไม่รู้หนังสือในกลุ่มเด็กเพิ่มขึ้นทุกปี (Sugiharto, 2010) นอกจากนี้ยังมีการรายงานอีกด้วยว่าเด็กชาวอินโดนีเซียไม่มีนิสัยชอบอ่านหนังสือ ในอดีตที่ผ่านมารัฐบาลอินโดนีเซียได้ดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อมุ่งขจัดการไม่รู้หนังสือให้หมดไป (Sugiharto, 2008) ภายใต้ยุคของซูฮาร์โต ประธานาธิบดีคนที่สองของอินโดนีเซีย โครงการขจัดการไม่รู้หนังสือได้ถูกดำเนินการ

ในภาคการศึกษาทั้งในและนอกระบบ สำหรับในส่วนการศึกษานอกระบบโครงการดังกล่าวรู้จักกันในนาม kejar หรือการเรียนรู้เป็นกลุ่ม โครงการนี้ประสบความสำเร็จเป็นอันมากในการลดอัตราการไม่รู้หนังสือในประเทศ สำหรับการศึกษาระบบอิตีประณานาธิบดีชูฮาร์ดีซึ่งเป็นที่ยอมรับกันดีว่ามีปรัชญาที่จะสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาให้เกิดขึ้นภายในประเทศได้ทำการสร้างโรงเรียนประถมศึกษารัฐในพื้นที่ห่างไกลของประเทศนับพันแห่ง ตัวอย่างเช่นรัฐบาลของชูฮาร์ดีได้สร้างโรงเรียนจำนวน 22,600 แห่ง ในช่วง พ.ศ. 2525-2526 และ สร้างเพิ่มอีก 15,000 แห่ง ในช่วง พ.ศ. 2536-2537

การไม่รู้หนังสือได้กลายเป็นประเด็นรอกๆ ลงมาในวาระแห่งชาติสำหรับรัฐบาลต่างๆ ยุคหลังชูฮาร์ดี ยกตัวอย่างเช่น ในสมัยประธานาธิบดีซูซีโล บัมบัง ยุทโยโยโน (Susilo Bambang Yudoyono) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอินโดนีเซียได้ตั้งเป้าที่จะลดอัตราการไม่รู้หนังสือจากร้อยละ 10.12 ในปี 2546 ให้เหลือร้อยละ 5 ในปี 2552 (Sugiharto, 2008) ในการต่อสู้เพื่อขจัดการไม่รู้หนังสือ รัฐบาลชุดปัจจุบันมีการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง และยังได้จัดตั้งห้องสมุดชุมชนและห้องสมุดเคลื่อนที่ซึ่งรู้จักกันในภาษาท้องถิ่นว่า taman bacaan masyarakat และ perpustakaan keliling ตามลำดับ การนำเอาการสอนภาษาอังกฤษเข้ามารวมไว้ในหลักสูตรระดับชาติเพื่อบรรเทาถึงความสำคัญของการอ่านภาษาต่างประเทศ นับเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามของรัฐบาลในการรณรงค์ส่งเสริมการรู้หนังสือให้กว้างขวางทั่วประเทศ ความพยายามทั้งหลายทั้งปวงเหล่านี้ได้ถูกนำเข้ามารวมอยู่ในนโยบายหลักสี่ด้านของกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวคือ ป้องกันการไม่รู้หนังสือในหมู่เยาวชน สร้างความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงการศึกษาระดับประถมศึกษาสำหรับผู้ใหญ่เพิ่มช่องทางและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและการรู้หนังสือ และการรักษาความสามารถในการรู้หนังสือ

Sugiharto (2010) ได้นำเสนอหลักฐานสนับสนุนความคิดที่ว่าแท้จริงแล้วเด็กและวัยรุ่นอินโดนีเซียเป็นนักอ่านตัวยง มิใช่ว่าพวกเขาไม่มีนิสัยรักการอ่าน เด็กเหล่านี้ไปร้านขายหนังสือเป็นประจำในวันหยุดสุดสัปดาห์และเลือกหยิบหนังสือที่พวกเขาต้องการจะอ่านจากชั้นหนังสืออย่างกระตือรือร้น หนังสือที่พวกเขาชอบอ่านก็มีหลากหลายประเภท เช่น เทพนิยายการ์ตูน นวนิยายวัยรุ่น และหนังสือวิทยาศาสตร์เป็นชุดๆ ซึ่งได้รับความนิยม นอกจากนี้ยังพบว่า

เด็กและวัยรุ่นมักแห่ไปยังห้องสมุดเคลื่อนที่และสนามเด็กเล่นของห้องสมุดชุมชนเพื่อขอยืมและอ่านหนังสือ การที่พวกเขาไปยังห้องสมุดเหล่านี้ก็เพราะพวกเขาชอบอ่านหนังสือด้วยกันเป็นกลุ่มนั่นเอง จะได้แบ่งปันสิ่งที่ตนเองอ่านพบมาให้เพื่อนฟัง นอกจากนี้ยังน่าสนใจที่สังเกตพบอีกว่า ขณะที่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้กระตือรือร้นในการอ่านการบ้านที่โรงเรียนมอบหมายมาแต่พวกเขากลับใช้เวลาหยุดพักในการแสวงหาความเพลิดเพลินจากการอ่านหนังสือ นักศึกษายังชอบอ่านสิ่งที่เด็กทั่วไปอ่าน และหากมีคำถามว่าอ่านอะไรก็ไม่อายที่จะยอมรับว่าพวกตนชอบอ่านหนังสือเบาสมองแทนการอ่านตำรับตำรา

วัฒนธรรมการอ่าน

แนวคิดที่ว่า การอ่านเป็นความเพลิดเพลินไม่ได้เป็นการพูดเกินจริง เพราะการอ่านเป็นกิจกรรมที่เด็กและผู้ใหญ่ใช้เป็นทีอาศัยหลบหนีจากกิจวัตรประจำวันอันจำเจ ความกระตือรือร้นในการสร้างวัฒนธรรมการอ่านของเด็ก ขั้นตอนแรกที่พึงกระทำ คือ หาให้พบว่ามีหนังสืออะไรที่เด็กชอบอ่านมากที่สุดแล้วจึงจัดหาหนังสือที่เหมาะสมกับความสนใจและความต้องการ ถ้าจำเป็นต้องทำเป็นตัวอย่างโดยการอ่านหนังสือในเวลาว่าง จึงจะสร้างความรู้สึกที่ว่า การอ่านเป็นกิจกรรมที่น่ารื่นรมย์ คุณค่าในระยะยาวของการอ่านหนังสืออ่านเล่นจะเป็นตัวกระตุ้นอย่างดี เมื่อเด็กอ่านหนังสือเพื่อความเพลิดเพลินการพัฒนาความสามารถจากระดับเริ่มต้นของการพูดคุยตามธรรมชาติ ไปสู่ระดับที่สามารถใช้ภาษาที่สองทำกิจกรรมบางอย่างที่ต้องใช้ความสามารถมากขึ้น เช่น การศึกษาวรรณกรรมและธุรกิจอื่นๆ (Krashen, 2004) ขั้นตอนข้างต้นเป็นสิ่งจำเป็นเพราะการหาหนังสือที่เด็กอยากอ่านมาให้ได้ เท่ากับการป้อนความเข้าใจและความหมายให้กับเด็ก การวิจัยยืนยันว่าหากสิ่งที่ป้อนให้เด็กเป็นเรื่องที่เข้าใจได้มีความหมายและมีคุณค่าในเชิงการสื่อสารการเรียนรู้ภาษาย่อมมีโอกาสที่จะเกิดขึ้น

Wang and Lee (2007) ชี้ให้เห็นว่าการเข้าถึงหนังสือที่น่าสนใจได้ง่ายเป็นหนึ่งในเงื่อนไขที่ชัดเจนที่สุดที่จะทำได้หากต้องการพัฒนานิสัยการอ่านของเด็กขณะที่เงื่อนไขอื่นๆ ได้แก่ การพัฒนาความกระตือรือร้นในการอ่านและการพัฒนาความสามารถให้มีพอที่จะเริ่มต้นการอ่านได้ เมื่อใดก็ตามที่การเข้าถึงหนังสือที่น่าสนใจและมีเนื้อหาเข้าใจง่ายเป็นไปได้ เด็กจะเริ่มพัฒนาความรู้สึกคุ้นเคยและความกระตือรือร้นกับหนังสือ และจะเริ่มติดหนังสือ เริ่มรู้จักเลือกสิ่งที่จะอ่าน

และในที่สุดจะกลายเป็นนักเล่าเรื่องที่ดี การวิจัยพบว่าเด็กๆ ที่อ่านหนังสือหลากหลายจะเลือกสิ่งที ผู้เชี่ยวชาญได้เลือกแล้วว่าเป็นหนังสือดี และจะค่อยๆ ขยายความสนใจในการอ่านออกไปเรื่อยๆ เมื่อได้อ่านมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบอีกว่าเด็กๆ เลือกอ่านหนังสือที่ยากเกินกว่าผู้ใหญ่คิด (Krashen, 2004) และเมื่อไม่มีผู้ปกครองมาคอยจ้ำจี้จ้ำไช เด็กๆ ก็ยังหยิบหนังสือขึ้นมาอ่านเอง และค้นพบกลยุทธ์ในการอ่านของตัวเอง ผู้ปกครองจำเป็นต้องให้อิสระในการตัดสินใจเลือก หนังสือประเภทต่างๆ ของเด็กเอง ยังมีอิสระในการเลือกหนังสืออ่านเล่นมากขึ้นเท่าไร โอกาส ปรับปรุงความสามารถในการรู้หนังสือก็มากขึ้นเท่านั้น (Rosita, 2011)

Stoltz (2006) ได้กล่าวว่า นักเรียนคนหนึ่งจากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในประเทศอินโดนีเซียเป็นพยานหลักฐานที่น่าสนใจเกี่ยวกับเรื่อง พลังของการอ่าน โดยบอกว่าตัว เธอเองเป็นพวกชอบอ่านแฮรี่ พอตเตอร์ และบอกว่าตัวเองเป็นนักอ่านนิยายตัวยง นักเรียนผู้นี้บอก ว่าการที่เธอมีทักษะการเขียนภาษาอังกฤษดีขึ้นและประสบความสำเร็จได้รับการตีพิมพ์ ใน หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษที่มีชื่อเสียงของอินโดนีเซียก็เป็นผลมาจากนิสัยการอ่านนิยายของเธอเอง เธอได้เขียนว่า ฉันรักที่จะเขียนก็เพราะฉันเป็นคนชอบอ่านนิยาย และเพราะการเป็นคนชอบอ่าน นิยาย ทำให้ฉันกระหายอยากเขียนเรียงความและรายงาน จากแต่ก่อนที่ไม่ชอบเลย ในที่สุดจาก นักเรียนที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ และมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษอย่าง จำกัด ฉันต้องสารภาพว่าพัฒนาการของการอ่านออกเขียนได้ทั้งในภาษาอินโดนีเซียและ ภาษาอังกฤษของฉันเกิดจากการหมกมุ่นในการอ่านเรื่องเบาสมอง อย่างเช่น นิทานพื้นบ้าน การ์ตูน นิยายฉบับปรับปรุงให้อ่านง่าย และนิตยสารวัยรุ่น

หลักฐานทั้งหมดนี้ชี้ให้เห็นว่าทุกคนไม่ว่าเด็ก เยาวชนและผู้ใหญ่ โดยพื้นฐานแล้ว เป็นนักอ่าน และมุมมองที่ว่าคนอินโดนีเซียโดยเฉพาะเด็กไม่มีนิสัยรักการอ่านก็เป็นเพียงตำนาน เล่าขาน แต่ก็ดูจะเป็นเรื่องปกติที่มักได้ยินว่าเด็กเล็กๆ ไม่ชอบอ่านหนังสือและมักเมินหนังสือที่ครู หรือผู้ปกครองหามาให้อ่าน หรือจะพูดกันตรงๆ ก็คือเด็กๆ จะไม่สนใจหนังสือที่ผู้ใหญ่และครูกคิดว่า เป็นวรรณกรรม “คุณภาพ” นั้นเอง (Krashen and Ujije, 2005) และนี่เป็นสาเหตุที่มักจะนำไปสู่ การตีความและความเข้าใจโดยรวมว่านักเรียนขาดนิสัยรักการอ่าน ทั้งที่ปัญหาแท้จริงนั้นไม่ใช่ว่า พวกเขาไม่มีนิสัยรักการอ่านหากแต่เป็นเพราะพวกเขาไม่ชอบหนังสือที่มีคนบอกให้อ่านต่างหาก

Sugiharto (2010) and Rosita (2011) ได้โต้แย้งไว้ว่าการสอนและการรู้หนังสือที่ ทำกันอยู่ในบริบทของอินโดนีเซียล้มเหลวในการมีบทบาทเอื้อต่อการช่วยเหลือเด็กๆ ให้ ประคับประคองศักยภาพการเป็นนักอ่านของพวกเขาล้มเหลวเพราะไม่รู้ว่แท้จริงแล้วเด็กๆ ทุกคนมีความเป็นนักอ่านอยู่ในตัว นอกจากนี้โรงเรียนยังสร้างความเข้าใจผิดๆ ว่าการอ่านเป็นเรื่อง ของการเอาใจจริงเอาจัง ทางวิชาการและการอ่านวรรณกรรมที่กำหนดตั้งแต่ปีแรกๆ จะยิ่งทำให้เด็กๆ ได้เปรียบในเรื่องของการรับรู้ ครูเองก็รู้สึกว่จำเป็นต้องบังคับให้นักเรียนอ่านตำราเรียนตามที่ กำหนดในหลักสูตรให้จบ ผู้ปกครองเองก็มักเข้าใจแบบเดียวกันและเกิดความวิตกเมื่อเห็นเด็กๆ อ่านหนังสือที่ไม่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับหลักสูตร กลัวว่เด็กจะมีผลการเรียนไม่ดี สอบตกและ ไม่ได้ขึ้นชั้นใหม่หากไม่อ่านหนังสือเรียน

Cho (2005) and Lee (2005) สิ่งที่พบจากงานวิจัยเกี่ยวกับการรู้หนังสือได้ลบ ล้างคำกล่าวอ้างผิดๆ ที่ยึดถือกันมาอย่างกว้างขวางนี้โดยชี้ให้เห็นว่การอ่านหนังสืออ่านเล่นก็มี คุณค่าและทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียนได้เช่นกัน Krashen and Ujii (2005) ผลจาก การศึกษางานวิจัยหลายๆ ชิ้นเกี่ยวกับผลของการอ่านหนังสืออ่านเล่นที่มีต่อการพัฒนาการรู้ หนังสือ ทำให้เกิดข้อสรุปต่อไปน้ (1) การอ่านหนังสืออ่านเล่นช่วยส่งเสริมการรู้หนังสือโดยรวม และ (2) อ่านหนังสืออ่านเล่นนำไปสู่การอ่านหนังสือที่เป็นเรื่องเป็นราวมากขึ้น

สำหรับในประเด็นของมุมมองว่การอ่านหนังสืออ่านเล่นมีคุณค่าเพียงน้อยนิด ต่อการพัฒนาการรู้หนังสือและความสำเร็จด้านการศึกษา นั้น Krashen (2004) ได้นำเสนอ พยานหลักฐานจำนวนมากที่แสดงให้เห็นถึงประโยชน์ในแง่ของการสอนของหนังสืออ่านเล่น ยกตัวอย่างหนังสือการ์ตูนที่พบว่ามีความเหมาะสมในแง่ของภาพประกอบทำให้เข้าใจเรื่องราวได้ ง่าย ไม่มีผลเสียต่อพัฒนาการและผลสัมฤทธิ์ในการเรียน แต่ทำหน้าที่เป็นท่ส่งต่อไปสู่การอ่าน หนังสือที่มีเนื้อหาสาระมากขึ้น ยิ่งกว่านั้นตัวอย่างอื่นๆ ของการอ่านหนังสืออ่านเล่น เช่น หนังสือ รักหวานแหวของวัยรุ่นและนิตยสารได้แสดงให้เห็นถึงประโยชน์ในการสร้างแรงจูงใจให้อ่อยากอ่าน มากขึ้น อย่างไรก็ตาม Krashen ไม่ได้บอกว่การอ่านหนังสืออ่านเล่นเพียงอย่างเดียวเพียงพอ แล้วที่จะทำให้บรรลุพัฒนาการระดับสูงต่อไปได้เพียงแต่มันเป็นตัวแปรที่ช่วยระดับพัฒนาการใน การรู้หนังสือ กระนั้นก็ตาม ประโยชน์เชิงลึกที่ได้จากงานวิจัยเรื่องการเรียนรู้ภาษาที่สองได้ต่อกัย

ถึงประสิทธิภาพและประโยชน์เชิงลึกของการอ่านหนังสืออ่านเล่นก่อให้เกิดทั้งแรงจูงใจที่ทำให้
อยากอ่านหนังสือมากขึ้นและเพิ่มขีดความสามารถทางภาษาซึ่งช่วยให้การอ่านหนังสืออยาก
เป็นไปได้ (Krashen, 2004) ดังนั้น การมองว่าการอ่านหนังสืออ่านเล่นเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะช่วย
ส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านของเด็กจึงมีเหตุผล

เด็กที่สามารถเข้าถึงหนังสือได้อย่างง่ายดายควรมีแนวโน้มสูงในการพัฒนาขีด
ความสามารถในการรู้หนังสือเร็วกว่าผู้ที่เข้าถึงหนังสือได้ยาก สภาพแวดล้อมที่อุดมไปด้วยสิ่ง
ตีพิมพ์นับเป็นเงื่อนไขแรกต่อการสร้างวัฒนธรรมการอ่าน งานวิจัยได้ยืนยันสมมติฐานนี้เช่นกัน
การเข้าถึงหนังสือได้ดีกว่าทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนส่งผลให้เกิดการอ่านมากขึ้น (Krashen, 2004)
และยังได้อ่านมากเท่าไร พัฒนาการรู้หนังสือก็จะยิ่งดีมากขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้การเข้าถึง
ห้องสมุดสาธารณะได้ง่าย ไม่เพียงเพิ่มความกระตือรือร้นในการอ่านหนังสือเท่านั้น แต่ยังมีผลต่อ
ความมากน้อยในการอ่านของเด็กด้วย

นอกเหนือจากเรื่องการเข้าถึงหนังสือได้ง่ายแล้ว เมืองใหญ่ๆ ในประเทศ
อินโดนีเซียมักจะได้รับการจัดลำดับความสำคัญให้ได้รับงบประมาณการศึกษาจากรัฐบาลกลาง
ก่อน ตัวอย่างเช่น การจัดตั้งห้องสมุดชุมชนและห้องสมุดเคลื่อนที่อันเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ
ภาครัฐที่มุ่งรณรงค์ส่งเสริมการอ่านก็ยังคงเกิดขึ้น แต่ในเมืองใหญ่ๆ และยังไม่ค่อยได้เข้าถึงพื้นที่
ขาดแคลนในประเทศเท่าไรนัก อย่างเช่นที่ผู้เขียนได้เคยเสนอไว้ก่อนหน้านี้ (Sugiharto, 2008) ว่า
ความจำเป็นเร่งด่วนที่รัฐบาลควรจะดำเนินการเพื่อป้องกันปัญหาเด็กและเยาวชนไม่รู้หนังสือก็คือ
การสร้างห้องสมุดชุมชนขึ้นในพื้นที่ห่างไกลที่มีอัตราการไม่รู้หนังสือสูง

Krashen (2004) ได้ทบทวนการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของการเข้าถึง
ห้องสมุดโดยย้มาถึงประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. เมื่อสภาพแวดล้อมที่มีหนังสือได้รับการเพิ่มพูนจะทำให้เกิดการอ่านมากขึ้น ยิ่ง
เด็กมีหนังสือที่บ้านมากขึ้นเท่าไรพวกเขาก็จะอ่านมากขึ้นเท่านั้น
2. โรงเรียนและห้องเรียนที่มีห้องสมุดที่ดีขึ้นย่อมกระตุ้นให้เกิดการอ่านที่มากขึ้น
และสร้างวัฒนธรรมการอ่านของเด็ก

3. การเข้าถึงห้องสมุดสาธารณะไม่เพียงแต่ส่งผลให้มีการอ่านมากขึ้นเท่านั้น แต่
ยังจะเพิ่มความกระตือรือร้นในการอ่านอย่างมหาศาลอีกด้วย

4. ท้ายสุด ยิ่งสภาพแวดล้อมอุดมไปด้วยสิ่งตีพิมพ์มากเท่าไร พัฒนาการรู้
หนังสือก็ยิ่งดีมากขึ้นเท่านั้น

ความพยายามอย่างต่อเนื่องเพื่อต่อสู้กับการไม่รู้หนังสือและเพื่อรณรงค์ส่งเสริม
การอ่าน เช่น การสร้างวัฒนธรรมการอ่านของเด็ก จะไม่สูญเปล่าหากเด็ก ๆ มีบ้าน โรงเรียน และ
สังคมโดยรวมที่อุดมไปด้วยสิ่งตีพิมพ์ โดยวิธีการนี้น่าจะพอรับประกันได้ว่าวัฒนธรรมการอ่านของ
เด็กย่อมถูกสร้างขึ้นได้อย่างแน่นอน

3.3.4 การส่งเสริมการอ่านของประเทศสิงคโปร์

คณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์ (NLB) วันเวลาที่ผ่านไปทำให้ภูมิทัศน์
ทางกายภาพและทางสังคมของสิงคโปร์มีการเปลี่ยนแปลงไป ห้องสมุดมีส่วนช่วยเชื่อมโยงผู้คน
ทั้งหลายเข้ากับชุมชนของพวกเขาและสร้างความผูกพันอันแข็งแกร่งระหว่างชุมชนต่างๆ เข้า
ด้วยกันจนส่งผลให้ประเทศชาติโดยรวมมีความเข้มแข็งขึ้นตามไปด้วย ห้องสมุดประชาชนทั้ง 24
แห่งของเราได้ถูกใช้เป็นสถานที่จัดทำโครงการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนา
ตนเองของคนในชุมชน และเมื่อเวลาผ่านไปห้องสมุดได้กลายมาเป็นศูนย์รวมสำหรับชาวสิงคโปร์
ทั้งหมดโดยไม่มีการแบ่งแยกอายุ เชื้อชาติ ภาษา อาชีพ ระดับการศึกษาและศาสนา

ห้องสมุดนับเป็นเป้าหมายที่สำคัญของสังคมที่พัฒนาแล้วโดยถูกนำมาใช้เป็น
ช่องทางนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะความรู้อันยืนยาวตราบชั่วชีวิตของคนเราอัน
เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเราและสามารถนำมาใช้ได้ไม่ว่าจะอยู่ในช่วงเวลาใดของชีวิต นับตั้งแต่
การศึกษาในระบบทั้งระดับโรงเรียนและมหาวิทยาลัยไปจนถึงการเรียนรู้ในชีวิตหลังจากนั้น รวมไปถึง
ถึงการศึกษาในระบบนอกระบบ อย่างเช่น การเรียนภาคค่ำ เป็นต้น ห้องสมุดถือเป็นสถานที่ที่กลางๆ ทั่วไปที่
ผู้คนจากทุกสาขาอาชีพสามารถเดินเข้ามาเพื่อแสวงหาความรู้และใช้ความรู้ที่ได้มาทำให้ชีวิตของ
ตนก้าวหน้ายิ่งขึ้น ในสังคมส่วนใหญ่ห้องสมุดสาธารณะมีบทบาทสำคัญต่อสังคมในแง่ของการ
สร้างความมั่นใจว่าจะไม่มีใครถูกทอดทิ้งให้ล้าหลังในเรื่องการแสวงหาความรู้และข้อมูลซึ่งจำเป็น
ต่อความก้าวหน้าส่วนบุคคล ดังนั้นแล้วอาจกล่าวได้ว่าห้องสมุดมีความสำคัญกับชีวิต

แม้จะมีความก้าวหน้าด้านไอทีและสื่อดิจิทัลมากมาย คนสิงคโปร์ก็ยังคงไม่ทิ้งเครื่องข่ายทางกายภาพของห้องสมุด ผลสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บริการแสดงให้เห็นว่า ผู้ใช้บริการของเรามีความพึงพอใจในห้องสมุดคิดเป็น 4.33 จาก 5 ในแต่ละปีมีผู้มาใช้ห้องสมุดถึง 37 ล้านคน และการยืมหนังสือก็เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็น 33 ล้านในปีงบประมาณ 2010 เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2005 ซึ่งมีเพียง 27 ล้าน การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องสมุดก็ทำสถิติสูงเป็นประวัติการณ์เนื่องจากผู้มาใช้บริการห้องสมุดยุคปัจจุบันต้องการแสวงหาการเรียนรู้ในเชิงของประสบการณ์มากขึ้นควบคู่ไปกับการใช้เวลาว่างในการเรียนรู้และการอ่านจากหนังสือ

ผลสำรวจแสดงให้เห็นว่าชาวสิงคโปร์จำนวนมากใช้เวลาอยู่กับลูกๆ หลานๆ ในห้องสมุดมากขึ้น วัยรุ่นเข้ามาศึกษาหาความรู้ในห้องสมุด ขณะที่คนวัยเกษียณและผู้สูงอายุใช้เวลาด้วยการอ่านหนังสือและเข้าร่วมกิจกรรมในห้องสมุดตามความต้องการของพวกเขา ด้วยเหตุนี้ห้องสมุดสาธารณะของสิงคโปร์จึงได้จัดให้พื้นที่ในห้องสมุดมีความปลอดภัยและสะดวกสบายเหมาะกับการที่ชาวสิงคโปร์ทุกช่วงอายุจะใช้เวลากันอย่างสบายใจไม่ว่าจะเพื่อการพักผ่อนและนันทนาการหรือเพื่อการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้

ตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

กิจกรรม READ! Singapore กิจกรรมรณรงค์ มาอ่านหนังสือกันเถอะ! สิงคโปร์เป็นการทำงานร่วมกับพันธมิตรกว่า 120 รายไม่ว่าจะเป็น ผู้ผลิตหนังสือ องค์กรชุมชน และองค์กรธุรกิจ รวมทั้งโรงเรียนอีกนับร้อย ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา 6 ปีกิจกรรมรณรงค์นี้ได้จัดการอภิปรายหนังสือและกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านมากกว่า 1,600 ครั้งและดึงดูดผู้คนมากกว่า 160,000 คนจากทั่วประเทศสิงคโปร์ให้มาเข้าร่วม ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่กว้างขวางและหลากหลายเช่น เจ้าหน้าที่รัฐ คนขับแท็กซี่ ช่างทำผม พนักงานในภาคบริการด้านดูแลสุขภาพ/ การต้อนรับ/และข้าราชการพลเรือน สำหรับกิจกรรมภายใต้ กิจกรรมรณรงค์ มาอ่านหนังสือกันเถอะ! สิงคโปร์ 2011 นี้ บรรดาคนรักหนังสือสามารถอ่านหนังสือในระหว่างการเดินทางได้ด้วยการเปิดตัว MobileRead ซึ่งเป็นโปรแกรมฟรีที่พัฒนาโดยคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติ (NLB) เพื่อส่งเสริมให้คนอ่านหนังสือ

กิจกรรม kidsREAD กิจกรรมการอ่านระดับประเทศซึ่งเปิดตัวอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2547 โดยมีนาย ลี เซียน-หลุง (Lee Hsien Loong) ซึ่งเป็นรองนายกรัฐมนตรี ในขณะนั้นเป็นประธาน กิจกรรมนี้เป็นความร่วมมือกันระหว่าง NLB, People's Association (PA) และ ชุมชนที่ช่วยเหลือตนเองอีก 5 ชุมชนเพื่อส่งเสริมและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านในหมู่เด็กอายุ 4-8 ปีจากครอบครัวผู้มีรายได้น้อยในประเทศสิงคโปร์ ผลจากการร่วมมือกันดังกล่าวได้ก่อให้เกิดชมรม kidsREAD ขึ้นถึง 120 แห่งทั่วประเทศสิงคโปร์โดยมีอาสาสมัครมากกว่า 5,000 คน และ เข้าถึง เด็กได้มากกว่า 13,500 คน จากแผนเริ่มแรกที่จะจัดตั้งชมรมการอ่านขึ้นโดยใช้พื้นที่ตามศูนย์ ชุมชน ห้องสมุดสาธารณะ หรือไม่กี่ศูนย์บริการต่างๆที่เข้าร่วมกับกลุ่มชุมชนเหล่านี้ปรากฏว่า ภายหลังมีองค์กรต่างๆ เข้ามาร่วมด้วยเพิ่มขึ้น ทั้งโรงเรียนประถมศึกษา ศูนย์บริการครอบครัว ศูนย์ดูแลนักเรียน โรงเรียนอนุบาล องค์กรสำหรับผู้มีความต้องการพิเศษและสถานสงเคราะห์เด็ก

กิจกรรมค้นหาผู้อ่าน (Spot - The - Reader 2011) อาสาสมัครกว่า 600 คน จาก 62 กลุ่มได้ออกเยี่ยมตามห้างสรรพสินค้า ตลาด โรงพยาบาล สวนสาธารณะย่านธุรกิจการค้า และใจกลางเมือง 12 แห่งเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2554 ระหว่างเวลา 11:00 - 15:00 น. เพื่อค้นหา คนที่กำลังทำการอ่านหนังสืออยู่และมอบของที่ระลึกให้ อาสาสมัครเหล่านี้ประกอบด้วยสมาชิก ของชมรมอ่านหนังสือต่างๆ ผู้นำชุมชน นักเรียนจากโรงเรียนต่างๆ และเจ้าหน้าที่ NLB ตลอด ระยะเวลา 4 ชั่วโมงอาสาสมัครได้พบผู้อ่านมากถึง 6,000 คน และได้มอบถุงขนมเป็นรางวัลถึง 6000 ชุดด้วยกัน กิจกรรมแบบนี้จะช่วยกระตุ้นผู้อ่านให้รักษานิสัยรักการอ่านไว้ต่อไป และตอกย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนานิสัยรักการอ่านตลอดชีวิต

การเข้าถึงผู้ใช้และชุมชนจากการพยายามดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมห้องสมุด สาธารณะได้จัดทำกิจกรรมต่างๆ มากมายตามโรงเรียนชมรมต่างๆ ของชุมชน องค์กรและ งาน ระดับใหญ่อีกหลายงาน มีการจัดงานถึง 59 งานเพื่อรองรับคนหนุ่มสาวและดึงคนเข้าร่วมงาน ได้ทั้งหมด 19,498 คน ส่วนกิจกรรมสำหรับผู้สูงวัยมีการจัดทั้งหมด 4 งานมียอดรวมของผู้เข้าร่วม 2,033 ราย ในขณะที่กิจกรรมสำหรับคนทั่วไปถูกจัดขึ้นรวม 17 งานและยอดรวมของผู้เข้าร่วม 17,731 ราย งานระดับใหญ่ที่เด่นๆ อาทิ เช่น

เทศกาล Active Aging นอกเหนือจากการจัดแสดงหนังสือและบริการของห้องสมุดแล้ว บรรณารักษ์ยังจัดให้มีการเล่าเรื่องหนังสือสู่กันฟังและการแสดงดนตรีที่บรรเลงโดย erhu บนเวทีในช่วงเทศกาลอีกด้วย มีหนังสือ รวมถึงสื่อภาพและเสียงประมาณ 1,770 รายการ สำหรับให้สาธารณชนยืม โดยยอดรวมของหนังสือที่ถูกยืมมีทั้งสิ้น 1,497 เล่ม

Canberra Day งานระดับรากหญ้าที่จัดโดยศูนย์ชุมชน Jelutung ร่วมกับ Canberra Consultative Citizens' Committee มีผู้เข้าร่วมงาน 3,000 คนซึ่งส่วนใหญ่มาแวะเยี่ยมชมบุตรของ NLB เพื่อเลือกหาและรับแสดมภ์กิจกรรมสำหรับนำไปแลกเปลี่ยน ในระหว่างงานมีการยืมหนังสือไป 724 เล่ม

สถาบันการศึกษาแห่งชาติ กิจกรรมรณรงค์เพื่อเข้าถึงสถาบันการศึกษาต่างๆ โดยมีการประชาสัมพันธ์ให้ครูที่เพิ่งจบการศึกษาได้ทราบถึงการบริการต่างๆ ของห้องสมุดและผลิตภัณฑ์ที่มี ผลที่ได้รับเป็นไปในเชิงบวกและเราได้รับข้อเสนอแนะในทางสร้างสรรค์อีกมากมาย

โดยสรุปคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์ จัดการดำเนินการอย่างดีในการใช้เทคโนโลยีในการปรับปรุงการบริการและขบวนการให้ยืมหนังสือขั้นพื้นฐาน และจัดการพื้นที่ห้องสมุดให้เป็นประโยชน์จากการใช้พื้นที่ร่วมกับสถาบันทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบริการห้องสมุดสาธารณะได้มีการพัฒนาจากรูปแบบที่จำกัดไม่ยืดหยุ่นมาเป็นรูปแบบที่มียุทธวิธีจัดการที่หลากหลาย เพื่อให้เข้าถึงผู้ใช้บริการในแต่ละกลุ่มเป้าหมายและพัฒนาการรวบรวมหนังสือให้สอดคล้องกับรูปแบบความต้องการการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่หลากหลายของชาวสิงคโปร์ เช่นเดียวกับห้องสมุดสาธารณะในต่างประเทศที่ได้ไปเยี่ยมชมและศึกษาดูงาน อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีการดำเนินการด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านอย่างมาก แต่ยังมีกลุ่มคนสิงคโปร์จำนวนค่อนข้างมากที่ยังไม่เคยใช้ห้องสมุดสาธารณะ ห้องสมุดต้องพยายามมากขึ้นอย่างต่อเนื่องในการรักษาสมาชิกผู้ใช้บริการที่มีอยู่เดิม รวมทั้งจูงใจให้สมาชิกใหม่มาใช้บริการห้องสมุด

3.3.5 การส่งเสริมการอ่านของประเทศเกาหลีใต้

ประเทศเกาหลีใต้เป็นประเทศที่มีการอ่านออกเขียนได้เป็นอันดับที่ 17 ของโลก (United Nation, 2007-2008) โดยมีสถิติอัตราการอ่านออกเขียนได้ ร้อยละ 93.5 (The World

Factbook, 2008) และในปี ค.ศ.2006 ซึ่งมีการสำรวจทักษะการอ่านโดยองค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD) ปรากฏว่าเยาวชนอายุ 15 ปีของเกาหลีใต้มีทักษะความเข้าใจในการอ่าน (Reading Literacy) สูงเป็นอันดับที่ 1 ของโลก (OECD Factbook, 2009)

ย้อนหลังไปประมาณ 50 ปี เกาหลีใต้ยังเป็นเพียงประเทศกำลังพัฒนาในระดับเดียวกับประเทศไทย มาจากนโยบายส่งเสริมการศึกษา ระบบการศึกษา และการสนับสนุนอย่างจริงจังของภาครัฐอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งทัศนคติที่ฝังรากลึกลงในวัฒนธรรมของประชาชนชาวเกาหลีที่ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการศึกษา จนถึงกับมีคำกล่าวที่ว่า “การศึกษาคือการเติมเต็มให้กับตนเอง เช่นเดียวกับการเติมเต็มให้กับสังคม” ทำให้อัตราการเข้าเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาสูงถึงร้อยละ 99.9 และร้อยละ 98.9 ตามลำดับ นอกจากนี้ แรงบีบบังคับกดดันจากการถูกยึดครองโดยประเทศอื่นมาตั้งแต่อดีต ยังมีส่วนในการกระตุ้นให้สังคมทุกภาคส่วนมองเห็นความสำคัญของการศึกษาเรียนรู้เพื่อสร้างชาติ และเกิดความกระหายในข้อมูลข่าวสารเพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนาประเทศให้ได้ตามทันประเทศอื่น

ตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

กิจกรรมชั้นเรียนการอ่านภายใน 1 วัน เป็นกิจกรรมสำหรับการเยี่ยมชมห้องสมุดภายใน 1 วัน โดยเตรียมกิจกรรมให้สอดคล้องกับอายุและระดับชั้นของกลุ่มเป้าหมาย เช่น นักเรียนอนุบาล นักเรียนประถม ซึ่งอาจมีกิจกรรมหรือการให้บริการที่แตกต่างกันไป แต่แนวคิดที่สำคัญของกิจกรรมคือการให้เด็กทุกคนเกิดความรู้สึกว่าการอ่านเป็นกิจกรรมที่ให้ความสนุกสนานและความตื่นเต้น

กิจกรรมชั่วโมงเล่านิทาน สำหรับเด็กเล็กๆ ที่ยังไม่รู้จักตัวหนังสือ การฟังเป็นช่องทางหนึ่งสำหรับการเรียนรู้และอาจเป็นวิธีที่ดีกว่าการอ่าน การเล่านิทานจึงเป็นกิจกรรมที่ขาดไม่ได้ในห้องสมุดเด็กทุกแห่ง

ชมรมการอ่าน ห้องสมุดประชาชนแทบทุกแห่งจะต้องมีชมรมการอ่าน ซึ่งเป็นกลุ่มที่รวมตัวจากหลากหลายอาชีพหากเป็นชมรมการอ่านของเด็กและเยาวชน จะมีบรรณารักษ์และ

อาสาสมัครมาช่วยบริหาร ส่วนกิจกรรมต่างๆ ของชมรมก็ขึ้นอยู่กับความสนใจและความเอาใจใส่ของบรรณารักษ์ห้องสมุดนั้นๆ

กิจกรรมเปิดกรุห้องสมุดสู่สาธารณะ รณรงค์การอ่านด้วยการให้ห้องสมุดประชาชนนำหนังสือที่สะสมไว้ออกมาเผยแพร่และให้บริการนอกห้องสมุด

กิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ ด้วยการนำหนังสือใส่รถและนำไปให้บริการแก่ประชาชน ทำให้ประชาชนมีความใกล้ชิดกับห้องสมุดมากขึ้น กิจกรรมนี้ได้รับความสนใจอย่างมากและได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลอีกด้วย ทำให้ห้องสมุดเคลื่อนที่แพร่ขยายจำนวนไปทั่วประเทศ

โครงการ Chekori Campaign ซึ่งเป็นกิจกรรมค่ายการอ่าน ระยะเวลา 1 คืน 2 วัน จัดขึ้นครั้งแรกใน ค.ศ.1997 เน้นการเชื่อมโยงเด็กๆ ให้ผูกพันกับหนังสือและธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม โดยวางแผนและออกแบบกิจกรรมในค่ายให้สอดคล้องกับหัวข้อที่จะเปลี่ยนไปทุกปี ดังนั้น การจัดหาหนังสือและสื่อการเรียนรู้ ตลอดจนกิจกรรมในค่ายจะถูกกำหนดโดยหัวข้อและวัตถุประสงค์ของการจัดค่ายในแต่ละปี เช่น ถ้าจัดใกล้แหล่งโบราณสถาน หนังสือที่ใช้อ่าน กิจกรรมวิจารณ์หนังสือหรือการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และชั่วโมงการเล่าเรื่อง ก็จะมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์และประสบการณ์ที่พบเจอในโบราณสถานนั้นๆ ส่วนกิจกรรมการเรียนรู้จะเป็นเรื่องของการค้นหาหลักฐานข้อมูลในเชิงโบราณคดีและข้อถกเถียงในทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งค่ายการอ่านในลักษณะนี้จะช่วยปลูกฝังพฤติกรรมการอ่านที่ดีให้กลายเป็นวิถีชีวิตหรือพื้นฐานวัฒนธรรมการอ่านเพราะเด็กๆ ถูกหล่อหลอมด้วยบรรยากาศและได้รับประสบการณ์ตรงจากการอ่านและการค้นคว้าด้วยตนเอง

โครงการ 1 เมือง 1 เล่ม (One City One Book Project) ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อกระตุ้นการอ่านและสร้างวัฒนธรรมการอ่าน โดยประยุกต์มาจากโครงการส่งเสริมการอ่านของสหรัฐอเมริกาและแคนาดาที่ประสบความสำเร็จมาแล้ว นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของประชาชนชาวเกาหลี ลักษณะของโครงการคือการอ่านหนังสือเรื่องเดียวกันในแต่ละเมือง ไม่กำหนดกลุ่มอายุและเพศ แต่เน้นกิจกรรมวิจารณ์หนังสือและการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แต่ละเมืองจะออกเสียงลงคะแนนเลือกหนังสือที่จะอ่านโดยประชากรในเมืองนั้นๆ ดังนั้น ใน

ขั้นตอนตั้งแต่การเลือกหนังสือไปจนถึงกระบวนการ จะมีการถกเถียงวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับหนังสือที่อ่านอยู่โดยตลอด หนังสือที่ได้รับเลือกจากโครงการจะถูกจัดอันดับโดยวัดจากจำนวนการยืมที่มากที่สุดในห้องสมุด และยอดขายของหนังสือก็ต้องสูงตามไปด้วย ความสำเร็จของโครงการนี้นำมาสู่การขยายผลไปใช้ในระดับหมู่บ้านและระดับห้องสมุด ในชื่อโครงการ 1 หมู่บ้าน 1 เล่ม (One Village One Book) และ 1 ห้องสมุด 1 เล่ม (One Library One Book) ตามลำดับ

โดยสรุปในอดีตประเทศเกาหลีใต้ประสบกับปัญหาด้านการอ่าน เนื่องจากอัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรในประเทศต่ำมากเพียงร้อยละ 20 เท่านั้น รัฐบาลจึงมีนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาการอ่านออกเขียนได้ด้วยการพัฒนาระบบการศึกษา ควบคู่ไปกับการพัฒนาห้องสมุด พร้อมทั้งออกนโยบายส่งเสริมการอ่านและนโยบายส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มมีโอกาสเข้าถึงการอ่านและการเรียนรู้ได้โดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องอายุ อาชีพ เวลา และสถานที่ นโยบายการส่งเสริมการอ่านของประเทศเกาหลีใต้ เกิดขึ้นจากรากฐานของการรณรงค์เพิ่มอัตราการอ่านออกเขียนได้เพื่อลดอัตราการไม่รู้หนังสือของประชากร โดยอยู่ภายใต้กรอบนโยบายด้านการศึกษาที่ถือเป็นร่มใหญ่ ในช่วง 20 ปีหลังมานั้นนโยบายการศึกษากลายเป็นกลยุทธ์สำคัญที่จะทำให้เกาหลีบรรลุผลตามยุทธศาสตร์ ที่มุ่งมั่นจะเป็นประเทศผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้นนโยบายส่งเสริมการอ่านจึงสอดคล้องเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศอย่างแยกไม่ออก รัฐบาลเกาหลีใต้ให้ความสำคัญกับห้องสมุดในฐานะที่เป็นกลไกสำคัญของนโยบายส่งเสริมการอ่าน จึงมีมาตรการส่งเสริมและจูงใจให้คนใช้บริการห้องสมุด ดังเช่น การออกกฎหมายดเก็บบริการห้องสมุดประชาชน การจัดตั้งห้องสมุดแห่งชาติสำหรับเด็กและเยาวชน โครงการห้องสมุดแห่งปาฏิหาริย์ และการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการอ่านต่างๆ เช่น โครงการค่ายการอ่าน เทศกาลเรื่องเล่าสำหรับครอบครัว โครงการครอบครัวนักอ่าน ในขณะที่มีโครงการระดับประเทศที่ดำเนินการต่อเนื่องเช่น โครงการหนังสือเล่มแรกหรือ Bookstart โครงการ 1 เมือง 1 เล่ม การจัดตั้งห้องสมุดดิจิทัลพลแห่งชาติ และการจัดงานเทศกาลหนังสือระดับชาติและนานาชาติ เป็นต้น รัฐบาลเกาหลีมีบทบาทที่นำสูงมากในด้านนโยบายการอ่าน นอกเหนือจากการสนับสนุนด้านการเงินให้กับโครงการสำคัญต่างๆ แล้ว การดำเนินการระหว่างกระทรวงต่างๆ (เช่น

กระทรวงการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กระทรวงวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และกระทรวงการบริหารส่วนกลางและกิจการภายใน) ยังมีแผนรองรับและทำงานประสานสอดคล้องกัน ภายใต้กรอบนโยบายใหญ่ของรัฐบาลได้เป็นอย่างดีและมีความต่อเนื่อง ซึ่งเป็นจุดเด่นที่เห็นได้ชัดเจน นอกจากนี้วัฒนธรรมชาติของผู้คนในสังคมยังมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความมุ่งมั่นตั้งใจสูง จึงพบว่าสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาคเอกชน สื่อมวลชน องค์กรไม่แสวงหากำไร และครอบครัว ต่างให้ความร่วมมือและเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐอย่างเอาใจจริงเอาใจสั่งและกลมกลืนเพื่อประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม

ตอนที่ 4 ระเบียบวิจัยเชิงอนาคต

4.1 ความหมายของการวิจัยอนาคต

อนาคตศึกษาเป็นคำที่แปลมาจากคำภาษาอังกฤษว่า Futures Studies ซึ่งหมายถึงวิชาหรือสาขาวิชาที่ศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษาอนาคต ตลอดจนระเบียบวิธีที่ใช้ในการศึกษาแนวโน้ม และทางเลือกต่างๆ ที่มีความเป็นไปได้ในอนาคต อนาคตศึกษาจะประกอบไปด้วยเนื้อหาอย่างน้อย 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ ส่วนที่เป็นแนวคิด (Perspectives) และทฤษฎี (Theories) ซึ่งอาจใช้คำรวมว่าอนาคตนิยม (Futurism) และ ส่วนที่เป็นระเบียบวิธี (Methodologies) ซึ่งอาจเรียกว่าการวิจัยอนาคต (Futures Research)

จรัส สุวรรณเวลา (2538) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับวิจัยอนาคตในแง่ การวิจัยเพื่อพยากรณ์ว่า การเข้าใจธรรมชาติหรือมีข้อเท็จจริงของธรรมชาติทำให้มนุษย์สามารถกะลวงหน้าได้ว่าอะไร จะเกิดขึ้นในสภาพอย่างหนึ่งต่อไปจะเป็นอย่างไร หรือหากทำอย่างหนึ่งจะเกิดผลอย่างไรตามมา จะเห็นได้ว่ามีมิติของเวลาเข้ามาด้วย การเข้าใจความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ การพยากรณ์ในบางกรณี แต่ส่วนใหญ่แล้วการเข้าใจถึงแนวโน้มที่เกิดขึ้นในอดีต ทำให้สามารถคาดการณ์แนวโน้มในอนาคตได้

พนารัตน์ วิศวะเทพนิมิตร (2539) ได้ให้ความหมายว่า การวิจัยเชิงอนาคต เป็นวิธีการศึกษาอย่างหนึ่ง เป็นระบบเพื่อทำนาย คาดการณ์หรือพยากรณ์แนวโน้มเหตุการณ์ หรือภาพของเรื่องหนึ่งในอนาคตของประชากรหรือสังคมกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยอิงพื้นฐานข้อมูลจากอดีต ปัจจุบันไปสู่อนาคตจากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การวิจัยเชิงอนาคต เป็นการศึกษาแนวโน้ม

ของภาพเหตุการณ์ภาพใดภาพหนึ่งในอนาคต โดยมีการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยใช้ข้อมูลจากอดีต ปัจจุบัน ไปสู่อนาคต

จุมพล พูลภัทรชีวิน (2551) ได้นำเสนอความรู้ความเข้าใจพื้นฐาน ความหมาย และความสำคัญเกี่ยวกับการวิจัยอนาคต สำหรับผู้สนใจการวิจัยอนาคตและอนาคตนิยมโดยทั่วไป ว่า การวิจัยอนาคต มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Futures Research ซึ่งเป็นคำศัพท์เฉพาะ (Technical Term) ที่สื่อถึงแนวคิด วิธีการ กระบวนการ และระเบียบวิธีที่ใช้ในการสำรวจ ศึกษาแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้ในอนาคตเกี่ยวกับเรื่องที่ทำการศึกษา ทั้งแนวโน้มที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์ จึงมีตัว S ต่อท้ายคำว่า Future เพื่อสะท้อนแนวคิดที่ว่าเรื่องของอนาคตนั้น มีความเป็นไปได้ในหลายทิศทาง จึงต้องสำรวจ และศึกษาแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้เหล่านั้น ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ผู้ที่ทำการศึกษานาคตอย่างเป็นระบบโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยอนาคต แบบต่างๆ เรียกว่า นักวิจัยอนาคต ส่วนนักคิดและนักทฤษฎีเกี่ยวกับอนาคตเรียกว่า นักอนาคตนิยม คำรวมที่ใช้เรียกกลุ่มบุคคลเหล่านี้ คือ นักอนาคต

สรุปได้ว่า การวิจัยอนาคตเป็นระเบียบวิธีการค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับอนาคตโดยใช้วิธีการวิทยาศาสตร์และมีกิจกรรม 3 ขั้นตอน คือ การวางแผน การพยากรณ์ และการตัดสินใจ เพื่อศึกษาเหตุการณ์หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตอันเนื่องมาจากการตัดสินใจหรือนโยบายในปัจจุบันเพื่อที่จะนำผลที่ได้มาวางแผนระยะยาว

4.2 จุดมุ่งหมายของการวิจัยเชิงอนาคต

Textor (1995) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการวิจัยอนาคตไว้ ดังนี้

1. บรรยายทางเลือกในอนาคตที่เป็นไปได้หรือเกิดขึ้นได้สำหรับประชาชนกลุ่มหนึ่ง
2. กำหนดระดับความรู้เกี่ยวกับอนาคตที่เป็นไปได้
3. จำแนกผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต
4. เป็นสัญญาณเตือนว่าอนาคตที่ไม่พึงปรารถนาที่อาจจะเกิดขึ้น
5. เข้าใจถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลง

กฤษดา กรุดทอง (2530) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญ จุดมุ่งหมายของการวิจัยอนาคตสรุปได้ดังนี้

1. การวิจัยอนาคตมุ่งเพื่อการตัดสินใจ กำหนดนโยบายและการวางแผน
2. การวิจัยอนาคตมุ่งชี้ถึงทางเลือกที่เป็นไปได้หลายวิธีมิใช่วิธีใดวิธีหนึ่งวิธีเดียว
3. การวิจัยอนาคตมุ่งมองอนาคตทั้งในด้านดีและในด้านเลว
4. การวิจัยอนาคตมุ่งพัฒนาอนาคตที่ควรจะเป็นขึ้น

วิโรจน์ สารรัตน์ (2553) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการศึกษาอนาคตว่า เนื่องจากการวางแผนเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดสิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้น และสิ่งที่จะทำในอนาคต ดังนั้นผู้บริหารควรมีคุณลักษณะของการมุ่งอนาคต มุ่งการเปลี่ยนแปลง และมุ่งให้เกิดสิ่งใหม่ๆ เพื่อการพัฒนาให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ การศึกษาอนาคตมีพื้นฐานอยู่ว่า อนาคตไม่สามารถบอกล่วงหน้าได้อย่างถูกต้องแน่นอน เป็นเพียงความเป็นไปได้หรือความน่าจะเป็นเท่านั้น ดังนั้นจึงต้องศึกษาอย่างรอบคอบ และศึกษาถึงทางเลือกที่น่าจะเกิดขึ้นหลายๆทางเลือกโดยการมองไปข้างหน้าอย่างเป็นสหวิทยาการ คำนึงถึงเป้าหมายที่พึงปรารถนาเป็นหลัก

กล่าวโดยสรุป จุดมุ่งหมายของการวิจัยอนาคตเพื่อที่จะศึกษาเหตุการณ์ที่พึงปรารถนาและไม่พึงปรารถนาที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต และเพื่อเตือนว่าอนาคตที่ไม่พึงปรารถนาอาจเกิดขึ้นได้รวมทั้งทำให้เข้าใจถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะได้เตรียมตัวหรือกำหนดเป็นนโยบายเพื่อนำไปสู่อนาคตที่ต้องการ

4.3 เทคนิคการวิจัย Delphi

เทคนิคเดลฟายเป็นเทคนิคหนึ่งที่นิยมในการนำมาใช้ทำนายอนาคต ซึ่งได้รับความนิยมแพร่หลายไม่ว่าจะเป็นด้านธุรกิจ การเมือง เศรษฐกิจและการศึกษา ตัวอย่างเช่น การวิจัยแนวโน้มของการพัฒนา และการผลิตครู แนวโน้มของหลักสูตรและการสอน เป็นต้น หลักการสำคัญของเทคนิคเดลฟายก็คือ การรวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในด้านนั้นๆ โดยมีให้มีการพบกัน ทำให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างเต็มที่ เป็นอิสระ นอกจากนี้ การเก็บข้อมูลยังมีหลายรอบ ซึ่งทำให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมีโอกาสที่จะไตร่ตรองความคิดเห็นของตนเอง เทียบกับผู้เชี่ยวชาญคนอื่นๆ อันจะทำให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือและนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในด้านต่างๆได้ ลักษณะสำคัญของเทคนิค เดลฟายสรุปได้ดังนี้ (ศิริ ถิอาสนา, 2555)

1. เป็นเทคนิคที่มุ่งแสวงหาข้อมูลจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง คำตอบหรือข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจึงค่อนข้างมีความถูกต้องและ ความตรงสูง เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญนั้นเป็นผู้ที่มีความรู้และมีความเชี่ยวชาญในเรื่องที่ศึกษา

2. เป็นเทคนิคที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนที่ร่วมในการวิจัยจะไม่ทราบว่าคุณเชี่ยวชาญคนอื่น ๆ เป็นใคร ด้วยเหตุนี้ ในการแสดงความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญสามารถที่จะแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของผู้อื่น ด้วยเหตุนี้จึงถือว่าการจัดอิทธิพลของกลุ่มที่อาจจะมีผลกระทบต่อความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

3. ข้อมูลที่ได้จากเทคนิคเดลฟายจะมาจากการสอบถามหรือการใช้รูปแบบอื่น ๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญไม่ต้องมาพบกัน โดยผู้เชี่ยวชาญจะต้องตอบแบบสอบถามครบทุกขั้นตอน เพื่อให้ได้ความเห็นที่ถูกต้อง เชื่อถือได้จึงต้องมีการใช้แบบสอบถามหลาย ๆ รอบ ซึ่งโดยทั่วไปแบบสอบถามในรอบที่ 1 มักเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดและในรอบต่อ ๆ ไป จะเป็นแบบสอบถามปลายปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale)

4. การตอบคำถามของผู้เชี่ยวชาญจะต้องมีการกลั่นกรองหลายรอบ ผู้วิจัยจะแสดงความคิดเห็นที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องกันในคำตอบแต่ละข้อของแบบสอบถามครั้งก่อนโดยแสดงในรูปสถิติ คือ ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ แล้วส่งกลับให้ผู้เชี่ยวชาญ แต่ละคนพิจารณาว่าจะคงคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนแปลงใหม่

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากเทคนิคเดลฟายจะเป็นสถิติเบื้องต้น คือ การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ได้แก่ ฐานนิยม (mode) มัธยฐาน (median) ค่าเฉลี่ย (mean) และการวัดการกระจายของข้อมูล คือ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

กระบวนการในการใช้เทคนิคเดลฟาย (กาญจนา วัฒนสุนทร 2551)

1) เป็นขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามปลายเปิด โดยผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดหรือระบุคำถามในลักษณะกว้าง ๆ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตอบตามความคิดเห็นโดยอิสระและปราศจากอคติใด ๆ

2) เป็นขั้นพัฒนาแบบสอบถาม วิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการตอบที่ได้จากขั้นที่หนึ่ง แล้วนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นต่อข้อความที่สร้างขึ้น โดยใช้มาตรประมาณค่า (rating scale) นิยมใช้มาตร 5 ระดับ

3) นำคำตอบที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่สองมาวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน หรือฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ของข้อมูลจากการตอบ จากนั้นจึงจัดส่งแบบสอบถามกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบเป็นรอบที่สาม โดยแสดงคำตอบจากรอบที่สองของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพร้อมทั้ง ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำถามแต่ละข้อ ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลรอบที่สอง ในการตอบแบบสอบถามรอบที่สามนี้ ผู้เชี่ยวชาญอาจเปลี่ยนความคิดเห็นให้สอดคล้องกับกลุ่มหรืออาจยืนยันคำตอบเหมือนรอบที่สอง หากผู้เชี่ยวชาญยืนยันคำตอบเดิมเหมือนในรอบที่สองซึ่งเป็นคำตอบที่แตกต่างจากกลุ่มต้องให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งนั้นไว้ด้วย ในการใช้เทคนิคเดลฟายเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ถ้าผู้ประเมินเห็นว่ายังมีความ ไม่สอดคล้องกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญ อาจมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในจำนวนรอบที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความพร้อมของผู้เชี่ยวชาญในการที่จะให้ข้อมูลหลาย ๆ รอบด้วย

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า เทคนิคเดลฟาย เป็นกระบวนการหนึ่งของการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในอนาคตในเรื่องที่เกี่ยวกับ เวลา ปริมาณ หรือ สภาพการณ์ที่ต้องการจะให้เป็น จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่กระจัดกระจายกันให้สอดคล้องกันอย่างมีระบบ โดยใช้วิธีการเสาะหาความคิดเห็นจากการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ

4.4 ประโยชน์ของการศึกษาและวิจัยอนาคต

จุมพล พูลภัทรชีวิน (2530) อธิบายประโยชน์ของการศึกษาและการวิจัยอนาคต ไว้ดังนี้

1. การศึกษาและการวิจัยอนาคตช่วยให้ได้ข้อมูลที่สำคัญ และจำเป็นเกี่ยวกับอนาคตที่จะนำมาใช้ในกระบวนการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย และการวางแผน เพราะการศึกษาและการวิจัยอนาคตมักจะทำให้หรือนำไปสู่สิ่งต่าง ๆ ได้แก่ การให้กรอบสำหรับการตัดสินใจหลายรูปแบบ การบ่งชี้ถึงอันตรายและโอกาสต่างๆ แนววิธีแก้ปัญหาแบบต่างๆ ช่วยประเมินนโยบายและการ

ปฏิบัติต่างๆ ช่วยให้เห็น และเข้าใจปัจจุบันและอดีตดีขึ้น ช่วยเพิ่มทางเลือก รวมทั้งช่วยกำหนดจุดหมายและแสวงหาวิธีที่จะบรรลุจุดหมาย

2. ช่วยเตรียมมนุษย์ให้มีความพร้อมที่จะเผชิญกับโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องโดยการให้ประสบการณ์ล่วงหน้า (Pre-experience) แก่มนุษย์ว่าอนาคตจะเป็นอย่างไร เพื่อจะได้เตรียมพร้อมว่าควรจะทำตัวอย่างไร จะได้ไม่เกิดหรือลดอาการ Future Shock ให้การรับรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตบนโลกที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและซับซ้อน การรับรู้หรือมโนทัศน์ดังกล่าว ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงเป็นกระบวนการปกติตามธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยอาจจะกลายเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ การเลือกเป็นสิ่งจำเป็น การปฏิเสธที่จะเลือกก็คือการเลือก โลกในอนาคตน่าจะแตกต่างอย่างสิ้นเชิงในหลายๆ ด้านจากโลก มนุษย์มีความรับผิดชอบต่ออนาคตของเขา อนาคตมิใช่เป็นเพียงสิ่งที่ปรากฏขึ้นต่อหน้าเขาเท่านั้น วิธีการที่ได้ผลในอดีต อาจจะไม่ได้ผลในอนาคต เพราะสภาพการณ์เปลี่ยนไป กระตุ้นให้มนุษย์ทำการศึกษาอนาคตอย่างมีสติ และดำเนินชีวิตในปัจจุบันอย่างมีสติ

3. ช่วยให้มนุษย์เห็นถึงความสำคัญ และความสัมพันธ์ของระบบต่างๆ ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างกันมากขึ้น

4. ช่วยชี้แนะและเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และความคิด

5. ช่วยให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพราะไม่ติดอยู่กับปัญหาในอดีตและปัจจุบัน

6. ช่วยกระตุ้นให้มนุษย์ (ทั้งเด็กและผู้ใหญ่) ใฝ่หาความรู้โดยการเป็นผู้สร้าง ความรู้มากกว่าเรียนสิ่งที่ผู้อื่นบอกหรือทำมาแล้วแต่เพียงอย่างเดียว

7. ให้แนวคิดในการพัฒนาปรัชญาชีวิตที่ผสมกลมกลืนกับแนวโน้มในอนาคต

8. และอื่นๆ เช่น ให้สันทนการและความสนุกเพลิดเพลิน ให้ความท้าทาย จะเห็นได้ว่าการศึกษาและการวิจัยอนาคตช่วยให้ได้ข้อมูลที่สำคัญ และจำเป็นเกี่ยวกับอนาคตที่จะนำมาใช้ในกระบวนการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย และการวางแผน

โดยสรุป ประโยชน์ของการศึกษาและวิจัยอนาคต เพื่อศึกษาและวิจัยอนาคตให้ได้ข้อมูลที่สำคัญ และเกี่ยวกับอนาคตที่จะนำมาใช้ในกระบวนการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การ

วางแผน และเพื่อช่วยเตรียมความพร้อมให้กับมนุษย์ที่จะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องของโลก

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

วรารักษ์ พัฒนเกียรติพงศ์ (2531) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสาเหตุในการอ่านของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร โดยมุ่งศึกษาสาเหตุในการอ่านสิ่งพิมพ์ 6 ประเภท คือ หนังสือราชการ สารคดี บันเทิงคดี หนังสือพิมพ์ วารสารวิชาการ และนิตยสาร โดยมีตัวแปรอิสระคือ เพศ ชั้นปี สาขาวิชา ตัวแปรตาม คือสาเหตุในการอ่านที่เกิดจากภายใน ความต้องการของนิสิต และสาเหตุภายนอก ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน อาจารย์ผู้สอน ห้องสมุด สื่อมวลชน สิ่งพิมพ์อื่นๆ ผลการศึกษาพบว่า เหตุผลที่อ่านหนังสือวิชาการเพื่อจะได้ความรู้มาใช้ในการเรียนและการทำรายงาน เหตุผลที่อ่านสารคดี หนังสือพิมพ์ เพื่อเพิ่มเติมความรู้ทันเหตุการณ์ส่วนบันเทิงคดีอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน

อภิรักษ์ สวัสดิ์พงษ์ (2531) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 205 คน ผลการศึกษาพบว่า 1. กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ครูบรรณารักษ์จัดให้นักเรียนมี 11 กิจกรรมแต่กิจกรรมที่ได้รับการจัดมากที่สุด คือ การเล่านิทาน ส่วนระดับรองลงมา ได้แก่ การเล่าเรื่องจากหนังสือการแนะนำหนังสือ การสนทนาเกี่ยวกับหนังสือ การได้วาทีเกี่ยวกับหนังสือ การจัดนิทรรศการ การจัดทำรายชื่อหนังสือที่น่าสนใจ การอ่านหนังสือให้ฟัง การเล่นเกมเกี่ยวกับหนังสือ การแสดงละครจากเรื่องในหนังสือและการรวบรวมผลงานเขียนของเด็ก 2. ปัญหาในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์มากที่สุดคือ ด้านงบประมาณ และรองลงมาคือ ด้านอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ด้านสถานที่และด้านบุคลากร 3. ด้านวุฒิการศึกษาพบว่า ครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีปัญหาเหมือนกันคือ ด้านสถานที่สำหรับจัดกิจกรรม ส่วนครูบรรณารักษ์ที่ไม่มีความรู้ทางบรรณารักษ์ศาสตร์ มีปัญหาในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมากกว่าครูบรรณารักษ์ที่มีความรู้ทางบรรณารักษ์ศาสตร์

ไวไรต์นีย์ คีรินท์ (2545) จากการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาทำกิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวางเสริมการอ่านละเอียด พบว่า ก่อนการทดลองนักศึกษาชอบอ่านหนังสือภาษาอังกฤษในระดับน้อยและหลังการทดลองนักศึกษาชอบอ่านในระดับปานกลาง ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการอ่าน ก่อนการทดลองนักศึกษาเห็นว่า ตนอ่านหนังสือตามความต้องการของตนเองในระดับน้อย แต่หลังการทดลองนักศึกษาอ่านเพราะความต้องการของตนเองในระดับปานกลาง และจากข้อความที่ว่า นอกจากหนังสือที่ผู้สอนกำหนดให้อ่านแล้ว นักศึกษายังอ่านหนังสืออื่นเองอีกมาก พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับข้อความนี้ ในระดับน้อยก่อนการทดลอง และเห็นด้วยกับข้อความนี้ ในระดับปานกลางหลังการทดลอง ส่วนข้อความที่ว่า บางครั้งฉันไม่อยากหยุดอ่านเพราะต้องการรู้ตอนจบของเรื่อง พบว่า นักศึกษาเห็น ด้วยกับข้อความนี้ ในระดับปานกลางก่อนการทดลอง และเห็นด้วยกับข้อความนี้ ในระดับมากหลังการทดลอง

จากผลการศึกษางานวิจัย สรุปได้ว่า การอ่านเป็นหนทางสำคัญที่จะนำไปสู่ความรู้ทั้งปวง การอ่านทำให้ผู้อ่านรับรู้ข่าวสารเรื่องราว ความคิด อุดมคติ ความปรารถนา ตลอดจนสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในอดีตและปัจจุบัน สาเหตุที่คนไทยขาดนิสัยรักการอ่าน เพราะไม่มีการปลูกฝังให้บุตรหลานรักการอ่าน หลักสูตรการเรียนการสอนรวมทั้งวิธีการเรียน การสอนไม่เอื้ออำนวยต่อกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน รูปแบบกิจกรรมไม่หลากหลายขาดความน่าสนใจเท่าที่ควร สื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์ทางการศึกษามีราคาแพง ดังนั้น การจะทำให้เยาวชนคนไทยมีนิสัยรักการอ่านจะต้องมีการร่วมมือร่วมใจกันแก้ปัญหาจากหน่วยงานของรัฐภาคเอกชนและองค์กรต่างๆ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Smith (1990) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติในการอ่านกับพฤติกรรมการอ่านของผู้ใหญ่ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ใหญ่ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน จะรักการอ่านและให้เวลาในการอ่าน และอ่านสิ่งพิมพ์ที่หลากหลายกว่าผู้ใหญ่ที่มีทัศนคติทางลบในการอ่าน

Ley (1994) ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติและพฤติกรรมในการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เรียนในระดับ 6,7 และ8 ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติในการอ่านของ

นักเรียนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมการอ่าน และไม่มี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเพศที่ต่างกัน

Mitchell (1996) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมและทัศนคติในการอ่านของนักเรียนระดับอุดมศึกษา โดยใช้แบบวัดพฤติกรรมการอ่านและทัศนคติในการอ่าน ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างสนใจการอ่าน เพื่อความสำเร็จทางวิชาการมากกว่าอ่านเพื่อความเพลิดเพลินของตนเอง

Grabe (2002) ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านทั้งในบริบทของผู้ที่เรียนภาษาที่ 1 และ 2 ได้ให้ข้อสรุปว่า หากประสิทธิผลของการอ่านขึ้นอยู่กับ การจำคำได้อย่างรวดเร็วและเป็นอัตโนมัติและการรู้คำศัพท์จำนวนมาก นักเรียนที่เรียนภาษาที่สองก็มีทางเลือกในการเรียนเพียงทางเดียว คือ การอ่านหนังสือตามความสนใจในปริมาณมากและหลากหลาย

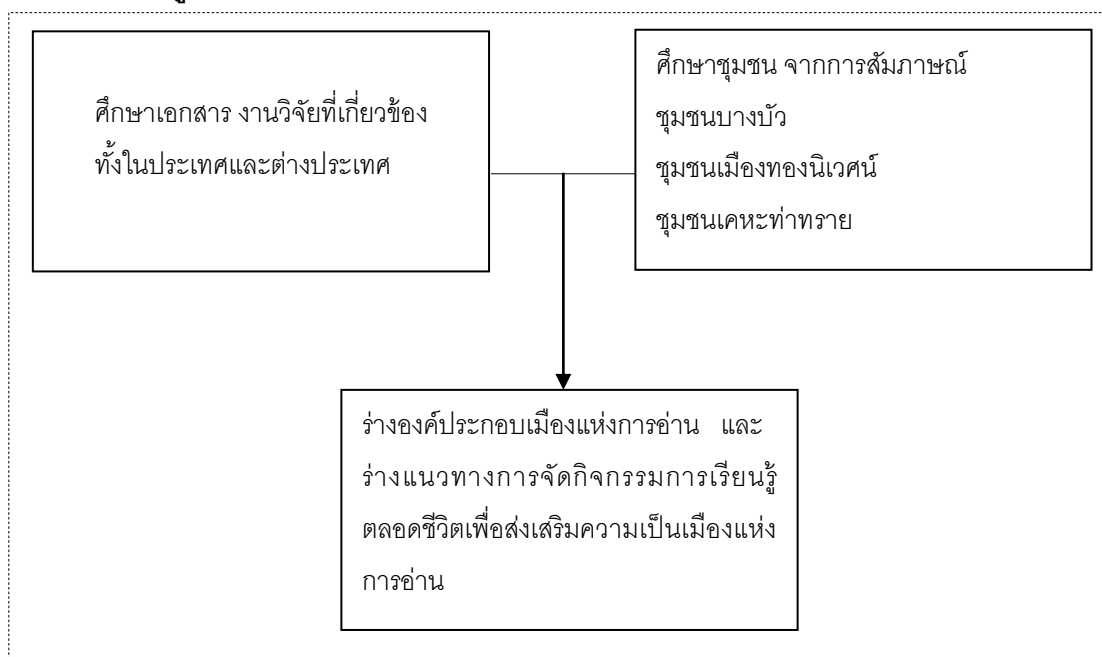
Krashen (2004) ได้ทบทวนการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของการเข้าถึงห้องสมุดโดยย้มาถึงประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้ 1) เมื่อสภาพแวดล้อมที่มีหนังสือได้รับการเพิ่มพูนจะทำให้เกิดการอ่านมากขึ้น ยิ่งเด็กมีหนังสือที่บ้านมากขึ้นเท่าไรพวกเขา ก็จะอ่านมากขึ้นเท่านั้น 2) โรงเรียนและห้องเรียนที่มีห้องสมุดที่ดีขึ้นย่อมกระตุ้นให้เกิดการอ่านที่มากขึ้นและสร้างวัฒนธรรมการอ่านของเด็ก 3) การเข้าถึงห้องสมุดสาธารณะไม่เพียงแต่ส่งผลให้มีการอ่านมากขึ้นเท่านั้น แต่จะเพิ่มความกระตือรือร้นในการอ่านอย่างมหาศาลอีกด้วย 4) สภาพแวดล้อมอุดมไปด้วยสิ่งตีพิมพ์มากเท่าไร การพัฒนาการรู้หนังสือก็ยิ่งดีมากขึ้นเท่านั้น

Wang and Lee (2007) ได้ชี้ให้เห็นว่าการเข้าถึงหนังสือของประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นหนึ่งในเงื่อนไขที่ชัดเจนที่สุดหากต้องการพัฒนานิสัยการอ่านของเด็ก ขณะที่เงื่อนไขอื่นๆ ได้แก่ การพัฒนาความกระตือรือร้นในการอ่านและการพัฒนาความสามารถให้มีพอที่จะเริ่มต้นการอ่านได้ เมื่อใดก็ตามที่การเข้าถึงหนังสือที่น่าสนใจและมีเนื้อหาเข้าใจง่ายเป็นไปได้ เด็กจะเริ่มพัฒนาความรู้สึกคุ้นเคยและความกระตือรือร้นกับหนังสือ และจะเริ่มติดหนังสือ เริ่มรู้จักเลือกสิ่งที่จะอ่าน และในที่สุดจะกลายเป็นนักเล่าเรื่องที่ดี การวิจัยพบว่าเด็ก ๆ ที่อ่านหนังสือหลากหลายจะเลือกสิ่งที่ผู้เชี่ยวชาญได้เลือกแล้วว่าเป็นหนังสือดี และจะค่อยๆ ขยายความสนใจในการอ่านออกไปเรื่อยๆ เมื่อได้อ่านมากขึ้น

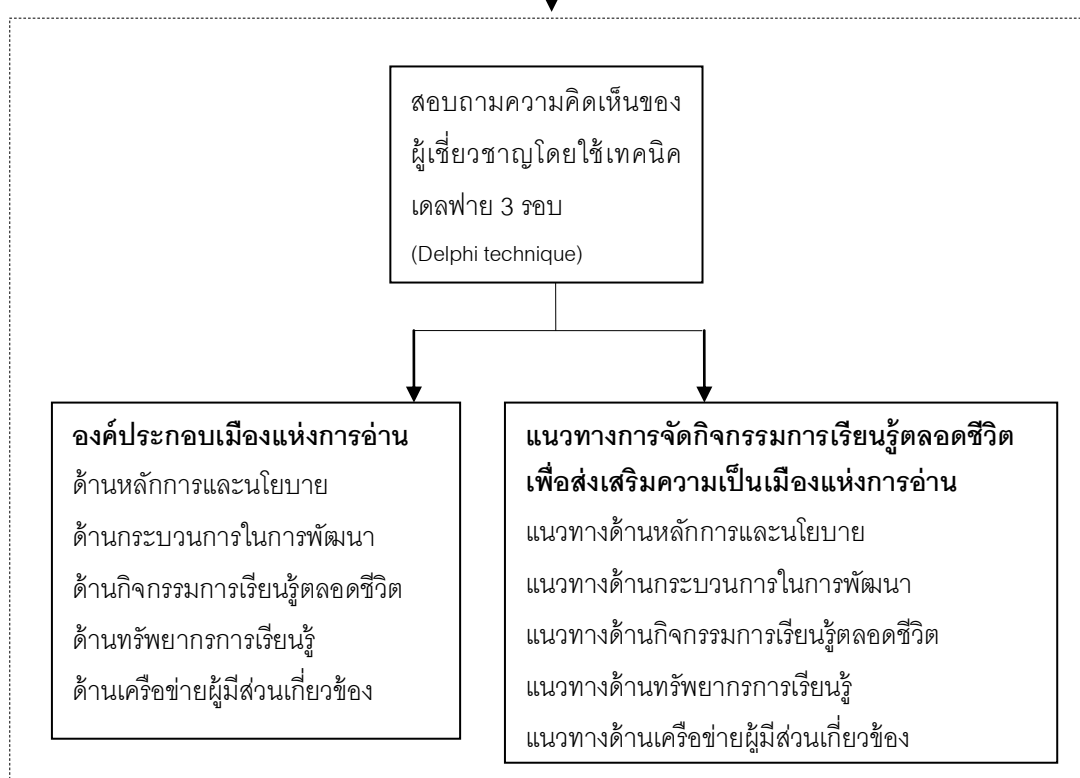
จากผลการศึกษางานวิจัย สรุปได้ว่า การอ่านเป็นการแปลความตามตัวอักษร หรือสัญลักษณ์เป็นการสื่อสารระหว่างผู้สร้างอักษรหรือสัญลักษณ์กับผู้ที่ต้องการรับรู้ การอ่านมีความสำคัญ เพราะเป็นการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ง่าย ถูกต้องและเที่ยงตรง เป็นการพัฒนาทักษะความคิด สติปัญญา การอ่านมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน เพื่อพัฒนาชีวิตและอาชีพ เพราะการอ่านเป็นหัวใจของการเรียนรู้ ผู้ที่รักการอ่านย่อมเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และทำให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่าน ผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถพัฒนาตนเองและพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.วิเคราะห์สภาพปัจจุบันขององค์ประกอบและ กิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเมืองแห่งการอ่าน

2.นำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ คือ เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันขององค์ประกอบและกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเมืองแห่งการอ่าน และเพื่อนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันขององค์ประกอบและกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเมืองแห่งการอ่าน

1.1 การศึกษารวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้แก่ การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน แนวทางส่งเสริมการอ่าน Thailand Conference on READING 2011 ปีแห่งการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต : ห้องสมุดประชาชน เป็นต้น เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันขององค์ประกอบและกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเมืองแห่งการอ่าน ซึ่งมีองค์ประกอบของเมืองแห่งการอ่านหลักอยู่ 5 ด้าน ได้แก่ หลักการและนโยบาย กระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน กิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทรัพยากรการเรียนรู้ เครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเมืองแห่งการอ่าน

1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บข้อมูลสภาพปัจจุบันขององค์ประกอบและกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเมืองแห่งการอ่าน โดยการสัมภาษณ์ชุมชนรักการอ่าน จำนวน 3 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบางบัว สัมภาษณ์ข้อมูลจากประชาชนในชุมชนจำนวน 9 คน ชุมชนเมืองทองนิเวศน์ จำนวน 8 คน และชุมชนเคหะท่าทราย จำนวน 8 คน ทั้งนี้มีผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ประชาชนผู้ใช้บริการห้องสมุด บรรณารักษ์ ครู ผู้นำชุมชน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

เกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างชุมชนเพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1. เป็นชุมชนที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมาอย่างน้อย 3 ปี

2. เป็นชุมชนที่มีนโยบายส่งเสริมการอ่านที่ชัดเจนระบุในแผนพัฒนาชุมชน
3. เป็นชุมชนที่มีคณะกรรมการส่งเสริมการอ่านในชุมชน
4. เป็นชุมชนที่มีแหล่งการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมการอ่าน เช่น ห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้ เป็นต้น
5. เป็นชุมชนที่มีความพร้อมและสมัครใจในการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน

เกณฑ์ของผู้วิจัยในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

1. เป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
2. เป็นบุคคลที่อยู่ในชุมชนมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 3 ปี
3. เป็นบุคคลที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของชุมชน
4. เป็นบุคคลที่พร้อมและสมัครใจในการให้ข้อมูลชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร ซึ่งเป็นแบบบันทึกข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และหลักฐานที่มีการบันทึกไว้ในสภาพปกติ
2. แบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการสรุปประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน โดยมีเนื้อหาครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ หลักการและนโยบาย กระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน กิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทรัพยากรการเรียนรู้ เครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1.4.1 การศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบวิเคราะห์เอกสารที่พัฒนาขึ้น ตามเกณฑ์ในการคัดเลือกเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของ

องค์ประกอบและกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเมืองแห่งการอ่านที่ได้กำหนดไว้แล้วสรุปเป็นประเด็นในแบบวิเคราะห์เอกสาร

1.4.2 การศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญประกอบด้วย ประชาชนผู้ใช้บริการห้องสมุด บรรณารักษ์ ครู ผู้นำชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์เพื่อนัดหมายวันและเวลาในการสัมภาษณ์
2. ผู้วิจัยติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการออกหนังสือราชการ ขอความอนุเคราะห์ขอเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย และส่งหนังสือขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ในช่วงเดือนเมษายนถึงพฤษภาคมตามวันเวลาที่ได้นัดหมายไว้
4. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาสภาพปัจจุบันขององค์ประกอบและกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเมืองแห่งการอ่าน จากการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ และศึกษากลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสัมภาษณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหาโดยศึกษาความสอดคล้องกันของข้อมูลที่ได้มาสู่ข้อคำถามในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน โดยใช้เทคนิคเดลฟายในขั้นต่อไป

ตอนที่ 2 การนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน

2.1 การศึกษารวบรวมข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งการศึกษาชุมชนจำนวน 3 ชุมชน ทำให้ทราบสภาพปัจจุบันขององค์ประกอบและกิจกรรม

การเรียนรู้ตลอดชีวิตของเมืองแห่งการอ่าน ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้วยแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามตามเทคนิคเดลฟาย (Delphi) ถึงแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ประเด็นในการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่านในประเด็นดังต่อไปนี้

1. หลักการและนโยบาย
2. กระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน
3. กิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
4. ทรัพยากรการเรียนรู้
5. เครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ทำการศึกษาความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 ท่าน โดยแบ่งเป็น ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาตลอดชีวิต จำนวน 3 ท่าน ด้านการจัดกิจกรรม จำนวน 4 ท่าน และด้านการส่งเสริมการอ่าน จำนวน 3 ท่าน เพื่อให้ได้ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อสร้างแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังต่อไปนี้

1. นำข้อสรุป สภาพปัจจุบันขององค์ประกอบและกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเมืองแห่งการอ่าน ที่ได้จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ และการศึกษากลุ่มตัวอย่างชุมชนรักการอ่าน
2. สร้างแบบสอบถาม จากข้อสรุปที่ได้ศึกษามาในขั้นตอนที่ 1
3. นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามฉบับร่างเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไขตามความเหมาะสมและขอคำแนะนำ จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาตลอดชีวิต 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 1

ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการส่งเสริมการอ่าน 1 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง การใช้ภาษา การตั้งข้อ
คำถาม ฯลฯ

4. นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไข นำไปทดลองใช้ เพื่อดูความ
ถูกต้อง ความเหมาะสมในการใช้ และความครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการ

5. ปรับปรุงแก้ไข แล้วสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อดำเนินการ
เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือและใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi)

การศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอด
ชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้วยแบบสอบถาม ตามเทคนิคเดลฟายดังนี้

ครั้งที่ 1 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและการแบบสัมภาษณ์ชุมชนมา
วิเคราะห์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการกำหนดหัวข้อคำถาม และเรียบเรียงเป็นแบบสัมภาษณ์
ปลายเปิดรอบที่ 1 ข้อคำถามครอบคลุมเรื่องแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อ
ส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน โดยมีประเด็นครอบคลุมตามกรอบแนวคิดงานวิจัย นำเสนอ
แบบสัมภาษณ์ฉบับร่างเพื่อขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นสร้างแบบสอบถามฉบับ
สมบูรณ์ที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้วเพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล

ครั้งที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีวิธีการสร้างเครื่องมือดังนี้
เริ่มจากนำแบบสัมภาษณ์ครั้งที่ 1 มาวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามแบบมาตรา
ประมาณค่าครอบคลุมเรื่องแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็น
เมืองแห่งการอ่าน โดยมีประเด็นครอบคลุมตามกรอบแนวคิดงานวิจัย และนำเสนอแบบสัมภาษณ์
ฉบับร่างเพื่อขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นสร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ได้แก้ไข
ปรับปรุงแล้วเพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล

ครั้งที่ 3 เป็นแบบสอบถามฉบับเดียวกันกับแบบสอบถามครั้งที่ 2 ข้อคำถามครอบคลุม
เรื่องแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน โดยมี
ประเด็นครอบคลุมตามกรอบแนวคิดงานวิจัย โดยผู้วิจัยได้แสดงช่วงพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าฐาน
นิยมและระดับคำตอบของผู้เชี่ยวชาญได้แสดงในครั้งที่ 2 โดยมีวิธีในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ นำ
คำตอบที่ได้จากแบบสอบถามรอบที่ 2 มาคำนวณหาค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของ

คำถามแต่ละข้อ และนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับที่ 3 โดยใช้ข้อความคำถามเหมือนเดิม แต่เพิ่มช่วงค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าฐานนิยม และระดับคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในครั้งที่ 2 และนำแบบสอบถามที่ได้ ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยันคำตอบว่ามีความคิดเห็นสอดคล้องหรือแตกต่างจากผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นๆอย่างไร

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคเดลฟาย(Delphi) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 3 รอบ ซึ่งในรอบที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด ในรอบที่ 2 และ 3 เป็นแบบสอบถาม โดยดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้งหมด 10 ท่าน โดยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง และผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามตามเทคนิคเดลฟาย จำนวน 3 รอบ ดังต่อไปนี้

แบบสัมภาษณ์ปลายเปิดในรอบที่ 1 เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาจากคำตอบ เพื่อรวบรวมความคิดเห็นที่ได้มาทั้งหมดเข้าด้วยกัน นำมาวิเคราะห์พิจารณาและตัดสินข้อมูลที่ซ้ำกันออก หากข้อใดผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นเหมือนกันหรือเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จะนำมาสร้างเป็นข้อความคำถามในแบบสอบถามรอบที่ 2 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

แบบสอบถามรอบที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับกลับคืนมาจากผู้เชี่ยวชาญ โดยคำนวณหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ในทุกข้อความแล้วแสดงค่าสถิติที่แบบสอบถามรอบที่ 3 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นอีกครั้งว่าจะยืนยันคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบ

แบบสอบถามรอบที่ 3 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เหมือนรอบที่ 2 ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการคำนวณค่าทางสถิติ คือ

1. มัธยฐาน (Median) นำมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาค่าความเหมาะสมที่นำมาใช้ในแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 2 และรอบที่ 3 เพื่อจะทราบว่าข้อความตามข้อความคำถามนั้นเป็นข้อความที่เป็นไปได้มากหรือน้อย หรือผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับสูงหรือ

ต่ำ ซึ่งค่ามัธยฐานของคำตอบในแต่ละข้อที่คำนวณได้จากแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยนำมาแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้ (Best, 1970)

ค่ามัธยฐานมีค่าเท่ากับ 4.50 – 5.00 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่
ข้อความนั้นเป็นจริงมากที่สุด

ค่ามัธยฐานมีค่าเท่ากับ 3.50 – 4.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่
ข้อความนั้นเป็นจริงมาก

ค่ามัธยฐานมีค่าเท่ากับ 2.50 – 3.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่
ข้อความนั้นเป็นจริงปานกลาง

ค่ามัธยฐานมีค่าเท่ากับ 1.50 – 2.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่
ข้อความนั้นเป็นจริงน้อย

ค่ามัธยฐานมีค่าเท่ากับ 1.00 – 1.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่
ข้อความนั้นเป็นจริงน้อยที่สุด

2. พิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquatile Range) นำมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา
ค่าความสอดคล้องกันของคำตอบที่นำมาใช้ในแบบสอบถามรอบที่ 2 และรอบที่ 3 เพื่อแสดง
ตำแหน่งข้อมูลให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแล้วจึงนำผลที่ได้มาสรุปเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ซึ่งมีรายละเอียดของเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 0.01 – 0.99 หมายความว่า คำตอบมี
ความสอดคล้องกันสูงมาก

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 1.00 – 1.99 หมายความว่า คำตอบมี
ความสอดคล้องกันสูง

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 2.00 – 2.99 หมายความว่า คำตอบมี
ความสอดคล้องกันต่ำ

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป หมายความว่า คำตอบไม่มี
ความสอดคล้องกัน

ผู้วิจัยคำนวณหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยนำวิธีของกราสส์และสแตนเลย์ (Glass and Stanley, 1970 อ้างถึงใน พิมพ์รินทร์ ลิ้มปโชติ, 2549) คือคำนวณค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความที่มีค่าน้อยกว่า 1.50 แสดงว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นๆ ในแต่ละข้อความมีความสอดคล้องกันสูงถึงสูงมาก หากค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ที่คำนวณได้ในแต่ละข้อความมากกว่า 1.50 แสดงว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อข้อความแต่ละข้อไม่สอดคล้องกัน

3. รฐานนิยม (Mode) ผู้วิจัยหาค่าฐานนิยมของแต่ละข้อความ จากความถี่ของระดับ คะแนนจาก 1 ถึง 5 ถ้าระดับคะแนนใดมีความถี่สูงสุดถือว่าเป็นค่าฐานนิยมของข้อความนั้น ในกรณีที่ความถี่สูงสุดของระดับคะแนนที่อยู่ติดกัน จะถือเอาค่ากลางระหว่างคะแนนทั้งสองนั้นเป็นค่าฐานนิยม สำหรับกรณีที่ความถี่สูงของระดับคะแนนเท่ากัน แต่ระดับคะแนนไม่ได้อยู่ติดกันถือว่าระดับคะแนนของข้อความที่มีความถี่เท่ากันทั้งสองนั้นเป็นค่าฐานนิยม

4. ความแตกต่างระหว่างค่าฐานนิยมกับค่ามัธยฐาน ผู้วิจัยคำนวณค่าฐานนิยมและค่ามัธยฐานของแต่ละข้อความแล้วนำมาหาค่าความแตกต่าง โดยค่าสัมบูรณ์ของความแตกต่างมีค่าไม่เกิน 1 จึงถือว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

5. เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินชั้นทามติของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้นำเอาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ทั้ง 5 ด้านที่มีความสอดคล้องกัน โดยที่ดัชนีนั้นมีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ค่าความแตกต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับฐานนิยม ไม่เกิน 1 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และผู้เชี่ยวชาญต้องเห็นด้วยมากที่สุดอย่างน้อยร้อยละ 75 ขึ้นไป มาสรุปเป็นผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน

ในขั้นตอนสุดท้าย รวบรวมข้อมูลที่ได้ทั้งหมดในลักษณะการบรรยายและรูปภาพ ซึ่งมีองค์ประกอบไปด้วย หลักการและนโยบาย กระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน กิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทรัพยากรการเรียนรู้ เครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในลักษณะของบทสรุปหรือแบบแผนของกระบวนการทางความคิดเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน” มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันขององค์ประกอบและกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเมืองแห่งการอ่าน และเพื่อนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) รวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาตลอดชีวิต ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการอ่าน ทั้งหมดจำนวน 10 ท่าน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS คำนวณค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางวิจัยได้เสนอไว้ 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์วิเคราะห์สภาพปัจจุบันขององค์ประกอบและกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเมืองแห่งการอ่าน

- 1.1 ผลการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- 1.2 ผลการศึกษาชุมชน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ

ตอนที่ 2 ผลการนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย

- 2.1 ผลการวิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ในรอบที่ 1
- 2.2 ผลการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน จากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2
- 2.3 ผลการพิจารณาฉันทมติของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่านจากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 3

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันขององค์ประกอบและกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเมืองแห่งการอ่าน

1.1 ผลการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบของเมืองแห่งการอ่านจากการศึกษาเอกสาร ได้แก่ การอ่าน และการส่งเสริมการอ่าน กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน แนวทางส่งเสริมการอ่าน Thailand Conference on READING 2011 ปีแห่งการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต : ห้องสมุดประชาชน เป็นต้น และยังได้ศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจากต่างประเทศ ได้แก่ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของประเทศเวียดนาม อินโดนีเซีย สิงคโปร์ และเกาหลีใต้ ได้องค์ประกอบของเมืองแห่งการอ่านซึ่งมีองค์ประกอบมากมายแต่สามารถแบ่งเป็นด้านหลักๆได้ 5 ด้าน ได้แก่ หลักการและนโยบาย กระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน กิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทรัพยากรการเรียนรู้ เครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผลการวิจัยดังนี้

ด้านหลักการและนโยบาย

การกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่านที่ชัดเจน มีนโยบายสร้างความตระหนักให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการอ่านและการเรียนรู้ สร้างความเข้าใจในวงกว้างให้เกิดการตื่นตัวและตระหนักว่าการอ่านเป็นเรื่องสำคัญ นโยบายส่งเสริมการเข้าถึงหนังสือ เพิ่มพื้นที่และทรัพยากรการอ่าน โดยจัดให้มีห้องสมุดเคลื่อนที่ การจัดมุมหนังสือในพื้นที่สาธารณะ ได้แก่ รถไฟฟ้า รถเมล์ ป้ายรถเมล์ แท็กซี่ และสวนสาธารณะ

ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน

กระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน ควรมีการสำรวจถึงความต้องการในการจัดกิจกรรมต่างๆ วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน การสร้างเมืองแห่งการอ่านต้องยึดหลักการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เริ่มที่ชุมชนเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนจัดกิจกรรม และพัฒนาห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ แหล่งการเรียนรู้ต่างๆ พัฒนาบุคลากรห้องสมุดให้มีความพร้อมในการให้บริการเพื่อส่งเสริมการอ่าน และมีการติดตาม ประเมินผลเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงต่อไป

ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ควรมีทั้งในระบบโรงเรียน นอกกระบวนโรงเรียนและตามอัธยาศัย และเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ไม่มีรูปแบบตายตัว มีการจัดกิจกรรมกระตุ้นการอ่าน เช่น กิจกรรมเล่านิทาน แข่งขันการแต่งนิทาน อ่านบทกวี ได้วาที แสดงละคร วิจัยหนังสือ เป็นต้น รวมถึงอาจนำกิจกรรมหรือโครงการที่ประสบผลสำเร็จในต่างประเทศมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทย ดังนี้

กิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ โดยการนำหนังสือใส่รถและนำไปให้บริการแก่ประชาชน ทำให้ประชาชนมีความใกล้ชิดกับห้องสมุดมากขึ้น

โครงการ Bookstart ซึ่งได้รับแนวคิดและอิทธิพลมาจากโครงการชื่อเดียวกันที่ ประเทศอังกฤษ มีเป้าหมาย สนับสนุนให้กับพ่อแม่ผู้ปกครองใช้เวลาอ่านหนังสือเล่มเดียวกันร่วมกับลูก ขึ้นตอนดำเนินการเริ่มจากการแจกถุงหนังสือให้แต่ละครอบครัวที่นำเด็กเล็กมาตรวจสุขภาพที่โรงพยาบาล หรือสถานอนามัย ภายในถุงประกอบไปด้วยหนังสือเด็กเล็กหรือหนังสือภาพ

โครงการ 1 เมือง 1 เล่ม (One City One Book Project) ลักษณะของโครงการคือการอ่านหนังสือเรื่องเดียวกันในแต่ละเมือง เน้นกิจกรรมวิจารณ์หนังสือและการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยประชากรในเมืองนั้นๆจะเป็นผู้ออกเสียงลงคะแนนเลือกหนังสือที่จะอ่าน ดังนั้นในขั้นตอนตั้งแต่การเลือกหนังสือไปจนจบกระบวนการ จะมีการถกเถียงวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับหนังสือที่อ่านอยู่ตลอด และควรมีการขยายผลไปใช้ในระดับหมู่บ้านและระดับห้องสมุด ในชื่อโครงการ 1 หมู่บ้าน 1 เล่ม (One Village One Book) และ 1 ห้องสมุด 1 เล่ม (One Library One Book)

ด้านทรัพยากรการเรียนรู้

ทรัพยากรการเรียนรู้ ได้แก่ หนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงอาคารและสถานที่ส่งเสริมการอ่าน ไม่ว่าจะเป็น หอสมุด พิพิธภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งควรมีการปรับปรุงอาคารและสถานที่เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน และจัดเตรียมสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการอ่าน เช่น แสงสว่างที่เพียงพอ เสียงรบกวนรอบข้าง อากาศที่ไม้อร้อนหรือเย็นจนเกินไป เป็นต้น

ด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

เครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่

หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนการรักการอ่าน โดยเฉพาะในเรื่องงบประมาณ ทุนต่างๆ และให้ความสำคัญกับผู้เขียนหนังสือโดยให้ค่าตอบแทน ค่าลิขสิทธิ์ที่เหมาะสมกับผู้เขียนหนังสือที่มีคุณภาพ

องค์กรเอกชน เข้ามาช่วยเหลือในด้านการจัดกิจกรรม สนับสนุนในการจัดทำสื่อการอ่าน การเรียนรู้ จัดพื้นที่ส่งเสริมการอ่าน เช่น จัดมุมหนังสือ ป้ายนิทรรศการเพื่อให้ความรู้

สถาบันการศึกษา กระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษา มีนิสัยรักการอ่าน การส่งเสริมการอ่าน จากห้องสมุดโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย การส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาอ่านหนังสือนอกเวลา เรียน รวมถึงการสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการอ่าน

สถาบันครอบครัว พ่อ แม่ ผู้ปกครองสนับสนุนการอ่าน โดยสามารถอ่านให้ลูกฟัง อ่านให้ลูกเห็นเป็นการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก และคัดเลือกหนังสือให้เด็กได้อ่านเพื่อเกิดเรียนรู้

สื่อมวลชนร่วมรณรงค์การรักการอ่าน โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ

1.2 ผลการศึกษาชุมชน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่และสัมภาษณ์จากบุคคลในชุมชน ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้นำชุมชน บรรณารักษ์ ประชาชนผู้ใช้บริการห้องสมุด และครู ทั้งหมด จำนวน 3 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบางบัวทองพื้นที่วันที่ 23 เมษายน 2556 และสัมภาษณ์ข้อมูลจากประชาชนในชุมชนจำนวน 9 คน ชุมชนเมืองทองนิเวศน์ลงพื้นที่วันที่ 3 พฤษภาคม 2556 และสัมภาษณ์ข้อมูลจากประชาชนในชุมชนจำนวน 8 คน ชุมชนเคหะท่าทรายลงพื้นที่วันที่ 15 พฤษภาคม 2556 และสัมภาษณ์ข้อมูลจากประชาชนในชุมชนจำนวน 8 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันขององค์ประกอบและกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งมีสาระสำคัญครอบคลุมองค์ประกอบของเมืองแห่งการอ่านที่ควรมีด้วยกัน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักการและนโยบาย ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ผลการวิจัยดังนี้

ด้านหลักการและนโยบาย

ชุมชนทั้ง 3 ชุมชนได้พยายามสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่คนในชุมชน มีการส่งเสริมให้มีการอ่านหนังสือมากขึ้นนั้น แต่ไม่บังคับให้ต้องอ่านโดยไม่สมัครใจ เพราะสิ่งสำคัญที่สุดคือ จะต้องมีความสนใจและสมัครใจอยากจะทำหนังสือด้วยตนเอง ตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการอ่าน ตลอดจนนิสัยรักการอ่านทั้งในและนอกสถานที่ การอ่านหนังสือจนเกิดเป็นนิสัยจำเป็นต้องมีการปลูกฝังและชักชวนให้เกิดความสนใจ”

(บรรณารักษ์บ้านหนังสือชุมชนเมืองทองนิเวศน์)

“การพัฒนาคนให้มีนิสัยรักการอ่าน ควรปลูกฝังและสร้างทัศนคติให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการอ่านหนังสือและสื่อทุกรูปแบบ ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่าน และกำหนดมาตรการจูงใจให้ภาคีเครือข่ายร่วมส่งเสริมการอ่านในสังคม”

(ผู้นำชุมชนบางบัว)

“ยังขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน มีการสร้างห้องสมุดแล้วแต่ยังต้องรอการส่งมอบ ซึ่งใช้ระยะเวลาานาน ทำให้ไม่สามารถเข้าไปใช้ได้ ควรมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบและมีความต่อเนื่อง”

(ประชาชนผู้ใช้บริการห้องสมุดชุมชนบางบัว)

“อยากให้มียุทธศาสตร์ในพื้นที่สาธารณะเพิ่มมากขึ้น เช่น สวนสาธารณะ ป้ายรถเมล์ บนรถเมล์ รถแท็กซี่”

(ประชาชนผู้ใช้บริการห้องสมุดชุมชนเคหะท่าทราย)

ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน

ชุมชนบางบัว ชุมชนเมืองทองนิเวศน์ และชุมชนเคหะท่าทรายประสบความสำเร็จในการพัฒนาให้คนในชุมชนรักการอ่านหนังสือคือ มีการส่งเสริมการอ่านอย่างเป็นระบบ โดยให้

ความสำคัญกับการส่งเสริมค่านิยมรักการอ่านในวัยเด็ก เพราะวัยเด็กเป็นวัยที่สามารถปลูกฝังค่านิยมรักการอ่านได้ดีที่สุด โดยเน้นให้พ่อแม่อ่านหนังสือและทำกิจกรรมร่วมกับลูกเป็นหลัก รวมถึงการพัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อเป็นการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการเรียนรู้แก่คนในชุมชน ตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“การส่งเสริมให้คนในชุมชนมีนิสัยรักการ ควรมีการส่งเสริมการอ่านกับคนในทุกช่วงวัย ไม่ว่าจะเป็นในเด็กเล็ก วัยรุ่น คนวัยทำงาน หรือแม้แต่ผู้สูงอายุก็ตาม”

(ประชาชนผู้ใช้บริการห้องสมุดชุมชนเคหะท่าทราย)

“ควรมีการพัฒนาห้องสมุดและบรรณารักษ์ ให้มีความพร้อมในการให้บริการเพื่อส่งเสริมการอ่าน”

(ประชาชนผู้ใช้บริการห้องสมุดชุมชนบางบัว)

“ควรมีการสำรวจถึงความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของคนในชุมชน การจัดกิจกรรมตรงตามความต้องการของผู้อ่าน จะดึงดูดและทำให้คนสนใจในการอ่านเพิ่มมากขึ้น”

(บรรณารักษ์บ้านหนังสือชุมชนเมืองทองนิเวศน์)

“การติดตามและประเมินผลเมื่อสิ้นสุดกิจกรรม เพื่อหาจุดบกพร่องหรือข้อเสนอนะในการจัดกิจกรรม จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาและจัดกิจกรรมครั้งต่อไป”

(บรรณารักษ์บ้านหนังสือชุมชนบางบัว)

ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การจัดกิจกรรมต่างๆภายในชุมชนบางบัว ชุมชนเมืองทองนิเวศน์ และเคหะท่าทราย พบว่าจะมีการจัดกิจกรรมทั้งทางด้านส่งเสริมความรู้ และกิจกรรมนันทนาการเพื่อความเพลิดเพลิน มีการจัดกิจกรรมวาดภาพ ระบายสี แข่งขันการเปิดพจนานุกรม จัดนิทรรศการในวัน

สำคัญต่างๆ และยังมีการจัดกิจกรรมจากหน่วยงานและบุคคลภายนอกที่เข้ามาร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในช่วงวันสำคัญต่างๆ ตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“การจัดกิจกรรมตามช่วงเทศกาลหรือวันสำคัญต่างๆ จะช่วยกระตุ้นให้ผู้ที่สนใจเข้ามาร่วมกิจกรรม ซึ่งการรณรงค์อย่างต่อเนื่องร่วมกับการปลูกจิตสำนึกให้กับเด็กและเยาวชนก็จะทำให้คนไทยมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มมากขึ้น”

(ประชาชนผู้ใช้บริการห้องสมุดชุมชนเคหะท่าทราย)

“การจัดกิจกรรมวาดภาพระบายสี เล่านิทาน เปิดพจนานุกรม เป็นกิจกรรมที่พัฒนาทักษะของเด็กๆ ควรมีการจัดกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กๆ ได้เกิดการเรียนรู้ และมีนิสัยรักการอ่าน”

(ประชาชนผู้ใช้บริการห้องสมุดชุมชนบางบัว)

“ควรมีการดึงดูดความสนใจให้คนหันมาอ่านหนังสือกันมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การดึงดูดเด็กๆ ด้วยการสอดแทรกความรู้ไปในรูปแบบการ์ตูนหรือรูปภาพ การดึงดูดผู้ใหญ่ด้วยการนำเสนอในรูปแบบที่เข้าใจได้ง่าย เป็นข้อความสั้นๆ กระชับได้ใจความ หรืออาจมีการจัดกิจกรรมเพื่อดึงดูดกลุ่มเป้าหมายเช่น การจัดนิทรรศการ การแสดงละคร เป็นต้น”

(บรรณารักษ์บ้านหนังสือชุมชนบางบัว)

“การจัดกิจกรรมควรมีความหลากหลาย ไม่มีรูปแบบที่ตายตัว ควรเป็นกิจกรรมที่ทำทลายความสามารถของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความอยากรู้ อยากเห็นอยู่ตลอดเวลา และอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรมเหล่านั้น”

(ประชาชนผู้ใช้บริการห้องสมุดชุมชนเมืองทองนิเวศน์)

ด้านทรัพยากรการเรียนรู้

ประชาชนในชุมชนบางบัว ชุมชนเมืองทองนิเวศน์ และเคหะท่าทราย ส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่ที่อ่านหนังสือและค้นคว้าหาความรู้ต่างๆ ได้อย่างเป็นโดยอิสระ ซึ่งห้องสมุดภายในชุมชนเป็นแหล่งรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศ ทั้งที่เป็นวัสดุตีพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้ใช้บริการ และมีบรรณารักษ์ที่เป็นอาสาสมัครเป็นผู้ดำเนินงานและจัดบริการต่างๆ ตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“หนังสือควรมีราคาถูก มีแหล่งหนังสือให้คนอ่านเยอะๆ จัดทำสื่อให้มีความน่าสนใจขึ้น กระจายอยู่ทั่วทุกพื้นที่ ทุกมุมในกรุงเทพมหานคร”

(ประชาชนผู้ใช้บริการห้องสมุดชุมชนบางบัว)

“ตัวอาคารที่จัดเป็นหอสมุดหรือพิพิธภัณฑ์ค่อนข้างมีความทรุดโทรม ควรปรับปรุงตัวอาคารและมีการจัดหรือตกแต่งสถานที่ที่สบายตา เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่านหรือผู้เข้าชม”

(ครูชุมชนเคหะท่าทราย)

“ควรมีการเพิ่มสถานที่การอ่าน เพิ่มแหล่งเรียนรู้ เพิ่มห้องสมุด เพื่อเอื้อต่อการอ่านให้มากขึ้น และควรมีเอกสาร หนังสือ หรือสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ แจกฟรีให้กับผู้ที่มีความสนใจ”

(บรรณารักษ์บ้านหนังสือสมุดชุมชนบางบัว)

“ห้องสมุดควรเปิดให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง ผมทำงานช่วงบ่ายถึงค่ำๆ กว่าจะเลิกงานห้องสมุดก็ปิดหมดแล้ว การที่ห้องสมุดเปิดตลอด 24 ชั่วโมง ทำให้ประชาชนสามารถเข้าไปอ่านหรือเรียนรู้ได้ตลอดเวลา”

(ประชาชนผู้ใช้บริการห้องสมุดชุมชนเคหะท่าทราย)

ด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ปัจจุบันชุมชนทั้ง 3 ชุมชน ได้รับความช่วยเหลือและความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน โดยทางกรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบมีการจัดส่งบ้านหนังสือให้แก่ชุมชนเพื่อส่งเสริมการอ่านให้แก่ประชาชนในชุมชน และมีการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อรณรงค์การรักการอ่าน ซึ่งผู้ปกครองร่วมปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กๆ ตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“หน่วยงานที่รับผิดชอบควรเป็นรัฐบาล เพราะการจัดกิจกรรมบางอย่างต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก หากไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐก็จะทำให้ไม่ประสบความสำเร็จ”

(ครูชุมชนเคหะท่าทราย)

“พ่อ แม่ และคนในครอบครัวควรปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับลูก หลาน โดยที่พ่อ แม่ เป็นคนอ่านให้ลูกฟังเพื่อเป็นแบบอย่าง หรือส่งเสริมให้ลูกๆ อ่านในสิ่งที่เขาอยากจะรู้และคอยให้คำแนะนำ เพื่อให้ลูกทำความเข้าใจและสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ได้”

(ประชาชนผู้ใช้บริการห้องสมุดชุมชนเมืองทองนิเวศน์)

“สถานศึกษาทุกระดับ ควรปลูกฝังให้นักเรียน นักศึกษา รักการอ่าน เพราะในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาหลายแห่งไม่ให้ความสำคัญกับแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาของตนเอง”

(ประชาชนผู้ใช้บริการห้องสมุดชุมชนบางบัว)

“ควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ โดยสื่อมวลชนร่วมรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน เพื่อชักชวนและชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่าน”

(ประชาชนผู้ใช้บริการห้องสมุดชุมชนเคหะท่าทราย)

ตอนที่ 2 ผลการนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้เทคนิคเดลฟาย(Delphi) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 3 รอบ ซึ่งรอบที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด ในรอบที่ 2 และ 3 เป็นแบบสอบถาม โดยดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 10 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) มีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์รอบที่ 1 เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาจากการตอบแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด เพื่อจัดรวบรวมความคิดเห็นที่ได้ทั้งหมดเข้าด้วยกัน นำมาวิเคราะห์พิจารณา และตัดสินข้อมูลที่ซ้ำกันออกไป แล้วนำมาจัดเป็นข้อย่อๆ หากข้อใดผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นเหมือนกันหรือเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จะนำมาสร้างเป็นข้อคำถามในแบบสอบถามรอบที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามรอบที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับกลับคืนมาจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แล้วคำนวณหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ในทุกข้อคำถามแล้วแสดงค่าสถิติในแบบสอบถามรอบที่ 3 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นอีกครั้งว่าจะยืนยันคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามรอบที่ 3 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้นำเอาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ที่มีความสอดคล้องกัน โดยที่ดัชนีนั้นมามีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ค่าความแตกต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับฐานนิยม ไม่เกิน 1 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และผู้เชี่ยวชาญต้องเห็นด้วยมากที่สุดอย่างน้อยร้อยละ 75 ขึ้นไป มาสรุปเป็นผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน

2.1 ผลการวิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ในรอบที่ 1

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 1 โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ปลายเปิดมีข้อความให้ผู้เชี่ยวชาญตอบในประเด็นต่าง ในเรื่องแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ซึ่งมีสาระสำคัญครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักการและนโยบาย ด้านหลักการและนโยบาย ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้รับแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดทั้งหมดกลับคืนมาจากผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน และนำมาประมวลความคิดเห็น จึงได้แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ในรอบที่ 1 จำนวน 40 ข้อ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านหลักการและนโยบาย

- 1.นโยบายสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่าน
- 2.นโยบายสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายส่งเสริมการอ่านทุกภาคส่วน
- 3.นโยบายส่งเสริมการอ่านมีความชัดเจน
- 4.นโยบายพัฒนาห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่านของประชาชน
- 5.ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง
- 6.ส่งเสริมการอ่านอย่างเป็นระบบครอบคลุมทุกช่วงวัย
- 7.ส่งเสริมการเข้าถึงหนังสือ เพิ่มพื้นที่และทรัพยากรการอ่านที่เข้าถึงได้ง่าย

ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน

- 1.การสำรวจถึงความต้องการในการจัดกิจกรรมต่างๆภายในเมืองแห่งการอ่าน
- 2.การจัดกิจกรรมตามความต้องการ พร้อมทั้งติดตามและประเมินผล
- 3.การจัดกิจกรรมควรมีทั้งในระบบ นอก ระบบ และตามอัธยาศัย
- 4.พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามสภาพ/บริบทของแต่ละพื้นที่
- 5.พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีคุณภาพ
- 6.ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการอ่าน
- 7.พัฒนาคูณการห้องสมุดมีความพร้อมในการให้บริการส่งเสริมการอ่าน
- 8.ปลูกจิตสำนึกในการรักการอ่านให้กับประชาชน

9. มีการประชุม ประสานงาน แลกเปลี่ยนตามกลุ่มภาคีเครือข่าย

ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1. กิจกรรมภายในเมืองแห่งการอ่านมีความหลากหลาย
2. เนื้อหาสาระของกิจกรรมมีความทันสมัยและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้
3. จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง
4. มีการประกวด แข่งขัน การอ่านและเขียนหนังสือให้เหมาะสมในระดับต่างๆ
5. มีการจัดกิจกรรมโดยการสอดแทรกความบันเทิงที่ให้ความรู้ เช่น ละครใบ้ ละครหุ่น

ละครเวที ดนตรี

6. มีการจัดกิจกรรมกระตุ้นการอ่านในวันสำคัญและเทศกาลต่างๆ
7. มีการพัฒนากิจกรรมสำหรับเด็กและผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น
8. มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ ระหว่างผู้จัดกิจกรรมและผู้เข้าร่วม

กิจกรรม

ด้านทรัพยากรการเรียนรู้

1. หนังสือและสื่อที่ใช้ควรมีราคาถูก
2. สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมกับทุกเพศทุกวัย
3. เชื่อมโยงการอ่านในหลายมิติ มีการส่งผ่านช่องทางการอ่าน ต่างๆ เช่น ไปสเตอร์

บิลบอร์ด ป้ายนิทรรศการ

4. จัดสถานที่และสิ่งแวดล้อม สร้างบรรยากาศให้เหมาะสมกับการอ่าน
5. ปรับปรุง ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้บริการสืบค้นข้อมูล พร้อมบริการ Hi- Internet และ Wireless LAN ที่มีความทันสมัย

6. ยกกระดับการให้บริการห้องสมุด ให้สามารถอ่านได้ตลอดเวลาตลอด 24 ชั่วโมง

7. พัฒนาห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความน่าสนใจและทันสมัย

ด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1. หน่วยงาน/องค์กรต่างๆ จัดให้มีพื้นที่ในการส่งเสริมการอ่าน
2. สถาบันการศึกษาช่วยกันกระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษา มีนิสัยรักการอ่าน
3. คนในครอบครัวมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่าน

4. มีเครือข่ายที่ส่งเสริมการอ่านระหว่างภาครัฐและเอกชน
5. ความร่วมมือระหว่างนักเขียนและสำนักพิมพ์ในการส่งเสริมการอ่าน
6. ความร่วมมือจากกลุ่มศิลปิน ดารา ส่งเสริมการอ่าน โดยการอ่านและปฏิบัติเป็นต้นแบบ
7. ชุมชนช่วยกันผลักดันในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง
8. สื่อมวลชนร่วมรณรงค์การรักการอ่าน
9. มีการสร้างเครือข่ายกับต่างประเทศ ทั้งประเทศเพื่อนบ้าน และชาติตะวันตก

จากผลการวิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ในรอบที่ 1 สรุปได้ว่า แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน มีข้อคำถามทั้งหมด 40 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักการและนโยบาย มีจำนวนทั้งหมด 7 ข้อ ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน มีจำนวนทั้งหมด 9 ข้อ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีจำนวนทั้งหมด 8 ข้อ ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ มีจำนวนทั้งหมด 7 ข้อ และด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีจำนวนทั้งหมด 9 ข้อ

ผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 นี้ ผู้วิจัยได้นำมาสร้างแบบสอบถามสำหรับให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาในรอบที่ 2 ต่อไป

2.2 ผลการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน จากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้แบบสอบถามในรอบที่ 2 นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาว่า ข้อความในแต่ละข้อมีความเหมาะสมเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน มากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยได้นำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ ในรอบที่ 2 มาหาค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าความแตกต่างระหว่างค่ามัธยฐานและฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความในแต่ละข้อ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านหลักการและนโยบาย ในรอบที่ 2 สรุปได้ดังนี้

ค่ามัธยฐานของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ที่มีค่าตั้งแต่ 4.00-5.00 โดยแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านหลักการและนโยบาย ที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงมากที่สุด มีจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ นโยบายสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่าน นโยบายสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายส่งเสริมการอ่านทุกภาคส่วน นโยบายมีความชัดเจนในการส่งเสริมการอ่าน นโยบายพัฒนาห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่านของประชาชน ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการเข้าถึงหนังสือ เพิ่มพื้นที่และทรัพยากรการอ่านที่เข้าถึงได้ง่าย ด้านหลักการและนโยบาย ที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงมาก มีจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ ส่งเสริมการอ่านอย่างเป็นระบบครอบคลุมทุกช่วงวัย

ค่าฐานนิยมของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ที่มีค่าตั้งแต่ 4.00-5.00 โดยแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านหลักการและนโยบาย ที่มีฐานนิยมเท่ากับ 5.00 มีจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ นโยบายสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่าน นโยบายสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายส่งเสริมการอ่านทุกภาคส่วน นโยบายมีความชัดเจนในการส่งเสริมการอ่าน นโยบายพัฒนาห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่านของประชาชน ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการเข้าถึงหนังสือ เพิ่มพื้นที่และทรัพยากรการอ่านที่เข้าถึงได้ง่าย ด้านหลักการและนโยบาย ที่มีฐานนิยมเท่ากับ 4.00 มีจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ ส่งเสริมการอ่านอย่างเป็นระบบครอบคลุมทุกช่วงวัย

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านหลักการและนโยบาย พบว่า ไม่มีข้อใดที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มากกว่า 1.50

รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐาน และฐานนิยม และค่าพิสัยควอไทล์ของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านหลักการและนโยบาย จากการตอบแบบสอบถาม รอบที่ 2

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน	ค่ามัธยฐาน	ค่าฐานนิยม	ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานและค่าฐานนิยม	Q3- Q1	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
ด้านหลักการและนโยบาย					
1.นโยบายสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่าน	5.00	5.00	0.00	5.00-4.75	0.25
2.นโยบายสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายส่งเสริมการอ่านทุกภาคส่วน	5.00	5.00	0.00	5.00-4.75	0.25
3.นโยบายส่งเสริมการอ่านมีความชัดเจน	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
4.นโยบายพัฒนาห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่านของประชาชน	5.00	5.00	0.00	5.00-4.75	0.25
5.ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
6.ส่งเสริมการอ่านอย่างเป็นระบบครอบคลุมทุกช่วงวัย	4.00	4.00	0.00	5.00-4.00	1.00
7.ส่งเสริมการเข้าถึงหนังสือ เพิ่มพื้นที่และทรัพยากรการอ่านที่เข้าถึงได้ง่าย	5.00	5.00	0.00	5.00-4.75	0.25

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน ในรอบที่ 2 สรุปได้ดังนี้

ค่ามัธยฐานของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ที่มีค่าตั้งแต่ 4.00-5.00 โดยแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน ที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงมากที่สุด มีจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ การจัดกิจกรรมควรมีทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามสภาพ/บริบทของแต่ละพื้นที่ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีคุณภาพ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการอ่าน พัฒนาบุคลากรห้องสมุดมีความพร้อมในการให้บริการส่งเสริมการอ่าน ปลูกจิตสำนึกในการรักการอ่านให้กับประชาชนด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน ที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.50 ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงมากที่สุด มีจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ การสำรวจถึงความต้องการในการจัดกิจกรรมต่างๆภายในเมืองแห่งการอ่าน การจัดกิจกรรมตามความต้องการ พร้อมทั้งติดตามและประเมินผล ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน ที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงมาก มีจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ มีการประชุมประสานงาน แลกเปลี่ยนตามกลุ่มภาคีเครือข่าย

ค่าฐานนิยมของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน มีค่าเท่ากับ 5.00 ในทุกข้อความ โดยแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน ที่มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 5.00 มีจำนวน 9 ข้อ ได้แก่ การสำรวจถึงความต้องการในการจัดกิจกรรมต่างๆภายในเมืองแห่งการอ่าน การจัดกิจกรรมตามความต้องการ พร้อมทั้งติดตามและประเมินผล การจัดกิจกรรมควรมีทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามสภาพ/บริบทของแต่ละพื้นที่ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีคุณภาพ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการอ่าน พัฒนาบุคลากรห้องสมุดให้มีความพร้อมใน

การให้บริการส่งเสริมการอ่าน ปลุกจิตสำนึกนิสัยรักการอ่านให้กับประชาชน มีการประชุม ประสานงาน แลกเปลี่ยนตามกลุ่มภาคีเครือข่าย

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่ง การอ่าน พบว่า มีจำนวน 8 ข้อ ที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์น้อยกว่า 1.50 และมีจำนวน 1 ข้อ ที่มี ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มากกว่า 1.50

รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐาน และฐานนิยม และค่าพิสัยควอไทล์ของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริม ความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน จาก การตอบแบบสอบถามรอบที่ 2

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมือง แห่งการอ่าน	ค่า มัธยฐาน	ค่า ฐาน นิยม	ค่าสัมบูรณ์ของ ผลต่างระหว่าง ค่ามัธยฐานและ ค่าฐานนิยม	Q3- Q1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์
ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน					
1.การสำรวจถึงความต้องการในการจัด กิจกรรมต่างๆภายในเมืองแห่งการอ่าน	4.50	5.00	0.50	5.00- 4.00	1.00
2.การจัดกิจกรรมตามความต้องการ พร้อมทั้งติดตามและประเมินผล	4.50	5.00	0.50	5.00- 3.75	1.25
3.การจัดกิจกรรมควรมีทั้งในระบบ นอก ระบบ และตามอัธยาศัย	5.00	5.00	0.00	5.00- 4.75	0.25
4.พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านตาม สภาพ/บริบทของแต่ละพื้นที่	5.00	5.00	0.00	5.00- 5.00	0.00
5.พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มี คุณภาพ	5.00	5.00	0.00	5.00- 5.00	0.00

6.ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการอ่าน	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
7.พัฒนาบุคลากรห้องสมุดมีความพร้อมในการให้บริการส่งเสริมการอ่าน	5.00	5.00	0.00	5.00-5.00	0.00
8.ปลูกจิตสำนึกในการรักการอ่านให้กับประชาชน	5.00	5.00	0.00	5.00-4.75	0.25
9.มีการประชุม ประสานงาน แลกเปลี่ยน ตามกลุ่มภาคีเครือข่าย	4.00	5.00	1.00	5.00-3.00	2.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในรอบที่ 2 สรุปได้ดังนี้

ค่ามัธยฐานของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ที่มีค่าตั้งแต่ 4.00-5.00 โดยแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงมากที่สุด มีจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ กิจกรรมภายในเมืองแห่งการอ่านมีความหลากหลาย เนื้อหาสาระของกิจกรรมมีความทันสมัยและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ต่อเนื่อง มีการประกวด แข่งขัน การอ่านและเขียนหนังสือให้เหมาะสมในระดับต่างๆ มีการจัดกิจกรรมโดยการสอดแทรกความบันเทิงที่ให้ความรู้ เช่น ละครใบ้ ละครหุ่น ละครเวที ดนตรี มีการจัดกิจกรรมกระตุ้นการอ่านในวันสำคัญและเทศกาลต่างๆ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.50 ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงมากที่สุด มีจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง มีการพัฒนากิจกรรมสำหรับเด็กและผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า

ข้อความนั้นเป็นจริงมาก มีจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ระหว่างผู้จัดกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ค่านิยามของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ที่มีค่าตั้งแต่ 4.00-5.00 โดยแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่มีค่านิยามเท่ากับ 5.00 มีจำนวน 7 ข้อ ได้แก่ กิจกรรมภายในเมืองแห่งการอ่านมีความหลากหลาย เนื้อหาสาระของกิจกรรมมีความทันสมัยและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง มีการประกวด แข่งขัน การอ่านและเขียนหนังสือให้เหมาะสมในระดับต่างๆ มีการจัดกิจกรรมโดยการสอดแทรกความบันเทิงที่ให้ความรู้ เช่น ละครใบ้ ละครหุ่น ละครเวที ดนตรี มีการจัดกิจกรรมกระตุ้นการอ่านในวันสำคัญและเทศกาลต่างๆ มีการพัฒนากิจกรรมสำหรับเด็กและผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีค่านิยามเท่ากับ 4.00 มีจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ระหว่างผู้จัดกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่าไม่มีข้อใดที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มากกว่า 1.50

รายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐาน และฐานนิยม และค่าพิสัยควอไทล์ของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน จาก การตอบแบบสอบถามรอบที่ 2

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน	ค่ามัธยฐาน	ค่าฐานนิยม	ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานและค่าฐานนิยม	Q3- Q1	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต					
1.กิจกรรมภายในเมืองแห่งการอ่านมีความหลากหลาย	5.00	5.00	0.00	5.00- 5.00	0.00
2.เนื้อหาสาระของกิจกรรมมีความทันสมัย และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้	5.00	5.00	0.00	5.00- 4.00	1.00
3.จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง	4.50	5.00	0.50	5.00- 4.00	1.00
4.มีการประกวด แข่งขัน การอ่านและเขียนหนังสือให้เหมาะสมในระดับต่างๆ	5.00	5.00	0.00	5.00- 4.75	0.25
5.มีการจัดกิจกรรมโดยการสอดแทรกความบันเทิงที่ให้ความรู้ เช่น ละครใบ้ ละครหุ่น ละครเวที ดนตรี	5.00	5.00	0.00	5.00- 4.75	0.25
6.มีการจัดกิจกรรมกระตุ้นการอ่านในวันสำคัญและเทศกาลต่างๆ	5.00	5.00	0.00	5.00- 4.00	1.00
7.มีการพัฒนากิจกรรมสำหรับเด็กและผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น	4.50	5.00	0.50	5.00- 3.75	1.25
8.มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ ระหว่างผู้จัดกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรม	4.00	4.00	0.00	5.00- 4.75	0.25

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ในรอบที่ 2 สรุปได้ดังนี้

ค่ามัธยฐานของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ที่มีค่าตั้งแต่ 4.00-5.00 โดยแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงมากที่สุด มีจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมกับทุกเพศทุกวัย เชื่อมโยงการอ่านในหลายมิติ มีการส่งผ่านช่องทางการอ่านต่างๆ เช่น โปสเตอร์ บิลบอร์ด ป้ายนิทรรศการ จัดสถานที่และสิ่งแวดล้อมสร้างบรรยากาศให้เหมาะสมกับการอ่าน ปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้บริการสืบค้นข้อมูล พร้อมบริการ Hi- Internet และ Wireless LAN ที่มีความทันสมัย ยกกระดานให้บริการห้องสมุดให้สามารถอ่านได้ตลอดเวลาตลอด 24 ชั่วโมง พัฒนาห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความน่าสนใจและทันสมัย ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงมาก มีจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ หนังสือและสื่อที่ใช้ควรมีราคาถูก

ค่าฐานนิยมของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ที่มีค่าตั้งแต่ 4.00-5.00 โดยแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ที่มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 5.00 มีจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมกับทุกเพศทุกวัย เชื่อมโยงการอ่านในหลายมิติ มีการส่งผ่านช่องทางการอ่านต่างๆ เช่น โปสเตอร์ บิลบอร์ด ป้ายนิทรรศการ จัดสถานที่และสิ่งแวดล้อมสร้างบรรยากาศให้เหมาะสมกับการอ่าน ปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้บริการสืบค้นข้อมูล พร้อมบริการ Hi- Internet และ Wireless LAN ที่มีความทันสมัย ยกกระดานให้บริการห้องสมุดให้สามารถอ่านได้ตลอดเวลาตลอด 24 ชั่วโมง พัฒนาห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความน่าสนใจและทันสมัย ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ที่มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 4.00 มีจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ หนังสือและสื่อที่ใช้ควรมีราคาถูก

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ พบว่า ไม่มีข้อใดที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มากกว่า 1.50

รายละเอียดดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐาน และฐานนิยม และค่าพิสัยควอไทล์ของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ จากการตอบแบบสอบถาม รอบที่ 2

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน	ค่ามัธยฐาน	ค่าฐานนิยม	ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานและค่าฐานนิยม	Q3- Q1	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
ด้านทรัพยากรการเรียนรู้					
1.หนังสือและสื่อที่ใช้ควรมีราคาถูก	4.00	4.00	0.00	4.25- 4.00	0.25
2.สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมกับทุกเพศทุกวัย	5.00	5.00	0.00	5.00- 4.00	1.00
3.เชื่อมโยงการอ่านในหลายมิติ มีการส่งผ่านช่องทาง การอ่าน ต่างๆ เช่น ไปสเตอร์ บิลบอร์ด ป้ายนิทรรศการ	5.00	5.00	0.00	5.00- 4.75	0.25
4.จัดสถานที่และสิ่งแวดล้อม สร้างบรรยากาศให้เหมาะสมกับการอ่าน	5.00	5.00	0.00	5.00- 4.75	0.25
5.ปรับปรุง ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้บริการสืบค้นข้อมูล พร้อมบริการ Hi-Internet และ Wireless LAN ที่มีความทันสมัย	5.00	5.00	0.00	5.00- 4.75	0.25

6.ยกระดับการให้บริการห้องสมุด ให้สามารถอ่านได้ตลอดเวลาตลอด 24 ชั่วโมง	5.00	5.00	0.00	5.00-4.75	0.25
7.พัฒนาห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความน่าสนใจและทันสมัย	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในรอบที่ 2 สรุปได้ดังนี้

ค่ามัธยฐานของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ที่มีค่าตั้งแต่ 4.00-5.00 โดยแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงมากที่สุด มีจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ หน่วยงาน/องค์กรต่างๆ จัดให้มีพื้นที่ในการส่งเสริมการอ่าน สถาบันการศึกษาช่วยกันกระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษา มีนิสัยรักการอ่าน คนในครอบครัวมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่าน มีเครือข่ายที่ส่งเสริมการอ่านระหว่างภาครัฐและเอกชน ความร่วมมือระหว่างนักเขียนและสำนักพิมพ์ในการส่งเสริมการอ่าน ชุมชนช่วยกันผลักดันในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง สื่อมวลชนร่วมรณรงค์การรักการอ่าน มีการสร้างเครือข่ายกับต่างประเทศ ทั้งประเทศเพื่อนบ้าน และชาติตะวันตก ด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงมากที่สุด มีจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ ความร่วมมือจากกลุ่มศิลปิน ดารา ส่งเสริมการอ่าน โดยการอ่านและปฏิบัติเป็นต้นแบบ

ค่าฐานนิยมของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ที่มีค่าตั้งแต่ 4.00-5.00 โดยแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 5.00 มีจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ หน่วยงาน/องค์กรต่างๆ จัดให้มีพื้นที่ในการส่งเสริมการอ่าน สถาบันการศึกษาช่วยกันกระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษา มีนิสัยรักการอ่าน คนในครอบครัว

มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่าน มีการสร้างเครือข่ายกับต่างประเทศ ทั้งประเทศเพื่อนบ้าน และชาติตะวันตก มีเครือข่ายที่ส่งเสริมการอ่านระหว่างภาครัฐและเอกชน ความร่วมมือระหว่างนักเขียนและสำนักพิมพ์ในการส่งเสริมการอ่าน ชุมชนช่วยกันผลักดันในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง สื่อมวลชนร่วมรณรงค์การรักการอ่าน ด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 4.00 มีจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ ความร่วมมือจากกลุ่มศิลปิน ดารา ส่งเสริมการอ่าน โดยการอ่านและปฏิบัติเป็นต้นแบบ

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ พบว่า ไม่มีข้อใดที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มากกว่า 1.50

รายละเอียดดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐาน และฐานนิยม และค่าพิสัยควอไทล์ของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน	ค่ามัธยฐาน	ค่าฐานนิยม	ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานและค่าฐานนิยม	Q3- Q1	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
ด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					
1.หน่วยงาน/องค์กรต่างๆ จัดให้มีพื้นที่ในการส่งเสริมการอ่าน	5.00	5.00	0.00	5.00-4.75	0.25
2.สถาบันการศึกษาช่วยกันกระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษา มีนิสัยรักการอ่าน	5.00	5.00	0.00	5.00-4.75	0.25
3.คนในครอบครัวมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่าน	5.00	5.00	0.00	5.00-5.00	0.00

4.มีเครือข่ายที่ส่งเสริมการอ่านระหว่าง ภาครัฐและเอกชน	5.00	5.00	0.00	5.00- 4.00	1.00
5.ความร่วมมือระหว่างนักเขียนและ สำนักพิมพ์ในการส่งเสริมการอ่าน	5.00	5.00	0.00	5.00- 4.75	0.25
6.ความร่วมมือจากกลุ่มศิลปิน ดารา ส่งเสริมการอ่าน โดยการอ่านและปฏิบัติ เป็นต้นแบบ	4.00	4.00	0.00	5.00- 3.75	1.25
7.ชุมชนช่วยกันผลักดันในการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง	5.00	5.00	0.00	5.00- 4.75	0.25
8.สื่อมวลชนร่วมรณรงค์การรักการอ่าน	5.00	5.00	0.00	5.00- 4.00	1.00
9.มีการสร้างเครือข่ายกับต่างประเทศ ทั้ง ประเทศเพื่อนบ้าน และชาติตะวันตก	5.00	5.00	0.00	5.00- 4.75	0.25

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำไปสร้างแบบสอบถามรอบที่ 3 โดยแสดงตำแหน่งของค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งค่าตอบที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านตอบในรอบที่ 2 แล้วส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาในรอบที่ 3 ต่อไป

2.3 ผลการพิจารณาฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน จากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 3

ผลการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 3 ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าความแตกต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาพิจารณาฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาตรวจสอบการได้ฉันทามติ คือ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน จะได้รับฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญก็ต่อเมื่อข้อความนั้นมีค่ามัธยฐานไม่ต่ำกว่า 3.50 ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐาน และค่าฐานนิยมไม่เกิน 1.00

และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 (Dalkey and Helmer, 1963 : Kurht-schai, Poolpatarachewin and Pitiyanuwat, 1998) และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญต้องเห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 75 ขึ้นไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านหลักการและนโยบาย ในรอบที่ 3 สรุปได้ดังนี้

ค่ามัธยฐานของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ที่มีค่าตั้งแต่ 4.00-5.00 โดยแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านหลักการและนโยบาย ที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงมากที่สุด มีจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ นโยบายสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่าน นโยบายสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายส่งเสริมการอ่านทุกภาคส่วน นโยบายพัฒนาห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่านของประชาชน ส่งเสริมการเข้าถึงหนังสือ เพิ่มพื้นที่และทรัพยากรการอ่านที่เข้าถึงได้ง่าย นโยบายส่งเสริมการอ่านมีความชัดเจน ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง ด้านหลักการและนโยบาย ที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงมาก มีจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ ส่งเสริมการอ่านอย่างเป็นระบบครอบคลุมทุกช่วงวัย

ค่าฐานนิยมของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ที่มีค่าตั้งแต่ 4.00-5.00 โดยแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านหลักการและนโยบาย ที่มีฐานนิยมเท่ากับ 5.00 มีจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ นโยบายสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่าน นโยบายสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายส่งเสริมการอ่านทุกภาคส่วน นโยบายพัฒนาห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่านของประชาชน ส่งเสริมการเข้าถึงหนังสือ เพิ่มพื้นที่และทรัพยากรการอ่านที่เข้าถึงได้ง่าย นโยบายส่งเสริมการอ่านมีความชัดเจน ส่งเสริม

และสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง ด้านหลักการและนโยบาย ที่มีฐานนิยมเท่ากับ 4.00 มีจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ ส่งเสริมการอ่านอย่างเป็นระบบครอบคลุมทุกช่วงวัย

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านหลักการและนโยบาย พบว่า ไม่มีข้อใดที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มากกว่า 1.50

ผลการวิเคราะห์จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พบว่า แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านหลักการและนโยบาย ที่ได้รับอันดับ 1 จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ **เห็นด้วยมากที่สุด ตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป** ว่าเหมาะสมในการเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน มีดังนี้

- 1.นโยบายสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่าน
- 2.นโยบายสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายส่งเสริมการอ่านทุกภาคส่วน
- 3.นโยบายพัฒนาห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่านของประชาชน
- 4.ส่งเสริมการเข้าถึงหนังสือ เพิ่มพื้นที่และทรัพยากรการอ่านที่เข้าถึงได้ง่าย

รายละเอียดดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐาน และฐานนิยม และค่าพิสัยควอไทล์ของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านหลักการและนโยบาย จากการตอบแบบสอบถาม รอบที่ 3

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน	ค่ามัธยฐาน	ค่าฐานนิยม	ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานและค่าฐานนิยม	Q3- Q1	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
ด้านหลักการและนโยบาย					
1.นโยบายสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่าน	5.00	5.00	0.00	5.00-4.75	0.25
2.นโยบายสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายส่งเสริมการอ่านทุกภาคส่วน	5.00	5.00	0.00	5.00-4.75	0.25
3.นโยบายพัฒนาห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่านของประชาชน	5.00	5.00	0.00	5.00-4.75	0.25
4.ส่งเสริมการเข้าถึงหนังสือ เพิ่มพื้นที่และทรัพยากรการอ่านที่เข้าถึงได้ง่าย	5.00	5.00	0.00	5.00-4.75	0.25
5.นโยบายส่งเสริมการอ่านมีความชัดเจน	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
6.ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง	5.00	5.00	0.00	5.00-4.75	0.25
7.ส่งเสริมการอ่านอย่างเป็นระบบครอบคลุมทุกช่วงวัย	4.00	4.00	0.00	5.00-4.00	1.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน ในรอบที่ 3 สรุปได้ดังนี้

ค่ามัธยฐานของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ที่มีค่าตั้งแต่ 4.00-5.00 โดยแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน ที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงมากที่สุด มีจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามสภาพ/บริบทของแต่ละพื้นที่ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีคุณภาพ พัฒนาคณาจารย์ให้มีความพร้อมในการให้บริการส่งเสริมการอ่าน ปลูกจิตสำนึกนิยักรักการอ่านให้กับประชาชน การจัดกิจกรรมควรมีทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการอ่าน ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน ที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.50 ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงมากที่สุด มีจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ การสำรวจถึงความต้องการในการจัดกิจกรรมต่างๆภายในเมืองแห่งการอ่าน การจัดกิจกรรมตามความต้องการ พร้อมทั้งติดตามและประเมินผล ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน ที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงมากที่สุด มีจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ มีการประชุมประสานงาน แลกเปลี่ยนตามกลุ่มภาคีเครือข่าย

ค่าฐานนิยมของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน มีค่าเท่ากับ 5.00 ในทุกข้อความ โดยแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน ที่มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 5.00 มีจำนวน 9 ข้อ ได้แก่ พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามสภาพ/บริบทของแต่ละพื้นที่ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีคุณภาพ พัฒนาคณาจารย์ให้มีความพร้อมในการให้บริการส่งเสริมการอ่าน ปลูกจิตสำนึกนิยักรักการอ่านให้กับประชาชน การสำรวจถึงความต้องการในการจัดกิจกรรมต่างๆภายในเมืองแห่งการอ่าน การจัดกิจกรรมตามความต้องการ พร้อมทั้งติดตามและประเมินผล การจัดกิจกรรมควรมีทั้ง

ในระบบ นอกกระบบ และตามอัครยาศัย ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการอ่าน มีการประชุม ประสานงาน แลกเปลี่ยนตามกลุ่มภาคีเครือข่าย

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่ง การอ่าน พบว่า มีจำนวน 8 ข้อ ที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์น้อยกว่า 1.50 และมีจำนวน 1 ข้อ ที่มี ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มากกว่า 1.50

ผลการวิเคราะห์จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พบว่า แนวทางการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่ง การอ่าน ที่ได้รับฉันทามติจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ **เห็นด้วย มากที่สุด ตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป** ว่าเหมาะสมในการเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน มีดังนี้

1. พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามสภาพ/บริบทของแต่ละพื้นที่
2. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีคุณภาพ
3. พัฒนาคูณการห้องสมุดให้มีความพร้อมในการให้บริการส่งเสริมการอ่าน
4. ปลุกจิตสำนึกนิยัรักการอ่านให้กับประชาชน

รายละเอียดดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐาน และฐานนิยม และค่าพิสัยควอไทล์ของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน จาก การตอบแบบสอบถามรอบที่ 3

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน	ค่ามัธยฐาน	ค่าฐานนิยม	ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานและค่าฐานนิยม	Q3- Q1	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน					
1.พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามสภาพ/บริบทของแต่ละพื้นที่	5.00	5.00	0.00	5.00-5.00	0.00
2.พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีคุณภาพ	5.00	5.00	0.00	5.00-5.00	0.00
3.พัฒนาบุคลากรห้องสมุดให้มีความพร้อมในการให้บริการส่งเสริมการอ่าน	5.00	5.00	0.00	5.00-5.00	0.00
4.ปลูกจิตสำนึกนิยรักการอ่านให้กับประชาชน	5.00	5.00	0.00	5.00-5.00	0.00
5.การสำรวจถึงความต้องการในการจัดกิจกรรมต่างๆภายในเมืองแห่งการอ่าน	4.50	5.00	0.50	5.00-4.00	1.00
6.การจัดกิจกรรมตามความต้องการ พร้อมทั้งติดตามและประเมินผล	4.50	5.00	0.50	5.00-3.75	1.25
7.การจัดกิจกรรมควรมีทั้งในระบบ นอก ระบบ และตามอัธยาศัย	5.00	5.00	0.00	5.00-4.75	0.25
8.ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการอ่าน	5.00	5.00	0.00	5.00-4.75	0.25

9.มีการประชุม ประสานงาน แลกเปลี่ยน	4.00	5.00	1.00	5.00-	2.00
ตามกลุ่มภาคีเครือข่าย				3.00	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในรอบที่ 3 สรุปได้ดังนี้

ค่ามัธยฐานของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ที่มีค่าตั้งแต่ 4.00-5.00 โดยแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงมากที่สุด มีจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ กิจกรรมภายในเมืองแห่งการอ่านมีความหลากหลาย มีการประกวด แข่งขัน การอ่านและเขียนหนังสือให้เหมาะสมในระดับต่างๆ มีการจัดกิจกรรมโดยการสอดแทรกความบันเทิงที่ให้ความรู้ เช่น ละครใบ้ ละครหุ่น ละครเวที ดนตรี เนื้อหาสาระของกิจกรรมมีความทันสมัยและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ มีการจัดกิจกรรมกระตุ้นการอ่านในวันสำคัญและเทศกาลต่างๆ ที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.50 ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงมากที่สุด มีจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง มีการพัฒนากิจกรรมสำหรับเด็กและผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงมาก มีจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ ระหว่างผู้จัดกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ค่าฐานนิยมของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ที่มีค่าตั้งแต่ 4.00-5.00 โดยแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 5.00 มีจำนวน 7 ข้อ ได้แก่ กิจกรรมภายในเมืองแห่งการอ่านมีความหลากหลาย มีการประกวด แข่งขัน การอ่านและเขียนหนังสือให้เหมาะสมในระดับต่างๆ มีการจัด

กิจกรรมโดยการสอดแทรกความบันเทิงที่ให้ความรู้ เช่น ละครใบ้ ละครหุ่น ละครเวที ดนตรี เนื้อหาสาระของกิจกรรมมีความทันสมัยและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง มีการจัดกิจกรรมกระตุ้นการอ่านในวันสำคัญและเทศกาลต่างๆ มีการพัฒนากิจกรรมสำหรับเด็กและผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่มีค่านิยมเท่ากับ 4.00 มีจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ ระหว่างผู้จัดกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่าไม่มีข้อใดที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มากกว่า 1.50

ผลการวิเคราะห์จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พบว่า แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ได้รับฉันทามติจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ **เห็นด้วยมากที่สุด ตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป** ว่าเหมาะสมในการเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน มีดังนี้

- 1.กิจกรรมภายในเมืองแห่งการอ่านมีความหลากหลาย
- 2.มีการประกวด แข่งขัน การอ่านและการเขียนหนังสือให้เหมาะสมในระดับต่างๆ
- 3.มีการจัดกิจกรรมโดยการสอดแทรกความบันเทิงที่ให้ความรู้ เช่น ละครใบ้ ละครหุ่น ละครเวที ดนตรี
- 4.มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ ระหว่างผู้จัดกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรม

รายละเอียดดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐาน และฐานนิยม และค่าพิสัยควอไทล์ของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 3

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน	ค่ามัธยฐาน	ค่าฐานนิยม	ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานและค่าฐานนิยม	Q3- Q1	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต					
1.กิจกรรมภายในเมืองแห่งการอ่านมีความหลากหลาย	5.00	5.00	0.00	5.00-5.00	0.00
2.มีการประกวด แข่งขัน การอ่านและเขียนหนังสือให้เหมาะสมในระดับต่างๆ	5.00	5.00	0.00	5.00-4.75	0.25
3.มีการจัดกิจกรรมโดยการสอดแทรกความบันเทิงที่ให้ความรู้ เช่น ละครใบ้ ละครหุ่น ละครเวที ดนตรี	5.00	5.00	0.00	5.00-5.00	0.00
4.มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ ระหว่างผู้จัดกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรม	4.00	4.00	0.00	4.00-4.00	0.00
5.เนื้อหาสาระของกิจกรรมมีความทันสมัย และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
6.จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง	4.50	5.00	0.50	5.00-4.00	1.00
7.มีการจัดกิจกรรมกระตุ้นการอ่านในวันสำคัญและเทศกาลต่างๆ	5.00	5.00	0.00	5.00-4.00	1.00
8.มีการพัฒนากิจกรรมสำหรับเด็กและผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น	4.50	5.00	0.50	5.00-3.75	1.25

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ในรอบที่ 3 สรุปได้ดังนี้

ค่ามัธยฐานของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ที่มีค่าตั้งแต่ 4.00-5.00 โดยแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงมากที่สุด มีจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เชื่อมโยงการอ่านในหลายมิติ มีการส่งผ่านช่องทางการอ่านต่างๆ เช่น ไปสเตอร์ บิลบอร์ด ป้ายนิทรรศการ จัดสถานที่และสิ่งแวดล้อมสร้างบรรยากาศให้เหมาะสมกับการอ่าน ปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้บริการสืบค้นข้อมูล พร้อมบริการ Hi- Internet และ Wireless LAN ที่มีความทันสมัย ยกกระตือรือร้นให้บริการห้องสมุดให้สามารถอ่านได้ตลอดเวลาตลอด 24 ชั่วโมง สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมกับทุกเพศทุกวัย พัฒนาห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความน่าสนใจและทันสมัย ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงมาก มีจำนวน 1 ข้อ หนังสือและสื่อที่ใช้ควรมีราคาถูก

ค่าฐานนิยมของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ที่มีค่าตั้งแต่ 4.00-5.00 โดยแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ที่มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 5.00 มีจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เชื่อมโยงการอ่านในหลายมิติ มีการส่งผ่านช่องทางการอ่านต่างๆ เช่น ไปสเตอร์ บิลบอร์ด ป้ายนิทรรศการ จัดสถานที่และสิ่งแวดล้อมสร้างบรรยากาศให้เหมาะสมกับการอ่าน ปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้บริการสืบค้นข้อมูล พร้อมบริการ Hi- Internet และ Wireless LAN ที่มีความทันสมัย ยกกระตือรือร้นให้บริการห้องสมุดให้สามารถอ่านได้ตลอดเวลาตลอด 24 ชั่วโมง สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมกับทุกเพศทุกวัย พัฒนาห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความน่าสนใจและทันสมัย ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ที่มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 4.00 มีจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ หนังสือและสื่อที่ใช้ควรมีราคาถูก

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ พบว่า ไม่มีข้อใดที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มากกว่า 1.50

ผลการวิเคราะห์จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พบว่า แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ที่ได้รับฉันทามติจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ **เห็นด้วยมากที่สุด ตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป** ว่าเหมาะสมในการเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน มีดังนี้

1. หนังสือและสื่อที่ใช้ควรมีราคาถูก
 2. เชื่อมโยงการอ่านในหลายมิติ มีการส่งผ่านช่องทางการอ่าน ต่างๆ เช่น ไปสเตอร์ บิลบอร์ด ป้ายนิทรรศการ
 3. จัดสถานที่และสิ่งแวดล้อม สร้างบรรยากาศให้เหมาะสมกับการอ่าน
 4. ปรับปรุง ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้บริการสืบค้นข้อมูล พร้อมบริการ Hi- Internet และ Wireless LAN ที่มีความทันสมัย
 5. ยกระดับการให้บริการห้องสมุด ให้สามารถอ่านได้ตลอดเวลาตลอด 24 ชั่วโมง
- รายละเอียดดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐาน และฐานนิยม และค่าพิสัยควอไทล์ของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ จากการตอบแบบสอบถาม รอบที่ 3

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน	ค่ามัธยฐาน	ค่าฐานนิยม	ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานและค่าฐานนิยม	Q3- Q1	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
ด้านทรัพยากรการเรียนรู้					
1.หนังสือและสื่อที่ใช้ควรมีราคาถูก	4.00	4.00	0.00	4.25- 4.00	0.25
2.เชื่อมโยงการอ่านในหลายมิติ มีการส่งผ่านช่องทางการอ่าน ต่างๆ เช่น ไปสเตอร์ บิลบอร์ด ป้ายนิทรรศการ	5.00	5.00	0.00	5.00- 5.00	0.00
3.จัดสถานที่และสิ่งแวดล้อม สร้างบรรยากาศให้เหมาะสมกับการอ่าน	5.00	5.00	0.00	5.00- 4.75	0.25
4.ปรับปรุง ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้บริการสืบค้นข้อมูล พร้อมบริการ Hi - Internet และ Wireless LAN ที่มีความทันสมัย	5.00	5.00	0.00	5.00- 4.75	0.25
5.ยกระดับการให้บริการห้องสมุด ให้สามารถอ่านได้ตลอดเวลาตลอด 24 ชั่วโมง	5.00	5.00	0.00	5.00- 5.00	0.00
6.สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมกับทุกเพศทุกวัย	5.00	5.00	0.00	5.00- 4.75	0.25
7.พัฒนาห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความน่าสนใจและทันสมัย	5.00	5.00	0.00	5.00- 4.00	1.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในรอบที่ 3 สรุปได้ดังนี้

ค่ามัธยฐานของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ที่มีค่าตั้งแต่ 4.00-5.00 โดยแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงมากที่สุด มีจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ หน่วยงาน/องค์กรต่างๆ จัดให้มีพื้นที่ในการส่งเสริมการอ่าน สถาบันการศึกษาช่วยกันกระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษา มีนิสัยรักการอ่าน คนในครอบครัวมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่าน มีการสร้างเครือข่ายกับต่างประเทศ ทั้งประเทศเพื่อนบ้าน และชาติตะวันตก มีเครือข่ายที่ส่งเสริมการอ่านระหว่างภาครัฐและเอกชน ความร่วมมือระหว่างนักเขียนและสำนักพิมพ์ในการส่งเสริมการอ่าน ชุมชนช่วยกันผลักดันในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง สื่อมวลชนร่วมรณรงค์การรักการอ่าน ด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริงมาก มีจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ ความร่วมมือจากกลุ่มศิลปิน ดารา ส่งเสริมการอ่าน โดยการอ่านและปฏิบัติเป็นต้นแบบ

ค่าฐานนิยมของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ที่มีค่าตั้งแต่ 4.00-5.00 โดยแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่มีค่าฐานนิยมเท่ากับ 5.00 มีจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ หน่วยงาน/องค์กรต่างๆ จัดให้มีพื้นที่ในการส่งเสริมการอ่าน สถาบันการศึกษาช่วยกันกระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษา มีนิสัยรักการอ่าน คนในครอบครัวมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่าน มีการสร้างเครือข่ายกับต่างประเทศ ทั้งประเทศเพื่อนบ้าน และชาติตะวันตก มีเครือข่ายที่ส่งเสริมการอ่านระหว่างภาครัฐและเอกชน ความร่วมมือระหว่างนักเขียนและสำนักพิมพ์ในการส่งเสริมการอ่าน ชุมชนช่วยกันผลักดันในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง สื่อมวลชนร่วมรณรงค์การรักการอ่าน ด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่มีค่า

ฐานนิยมเท่ากับ 4.00 มีจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ ความร่วมมือจากกลุ่มศิลปิน ดารา ส่งเสริมการอ่าน โดยการอ่านและปฏิบัติเป็นต้นแบบ

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ พบว่า ไม่มีข้อใดที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มากกว่า 1.50

ผลการวิเคราะห์จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พบว่า แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่ได้รับฉันทามติจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ **เห็นด้วยมากที่สุด ตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป** ว่าเหมาะสมในการเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน มีดังนี้

- 1.หน่วยงาน/องค์กรต่างๆ จัดให้มีพื้นที่ในการส่งเสริมการอ่าน
 - 2.สถาบันการศึกษาช่วยกันกระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษา มีนิสัยรักการอ่าน
 - 3.คนในครอบครัวมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่าน
 - 4.มีการสร้างเครือข่ายกับต่างประเทศ ทั้งประเทศเพื่อนบ้าน และชาติตะวันตก
- รายละเอียดดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐาน และฐานนิยม และค่าพิสัยควอไทล์ของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 3

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน	ค่ามัธยฐาน	ค่าฐานนิยม	ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานและค่าฐานนิยม	Q3- Q1	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
ด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					
1.หน่วยงาน/องค์กรต่างๆ จัดให้มีพื้นที่ในการส่งเสริมการอ่าน	5.00	5.00	0.00	5.00-4.75	0.25
2.สถาบันการศึกษาช่วยกันกระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษา มีนิสัยรักการอ่าน	5.00	5.00	0.00	5.00-4.75	0.25
3.คนในครอบครัวมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่าน	5.00	5.00	0.00	5.00-5.00	0.00
4.มีการสร้างเครือข่ายกับต่างประเทศทั้งประเทศเพื่อนบ้าน และชาติตะวันตก	5.00	5.00	0.00	5.00-4.75	0.25
5.มีเครือข่ายที่ส่งเสริมการอ่านระหว่างภาครัฐและเอกชน	5.00	5.00	0.00	5.00-4.75	0.25
6.ความร่วมมือระหว่างนักเขียนและสำนักพิมพ์ในการส่งเสริมการอ่าน	5.00	5.00	0.00	5.00-4.75	0.25
7.ความร่วมมือจากกลุ่มศิลปิน ดารา ส่งเสริมการอ่าน โดยการอ่านและปฏิบัติเป็นต้นแบบ	4.00	4.00	0.00	5.00-3.75	1.25
8.ชุมชนช่วยกันผลักดันในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง	5.00	5.00	0.00	5.00-4.75	0.25

9.สื่อมวลชนร่วมรณรงค์การรักการอ่าน	5.00	5.00	0.00	5.00-	0.25
				4.75	

จะเห็นได้ว่า แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน มีแนวทาง 5 ด้าน ดังนี้

1) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านหลักการและนโยบาย ที่ได้รับฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่าเห็นด้วยมากที่สุด ตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ (1) นโยบายสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่าน (2) นโยบายสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายส่งเสริมการอ่านทุกภาคส่วน (3) นโยบายการพัฒนาสมุดเป็นศูนย์กลางการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่านของประชาชน (4) นโยบายส่งเสริมการเข้าถึงหนังสือ เพิ่มพื้นที่และทรัพยากรการอ่านที่เข้าถึงได้ง่าย

2) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน ที่ได้รับฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่าเห็นด้วยมากที่สุด ตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ (1) พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามสภาพ/บริบทของแต่ละพื้นที่ (2) เพิ่มและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีคุณภาพ (3) พัฒนาบุคลากรห้องสมุดให้มีความพร้อมในการให้บริการส่งเสริมการอ่าน (4) ปลูกจิตสำนึกสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับประชาชน

3) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ได้รับฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่าเห็นด้วยมากที่สุด ตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ (1) กิจกรรมภายในเมืองแห่งการอ่านมีความหลากหลาย (2) การประกวด แข่งขัน การอ่านและการเขียนหนังสือให้เหมาะสมในระดับต่างๆ (3) การจัดกิจกรรมที่ให้ความรู้ในรูปแบบความบันเทิง เช่น ละครใบ้ ละครหุ่น ละครเวที ดนตรี (4) การจัดกิจกรรมกระตุ้นการอ่านในวันสำคัญและเทศกาลต่างๆ

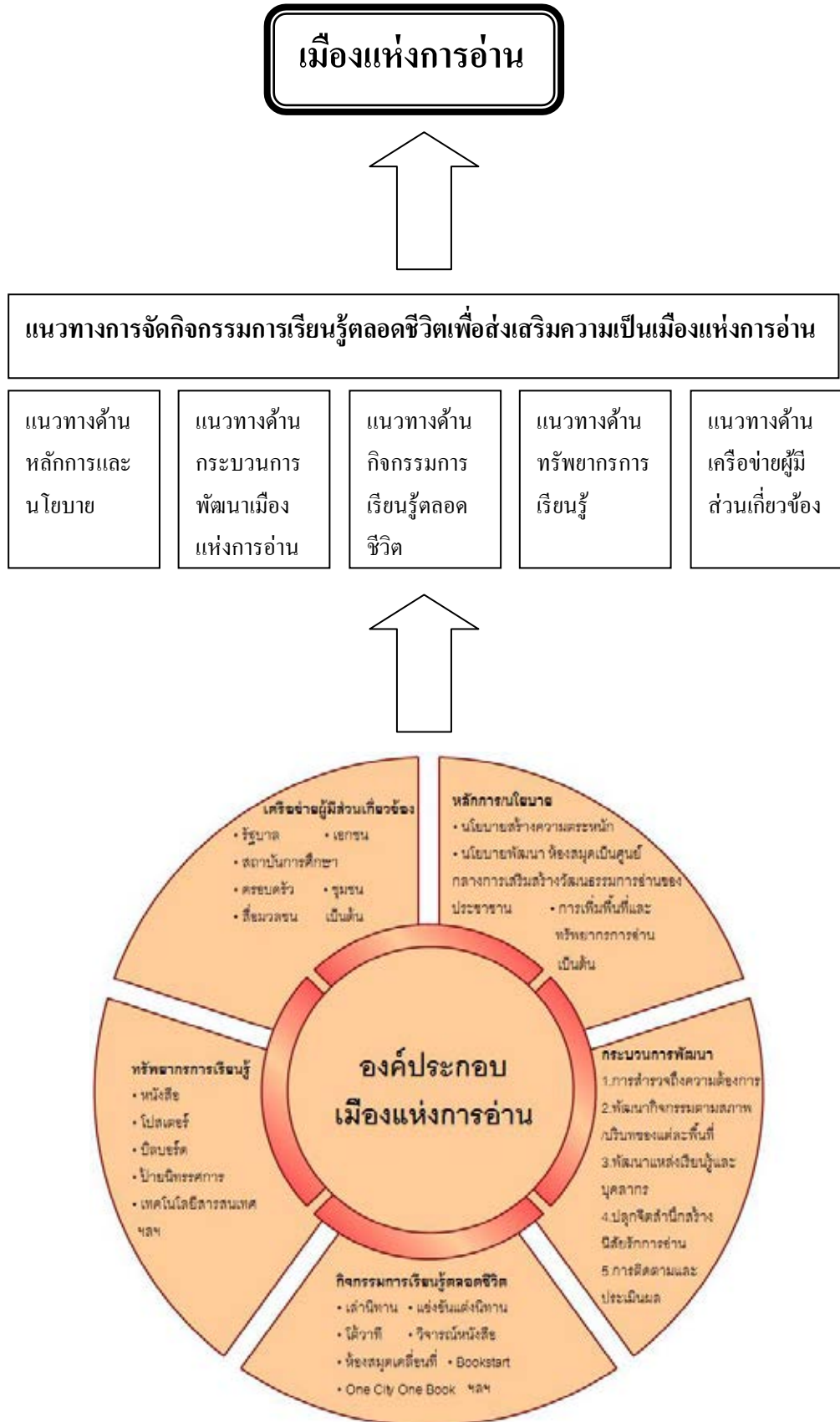
4) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ที่ได้รับฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่าเห็นด้วยมากที่สุด ตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ (1) หนังสือและสื่อต่างๆควรมีราคาถูก (2) การอ่านผ่านช่องทาง

ต่างๆ เช่น ไปสเตอร์ บิลบอร์ด ป้ายนิทรรศการ (3) จัดสถานที่และสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างบรรยากาศให้เหมาะสมกับการอ่าน (4) ปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้บริการสืบค้นข้อมูล และบริการ Internet ที่ทันสมัย (5) พัฒนาการให้บริการห้องสมุดเปิดบริการตลอด 24 ชั่วโมงสามารถอ่านได้ทุกเวลา

5) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่ได้รับฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่าเห็นด้วยมากที่สุด ตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ (1) หน่วยงาน/องค์กรต่างๆจัดให้มีพื้นที่ในการส่งเสริมการอ่าน (2) สถาบันการศึกษาช่วยกันกระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษา มีนิสัยรักการอ่าน (3) ครอบครัวมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่าน (4) มีการสร้างเครือข่ายกับต่างประเทศ ทั้งประเทศเพื่อนบ้าน และชาติตะวันตก

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน
นำเสนอในแผนภาพที่ 1 ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่านมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันขององค์ประกอบและกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเมืองแห่งการอ่าน และเพื่อนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน

โดยในขั้นตอนที่หนึ่ง การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันขององค์ประกอบและกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเมืองแห่งการอ่าน ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องผ่านเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากแบบวิเคราะห์เอกสารขององค์ประกอบเมืองแห่งการอ่าน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการ และแนวทางการพัฒนา ซึ่งพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ เป็นชุมชนรักการอ่าน จำนวน 3 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบางบัว ชุมชนเมืองทองนิเวศน์ และชุมชนเคหะท่าทราย กรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการพัฒนาการอ่านของเด็กๆ และประชาชนในชุมชน โดยผู้วิจัยสอบถามความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการอ่านภายในชุมชน ทั้งนี้มีผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ประชาชนผู้ให้บริการห้องสมุด บรรณารักษ์ ครู ผู้นำชุมชน

และในขั้นตอนที่สอง การนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยเทคนิคเดลฟายกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ หรือมีประสบการณ์ทางด้านการศึกษาตลอดชีวิต ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการส่งเสริมการอ่าน สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยจัดทำเป็นรูปแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม จำนวน 3 รอบ ในรอบที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักการและนโยบาย ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จากนั้นนำความคิดเห็นที่

รวบรวมมาจากการตอบแบบสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 มาวิเคราะห์และสร้างเป็นแบบสอบถามในรอบที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนค่า 5 ระดับ และนำคำตอบจากแบบสอบถามรอบที่ 2 มาคำนวณหาค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐาน และค่าฐานนิยม และค่าพิสัย ควอไทล์ แล้วจึงนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 3 โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่านเช่นเดียวกับแบบสอบถามในรอบที่ 2 โดยแสดงข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับตำแหน่ง มัธยฐาน ค่าขอบเขตพิสัย ควอไทล์ของกลุ่ม รวมทั้งตำแหน่งคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในรอบที่ 2 เพื่อผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณาว่าจะยืนยันคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบ แต่ถ้าคำตอบที่ผ่านมาในรอบที่ 2 อยู่นอกเหนือค่าขอบเขตพิสัยควอไทล์ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นจะต้องแสดงเหตุผลเพื่อยืนยันคำตอบเดิมด้วย จากคำตอบในรอบที่ 3 ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS เพื่อคำนวณหาค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานและค่าฐานนิยม และค่าพิสัยควอไทล์ เพื่อสรุปหาอันดับตามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อ และแปลผลการวิเคราะห์เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัย สรุปผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันขององค์ประกอบและกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเมืองแห่งการอ่าน

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันขององค์ประกอบและกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเมืองแห่งการอ่าน ร่วมกับการลงพื้นที่ศึกษาชุมชนโดยการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญในชุมชน ทั้ง 3 ชุมชน ทำให้ได้องค์ประกอบของเมืองแห่งการอ่านทั้ง 5 ด้าน คือ องค์ประกอบของเมืองแห่งการอ่านด้านหลักการและนโยบาย องค์ประกอบของเมืองแห่งการอ่านด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน องค์ประกอบของเมืองแห่งการอ่านด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต องค์ประกอบของเมืองแห่งการอ่านด้าน

ทรัพยากรการเรียนรู้ และองค์ประกอบของเมืองแห่งการอ่านด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบของเมืองแห่งการอ่านด้านหลักการและนโยบาย

การกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่านที่ชัดเจน มีนโยบายสร้างความตระหนักให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการอ่านและการเรียนรู้ สร้างความเข้าใจในวงกว้างให้เกิดการตื่นตัวและตระหนักว่าการอ่านเป็นเรื่องสำคัญ นโยบายส่งเสริมการเข้าถึงหนังสือ เพิ่มพื้นที่และทรัพยากรการอ่าน โดยจัดให้มีห้องสมุดเคลื่อนที่ การจัดมุมหนังสือในพื้นที่สาธารณะ ได้แก่ รถไฟฟ้า รถเมล์ ป้ายรถเมล์ แท็กซี่ และสวนสาธารณะ

องค์ประกอบของเมืองแห่งการอ่านด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน

กระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่านควรมีการสำรวจถึงความต้องการในการจัดกิจกรรมต่างๆ วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน เพื่อพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามสภาพ/บริบทของแต่ละพื้นที่ พัฒนาห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ แหล่งการเรียนรู้ต่างๆ และพัฒนาบุคลากรห้องสมุดให้มีความพร้อมในการให้บริการเพื่อส่งเสริมการอ่าน เช่น ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ รวมถึงการให้บริการที่เป็นมิตร หน้าตายิ้มแย้ม พุดจาไพเราะ เป็นต้น ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การติดตามและประเมินผลเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงต่อไป

องค์ประกอบของเมืองแห่งการอ่านด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ควรมีทั้งในระบบโรงเรียน นอกกระบวนโรงเรียนและตามอัธยาศัย และเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย มีการจัดกิจกรรมกระตุ้นการอ่านในวันสำคัญและเทศกาลต่างๆ เช่น กิจกรรมเล่านิทาน แข่งขันการแต่งนิทาน อ่านบทกวี ใต้ฟ้าที่ แสดงละคร วิจัยหนังสือ รวมถึงอาจนำกิจกรรมหรือโครงการที่ประสบผลสำเร็จในต่างประเทศมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทย เช่น

กิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ โดยการนำหนังสือใส่รถและนำไปให้บริการแก่ประชาชน ทำให้ประชาชนมีความใกล้ชิดกับห้องสมุดมากขึ้น

โครงการ Bookstart ซึ่งได้รับแนวคิดและอิทธิพลมาจากโครงการชื่อเดียวกันที่ ประเทศอังกฤษ มีเป้าหมาย สนับสนุนให้กับพ่อแม่ผู้ปกครองใช้เวลาอ่านหนังสือเล่มเดียวกันร่วมกับลูก ขึ้นตอนดำเนินการเริ่มจากการแจกถุงหนังสือให้แต่ละครอบครัวที่นำเด็กเล็กมาตรวจสุขภาพที่โรงพยาบาล หรือสถานอนามัย ภายในถุงประกอบไปด้วยหนังสือเด็กเล็กหรือหนังสือภาพ

โครงการ 1 เมือง 1 เล่ม (One City One Book Project) ลักษณะของโครงการคือการอ่านหนังสือเรื่องเดียวกันในแต่ละเมือง เน้นกิจกรรมวิจารณ์หนังสือและการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยประชากรในเมืองนั้นๆจะเป็นผู้ออกเสียงลงคะแนนเลือกหนังสือที่จะอ่าน ดังนั้นในขั้นตอนตั้งแต่การเลือกหนังสือไปจนจบกระบวนการ จะมีการถกเถียงวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับหนังสือที่อ่านอยู่ตลอด และควรมีการขยายผลไปใช้ในระดับหมู่บ้านและระดับห้องสมุด ในชื่อโครงการ 1 หมู่บ้าน 1 เล่ม (One Village One Book) และ 1 ห้องสมุด 1 เล่ม (One Library One Book)

องค์ประกอบของเมืองแห่งการอ่านด้านทรัพยากรการเรียนรู้

ทรัพยากรการเรียนรู้ ได้แก่ หนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงอาคารและสถานที่ที่ส่งเสริมการอ่าน ไม่ว่าจะเป็น หอสมุด พิพิธภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งควรมีการปรับปรุงอาคารและสถานที่เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน และจัดเตรียมสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างบรรยากาศ ให้เอื้อต่อการอ่าน เช่น แสงสว่างที่เพียงพอ เสียงรบกวนรอบข้าง อากาศที่ไม่ร้อนหรือเย็นจนเกินไป เป็นต้น

องค์ประกอบของเมืองแห่งการอ่านด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

เครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่

หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนการรักการอ่าน โดยเฉพาะในเรื่องงบประมาณ ทุนต่างๆ และให้ความสำคัญกับผู้เขียนหนังสือโดยให้ค่าตอบแทน ค่าลิขสิทธิ์ที่เหมาะสมกับผู้เขียนหนังสือที่มีคุณภาพ

องค์กรเอกชน เข้ามาร่วมช่วยเหลือในด้านการจัดกิจกรรม สนับสนุนในการจัดทำสื่อการอ่าน การเรียนรู้ จัดพื้นที่ส่งเสริมการอ่าน เช่น จัดมุมหนังสือ ป้ายนิทรรศการเพื่อให้ความรู้

สถาบันการศึกษา กระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษา มีนิสัยรักการอ่าน การส่งเสริมการอ่าน จากห้องสมุดโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย การส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาอ่านหนังสือนอกเวลา เรียน รวมถึงการสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการอ่าน

สถาบันครอบครัว พ่อ แม่ ผู้ปกครองสนับสนุนการอ่าน โดยสามารถอ่านให้ลูกฟัง อ่านให้ลูกเห็นเป็นการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก และคัดเลือกหนังสือให้เด็กได้อ่านเพื่อเกิดเรียนรู้

สื่อมวลชนร่วมรณรงค์การรักการอ่าน โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ

ตอนที่ 2 ผลการนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านหลักการและนโยบาย ที่ได้รับฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่าเห็นด้วยมากที่สุด ตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ 1) นโยบายสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่าน 2) นโยบายสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายส่งเสริมการอ่านทุกภาคส่วน 3) นโยบายการพัฒนาสมุดเป็นศูนย์กลางการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่านของประชาชน 4) นโยบายส่งเสริมการเข้าถึงหนังสือ เพิ่มพื้นที่และทรัพยากรการอ่านที่เข้าถึงได้ง่าย

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน ที่ได้รับฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่าเห็นด้วยมากที่สุด ตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ 1) พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามสภาพ/บริบทของแต่ละพื้นที่ 2) เพิ่มและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีคุณภาพ 3) พัฒนาบุคลากรห้องสมุดให้มีความพร้อมในการให้บริการส่งเสริมการอ่าน 4) ปลูกจิตสำนึกสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับประชาชน

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ได้รับฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่าเห็นด้วยมากที่สุด ตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ 1) กิจกรรมภายในเมืองแห่งการอ่านมีความหลากหลาย 2) การประกวด แข่งขัน การอ่านและการเขียนหนังสือให้เหมาะสมในระดับต่างๆ 3) การจัดกิจกรรมที่ให้

ความรู้ในรูปแบบความบันเทิง เช่น ละครใบ้ ละครหุ่น ละครเวที ดนตรี 4) การจัดกิจกรรมกระตุ้นการอ่านในวันสำคัญและเทศกาลต่างๆ

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ที่ได้รับฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่าเห็นด้วยมากที่สุด ตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ 1) หนังสือและสื่อต่างๆควรมีราคาถูก 2) การอ่านผ่านช่องทางต่างๆ เช่น ไปสเตอร์ บิลบอร์ด ป้ายนิทรรศการ 3) จัดสถานที่และสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างบรรยากาศให้เหมาะสมกับการอ่าน 4) ปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้บริการสืบค้นข้อมูล และบริการ Internet ที่ทันสมัย 5) พัฒนาการให้บริการห้องสมุดเปิดบริการตลอด 24 ชั่วโมงสามารถอ่านได้ทุกเวลา

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่ได้รับฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่าเห็นด้วยมากที่สุด ตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ 1) หน่วยงาน/องค์กรต่างๆจัดให้มีพื้นที่ในการส่งเสริมการอ่าน 2) สถาบันการศึกษาช่วยกันกระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษา มีนิสัยรักการอ่าน 3) ครอบครัวมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่าน 4) มีการสร้างเครือข่ายกับต่างประเทศ ทั้งประเทศเพื่อนบ้าน และชาติตะวันตก

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1.วิเคราะห์สภาพปัจจุบันขององค์ประกอบและกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเมืองแห่งการอ่าน

องค์ประกอบของเมืองแห่งการอ่านด้านหลักการและนโยบาย

ควรมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่านที่ชัดเจน มีนโยบายสร้างความตระหนักให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการอ่านและการเรียนรู้ สร้างความเข้าใจในวงกว้างให้เกิดการตื่นตัวและตระหนักว่าการอ่านเป็นเรื่องสำคัญ นโยบายส่งเสริมการเข้าถึงหนังสือ เพิ่มพื้นที่และทรัพยากรการอ่าน โดยจัดให้มีห้องสมุดเคลื่อนที่ การจัดมุมหนังสือใน

พื้นที่สาธารณะ ได้แก่ รถไฟฟ้า รถเมล์ ป้ายรถเมล์ แท็กซี่ และสวนสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับ จิตรภรณ์ ดั่งจุมพล (2543) กล่าวถึง ความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่าน มีความสำคัญ สำหรับบุคคล เป็นเครื่องมือที่ถึงคุณภาพของประชากร ในสังคมที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจะมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตไปในทางที่ดีกว่า และสอดคล้องกับ Wang and Lee (2007) ซึ่งให้เห็นว่าการเข้าถึงหนังสือที่น่าสนใจได้ง่ายเป็นหนึ่งในเงื่อนไขที่ชัดเจนที่สุดที่จะทำได้หากต้องการพัฒนานิสัยการอ่านของเด็กขณะที่เงื่อนไขอื่นๆ ได้แก่ การพัฒนาความกระตือรือร้นในการอ่านและการพัฒนาความสามารถให้มีพอที่จะเริ่มต้นการอ่านได้

องค์ประกอบของเมืองแห่งการอ่านด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน

กระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่านควรมีการสำรวจถึงความต้องการในการจัดกิจกรรมต่างๆ วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน เพื่อพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามสภาพ/บริบทของแต่ละพื้นที่ พัฒนาห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ แหล่งการเรียนรู้ต่างๆ และพัฒนาบุคลากรห้องสมุดให้มีความพร้อมในการให้บริการเพื่อส่งเสริมการอ่าน เช่น ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ รวมถึงการให้บริการที่เป็นมิตร หน้าตายิ้มแย้ม พุดจาไพเราะ เป็นต้น ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การติดตามและประเมินผลเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ บุญเลิศ มาแสง (2532) ให้ความหมายว่า แหล่งความรู้เป็นแห่งรวมกิจกรรมที่กระตุ้นเตือนให้เกิดความสำนึกและตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องศึกษาหาความรู้อยู่ตลอดเวลา แหล่งความรู้จะเป็นแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับสภาพความจำเป็นและความเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น และสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2545) ได้นิยามความหมายของแหล่งการเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ และประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียน ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

องค์ประกอบของเมืองแห่งการอ่านด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ควรมีทั้งในระบบโรงเรียน นอกกระบวนโรงเรียนและตามอัธยาศัย และเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย มีการจัดกิจกรรมกระตุ้นการอ่านในวันสำคัญและเทศกาลต่างๆ เช่น กิจกรรมเล่นิทาน แข่งขันการแต่งนิทาน อ่าน

บทกวี ใต้เวที แสดงละคร วิจารณ์หนังสือ รวมถึงอาจนำกิจกรรมหรือโครงการที่ประสบผลสำเร็จ ในต่างประเทศมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับ สมชาย ฐิติรัตน์อัศว (2551) ลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี กิจกรรมควรมีรูปแบบที่หลากหลาย มีทั้งแบบกำหนดคำตอบให้ เลือกตอบแบบเสรี และเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ศึกษาด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมที่ทำทนาย ผู้เข้าร่วมกิจกรรม อยากแสดงความสามารถ เกิดความสนใจหรือจินตนาการและเกิดความคิด สร้างสรรค์ การจัดกิจกรรมสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ตั้งแต่ต้นจนจบ และ สอดคล้องกับ แม้นมาศ ขวลิขิต (2544) กิจกรรมซึ่งไร้ขีดประสาท หมายถึง กิจกรรมที่ใช้เสียงและ คำพูดเป็นหลัก กิจกรรมประเภทนี้ ได้แก่ การเล่นนิทานให้ฟัง การเล่าเรื่องหนังสือ การอ่านหนังสือ ให้ฟัง การแนะนำหนังสือด้วยปากเปล่า การบรรยาย การอภิปราย การใต้เวทีที่เกี่ยวกับหนังสือ การบรรเลงดนตรี และการร้องเพลงจากบทละครร้อง กิจกรรมประเภทนี้ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน

องค์ประกอบของเมืองแห่งการอ่านด้านทรัพยากรการเรียนรู้

ทรัพยากรการเรียนรู้ ได้แก่ หนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงอาคารและ สถานที่ที่ส่งเสริมการอ่าน ไม่ว่าจะเป็น หอสมุด พิพิธภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งควรมีการปรับปรุง อาคารและสถานที่เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน และจัดเตรียมสภาพแวดล้อมเพื่อสร้าง บรรยากาศ ให้เอื้อต่อการอ่าน เช่น แสงสว่างที่เพียงพอ เสียงรบกวนรอบข้าง อากาศที่ไม่ร้อนหรือ เย็นจนเกินไป เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ Krashen (2004) ที่ว่า เมื่อสภาพแวดล้อมที่มีหนังสือได้รับการเพิ่มพูนจะทำให้เกิดการอ่านมากขึ้น ยังมีหนังสือมากขึ้นเท่าไรก็จะทำให้จะอ่านมากขึ้น เท่านั้น โรงเรียนและห้องเรียนที่มีห้องสมุดที่ดีขึ้นย่อมกระตุ้นให้เกิดการอ่านที่มากขึ้นและสร้าง วัฒนธรรมการอ่านของเด็ก การเข้าถึงห้องสมุดสาธารณะไม่เพียงแต่ส่งผลให้มีการอ่านมากขึ้น เท่านั้น แต่ยังจะเพิ่มความกระตือรือร้นในการอ่านอย่างมหาศาลอีกด้วย และยิ่งสภาพแวดล้อม อุดมไปด้วยสิ่งตีพิมพ์มากเท่าไร พัฒนาการรู้หนังสือก็ยิ่งดีมากขึ้นเท่านั้น และสอดคล้องกับ จินดา จำเริญ (2530) ที่กล่าวถึง ห้องสมุดควร จัดบรรยากาศให้เหมือนศูนย์การค้า มีจุดสนใจ มี สิ่งเร้าใจ มีสิ่งของหลากหลายให้เลือก มีสีสันที่ดึงดูดสายตา สะอาดเย็นสบาย มีผู้ชายที่ใจดี ต้อนรับด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส เท่านั้นที่เพียงพอแล้ว สิ่งที่สำคัญก็คือทำอย่างไรให้เด็กอยู่ใน

ห้องสมุดให้นานที่สุดนั้นก็คือต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่มีรูปแบบแปลกใหม่และหลากหลาย เพราะอย่าลืมน่าความสนใจของเด็กแต่ละคนไม่เหมือนกัน

องค์ประกอบของเมืองแห่งการอ่านด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

เครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนการรักการอ่าน โดยเฉพาะในเรื่องงบประมาณ ทุนต่างๆ และให้ความสำคัญกับผู้เขียนหนังสือโดยให้ค่าตอบแทน ค่าลิขสิทธิ์ที่เหมาะสมกับผู้เขียนหนังสือที่มีคุณภาพ องค์กรเอกชน เข้ามาช่วยเหลือในด้านการจัดกิจกรรม สนับสนุนในการจัดทำสื่อการอ่าน การเรียนรู้ จัดพื้นที่ส่งเสริมการอ่าน เช่น จัดมุมหนังสือ ป้ายนิทรรศการเพื่อให้ความรู้ สถาบันการศึกษา กระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษา มีนิสัยรักการอ่าน การส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย การส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน รวมถึงการสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการอ่าน สถาบันครอบครัว พ่อ แม่ ผู้ปกครองสนับสนุนการอ่าน โดยสามารถอ่านให้ลูกฟัง อ่านให้ลูกเห็น เป็นการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก และคัดเลือกหนังสือให้เด็กได้อ่านเพื่อเกิดเรียนรู้ สื่อมวลชนร่วมรณรงค์การรักการอ่าน โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542) กล่าวว่า นิสัยรักการอ่าน มีความสำคัญอย่างมาก ต่อการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ ซึ่งต้องเริ่มจากการสร้างความสนใจในการอ่านของเด็ก และส่งเสริมการอ่านตั้งแต่ก่อนเข้าโรงเรียน ในปัจจุบันวิทยากรต่างๆ เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว มีผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ มีผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ พบว่า การสร้างความสนใจในการอ่านมีความสำคัญมาก ควรเริ่มตั้งแต่ที่เป็นทารกอยู่ในครรภ์มารดา จึงจะมีผลต่อสมองของเด็ก และเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน ประสบความสำเร็จในชีวิตหน้าที่การงานและมีนิสัยรักการอ่านติดตัวตลอดไป และสอดคล้องกับ Krashen (2004) ได้ทบทวนการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของโรงเรียนที่มีห้องสมุดที่ดีขึ้นย่อมกระตุ้นให้เกิดการอ่านที่มากขึ้นและสร้างวัฒนธรรมการอ่านของเด็ก การเข้าถึงห้องสมุดสาธารณะไม่เพียงแต่ส่งผลให้มีการอ่านมากขึ้นเท่านั้น แต่ยังจะเพิ่มความกระตือรือร้นในการอ่านอย่างมหาศาลอีกด้วย

สรุป องค์ประกอบของเมืองแห่งการอ่านมีองค์ประกอบหลายอย่างซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักการและนโยบาย ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน

ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยองค์ประกอบของเมืองแห่งการอ่านทั้ง 5 ด้าน ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนและส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน

2. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน

2.1 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่านด้านหลักการและนโยบาย

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านหลักการและนโยบาย ที่ได้รับฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่าเห็นด้วยมากที่สุด ตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ 1) นโยบายสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่าน 2) นโยบายสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายส่งเสริมการอ่านทุกภาคส่วน 3) นโยบายการพัฒนาสมุดเป็นศูนย์กลางการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่านของประชาชน 4) นโยบายส่งเสริมการเข้าถึงหนังสือ เพิ่มพื้นที่และทรัพยากรการอ่านที่เข้าถึงได้ง่าย

การรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร การลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ และความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีฉันทามติว่าแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านหลักการและนโยบายนั้นควรมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่านที่ชัดเจน มีนโยบายสร้างความตระหนักให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการอ่านและการเรียนรู้ มีนโยบายส่งเสริมการเข้าถึงหนังสือ เพิ่มพื้นที่และทรัพยากรการอ่านที่เข้าถึงได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับ สำเร็จ จันทรโอกุล (2544) กล่าวว่า การอ่านเป็นเครื่องมือในการพัฒนามนุษย์ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ช่วยให้เด็กสามารถก้าวเข้าสู่โลกของการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ทักษะการอ่านจึงมีความสำคัญและจำเป็น ทักษะการอ่านจะเกิดขึ้นได้นั้น มียุทธศาสตร์ 2 ประการคือ สร้างนิสัยการอ่านที่จะต้องสร้างให้เกิดกับเด็กตั้งแต่ยังเล็กๆ และต้องมีกิจกรรมที่สอดคล้องให้เกิดนิสัยการอ่าน และสอดคล้องกับ Wang and Lee (2007) ซึ่งให้เห็นว่าการเข้าถึงหนังสือที่น่าสนใจได้ง่ายเป็นหนึ่งในเงื่อนไขที่ชัดเจนที่สุดที่จะทำให้หากต้องการพัฒนานิสัยการอ่านของเด็กขณะที่เงื่อนไขอื่นๆ ได้แก่ การพัฒนาความกระตือรือร้นในการอ่านและการพัฒนาความสามารถให้มีพอที่จะเริ่มต้นการอ่านได้

2.2 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่านด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน ที่ได้รับฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่าเห็นด้วยมากที่สุด ตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ 1) พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามสภาพ/บริบทของแต่ละพื้นที่ 2) เพิ่มและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีคุณภาพ 3) พัฒนาบุคลากรห้องสมุดให้มีความพร้อมในการให้บริการส่งเสริมการอ่าน 4) ปลุกจิตสำนึกสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับประชาชน

การรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร การลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ และความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีฉันทามติว่าแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่านนั้นควรมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และบุคลากรให้มีความพร้อมในการให้บริการส่งเสริมการอ่าน และปลุกจิตสำนึกสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับ Vu Duong Thuy Nga (2010) ที่ว่า การพัฒนากิจกรรมการอ่านเพื่อส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนในประเทศนั้น สิ่งสำคัญที่สุดที่ต้องดำเนินการคือเรื่องของระบบห้องสมุดซึ่งจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติมจากภาครัฐทั้งจากส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นและองค์กรพัฒนาเอกชน จำเป็นต้องมีนโยบายสนับสนุนกิจกรรมการอ่านและโดยเฉพาะในการจัดทำโครงการให้บริการห้องสมุดและนโยบายพัฒนาห้องสมุดเพื่อให้สอดคล้องและเอื้อต่อทรัพยากรบุคคลที่มีอยู่แล้ว เช่น บรรณารักษ์ เพื่อที่จะจัดหาหนังสือและสิ่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้มากขึ้นและมีคุณภาพสูงขึ้นให้กับผู้อ่านในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศได้สำเร็จ และสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2545) ที่กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ว่าเป็นแหล่งปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน เป็นการศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองเป็นแหล่งเสริมสร้างประสบการณ์ภาคปฏิบัติและเป็นแหล่งสร้างเสริมความรู้ ความคิด วิทยาการและประสบการณ์

2.3 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่านด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ได้รับฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่าเห็นด้วยมากที่สุด ตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ 1) กิจกรรมภายในเมืองแห่งการอ่านมีความหลากหลาย 2) การประกวด แข่งขัน การอ่านและการเขียนหนังสือให้เหมาะสมในระดับต่างๆ 3) การจัดกิจกรรมที่ให้ความรู้ในรูปแบบความบันเทิง เช่น ละครใบ้ ละครหุ่น ละครเวที ดนตรี 4) การจัดกิจกรรมกระตุ้นการอ่านในวันสำคัญและเทศกาลต่างๆ

การรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร การลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ และความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีฉันทามติว่าแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้นควรเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ไม่มีรูปแบบตายตัว ที่สำคัญควรทำทลายความสามารถ ความอยากรู้อยากเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรมอยู่ตลอดเวลาและอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรมเหล่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2551) ที่ว่า กระบวนการเรียนรู้ ควรมีทั้งในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งเกิดขึ้นตลอดชีวิตของบุคคลตั้งแต่เกิดจนตาย เพื่อมุ่งพัฒนาบุคคลให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาศักยภาพของตน โดยมีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองและมีเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับ Kempster (2006) กล่าวว่า กิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การออกแบบกิจกรรมต้องมีความหลากหลาย ออกแบบเพื่อกลุ่มคนต่างวัย แต่มีใจตรงกันที่จะอ่านและรักการเรียนรู้ เช่น โครงการสำหรับผู้สูงอายุในห้องสมุด โดยให้เด็กสอนผู้สูงอายุใช้อินเตอร์เน็ต ให้ผู้สูงอายุกับเด็กแนะนำหนังสือให้แก่กัน ผู้สูงอายุแนะนำหนังสือที่เคยอ่านสมัยยังเด็ก ขณะที่เด็กแนะนำนิยายวัยรุ่นให้ผู้สูงอายุอ่าน

2.4 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่านด้านทรัพยากรการเรียนรู้

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ที่ได้รับฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่าเห็นด้วยมากที่สุด ตั้งแต่ร้อยละ 75

ขึ้นไป จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ 1) หนังสือและสื่อต่างๆควรมีราคาถูก 2) การอ่านผ่านช่องทางต่างๆ เช่น ไปสเตอร์ บิลบอร์ด ป้ายนิทรรศการ 3) จัดสถานที่และสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างบรรยากาศให้เหมาะสมกับการอ่าน 4) ปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้บริการสืบค้นข้อมูล และบริการ Internet ที่ทันสมัย 5) พัฒนาการให้บริการห้องสมุดเปิดบริการตลอด 24 ชั่วโมงสามารถอ่านได้ทุกเวลา

การรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร การลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ และความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีฉันทามติว่าแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้สมควร หนังสือและสื่อต่างๆควรมีราคาถูก และจัดเตรียมสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างบรรยากาศ ให้เอื้อต่อการอ่าน เช่น การจัดให้มีแสงสว่างที่เพียงพอ การควบคุมเสียงรบกวนรอบข้าง อุณหภูมิภายในห้องที่ไม่ร้อนหรือเย็นจนเกินไป เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ คูโรววรรณ ห่วงสกุล (2554) ที่ว่า หนังสือมีหลากหลายรูปแบบ และมีราคาถูกกว่าสื่ออย่างอื่น จึงทำให้สมองผู้อ่านเปิดกว้าง สร้างแนวคิดและทัศนะได้มากกว่า ไม่ยึดติดอยู่กับแนวคิดใดๆโดยเฉพาะ ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นได้ด้วยตนเอง วิจัยเนื้อหาสาระได้ด้วยตนเอง รวมทั้งหนังสือบางเล่มสามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วย และสอดคล้องกับ แม้นมาส ขวลิต (2546) ที่ว่า การสร้างบรรยากาศการอ่านขึ้นในบ้าน ในโรงเรียน และในสังคม นอกจากกิจกรรมจะเข้าใจ จูงใจให้อ่านและกระตุ้นให้เกิดความคิดให้กว้างแล้ว กิจกรรมส่งเสริมการอ่านจะเกี่ยวข้องกับการผลิตวัสดุการอ่านให้เหมาะสม การสร้างและปรับปรุง แหล่งวัสดุ การอ่านให้เพียงพอ การบูรณาการการอ่านเข้าไว้ในการเรียนการสอน และในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการต่างๆ และเป็นไปตามที่ ศรีรัตน์ เจิงกลิ่นจันทร์ (2536) ได้กล่าวว่า นิสัยรักการอ่านไม่อาจเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติจำเป็นต้องสร้างขึ้น การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านต้องเริ่มต้นตั้งแต่เด็กอายุน้อยๆ โดยการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ การจัดสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการอ่าน และจัดการส่งเสริมและสนับสนุนการอ่านอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการและกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นการอ่าน เมื่อเกิดทัศนคติที่ดีต่อการอ่านแล้ว ก็จะเริ่มหาหนังสืออื่นๆมาอ่านเอง และทำให้เกิดนิสัยรักการอ่านตลอดชีวิต

2.5 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่านด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่ได้รับฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่าเห็นด้วยมากที่สุด ตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ 1) หน่วยงาน/องค์กรต่างๆจัดให้มีพื้นที่ในการส่งเสริมการอ่าน 2) สถาบันการศึกษาช่วยกันกระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษา มีนิสัยรักการอ่าน 3) ครอบครัวมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่าน 4) มีการสร้างเครือข่ายกับต่างประเทศ ทั้งประเทศเพื่อนบ้าน และชาติตะวันตก

การรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร การลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ และความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีฉันทามติว่า แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่านด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนั้น สถาบันการศึกษา ควรกระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษา มีนิสัยรักการอ่าน การส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย และที่สำคัญคือการส่งเสริมการอ่านจากสถาบันครอบครัว ผู้ปกครองคัดเลือกหนังสือให้เด็กได้อ่านเพื่อเกิดเรียนรู้โดยสามารถอ่านให้ลูกฟัง อ่านให้ลูกเห็นเป็นการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับที่ กรมวิชาการ (2544) การอ่านจะต้องได้รับการปลูกฝังมาแต่เยาว์วัยจากครอบครัว โรงเรียน และสังคม การส่งเสริมให้เยาวชนมีนิสัยรักการอ่านรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การพัฒนาเยาวชนให้มีความรู้ความสามารถโดยส่งเสริมให้เยาวชนมีนิสัยรักการอ่าน รู้จักศึกษาหาความรู้เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549) ที่ว่า นอกจากโรงเรียนจะมีบทบาทสำคัญในการสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากพ่อแม่ ผู้ปกครองอีกทางหนึ่งด้วย เพื่อให้การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านเป็นไปอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

สรุปแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน มีแนวทางในการพัฒนา อาทิ แนวทางการมีส่วนร่วม แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อ เทคโนโลยี ซึ่งเป็นแนวทางดังกล่าวจะช่วยสร้างและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับคนในชุมชน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องรวมกับการพัฒนาสื่อและทรัพยากรการเรียนรู้จะช่วยดึงดูดความสนใจและทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการอ่าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพัฒนาแผนการยกระดับการอ่านออก เขียนได้ และคิดคำนวณ การศึกษาภาคบังคับ โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และส่งเสริมการอ่านแก่ผู้เรียนซึ่งเป็นรากฐานที่เชื่อมโยงไปสู่การเรียนรู้ในระดับสูงต่อไป

1.2 รัฐบาลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน ควรจัดกิจกรรมสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่าน และส่งเสริมการเข้าถึงการอ่านโดยการเพิ่มพื้นที่และทรัพยากรการอ่าน เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับประชาชน

1.3 สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว ควรพัฒนาการ ดำเนินงานและกำหนดนโยบายที่เหมาะสมในการสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เพื่อพัฒนาและปรับปรุงนโยบายการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ที่มีอยู่ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

1.4 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยร่วมกับเครือข่ายชุมชน ควรพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมการอ่าน รวมทั้งพัฒนาบุคลากรเพื่อการให้บริการที่มีคุณภาพ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการอ่านและการเรียนรู้ของประชาชนได้เป็นอย่างดี

1.5 หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ควรร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีการจัดกิจกรรมในรูปแบบที่หลากหลาย และมีการประกวด แข่งขันส่งเสริมการอ่าน เพื่อกระตุ้นการอ่านของประชาชน

1.6 หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อ เทคโนโลยีในการส่งเสริมการอ่าน และปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านได้อย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่านในเชิงลึก โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่อื่นๆทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อให้ตอบสนองความต้องการในการจัดกิจกรรมของพื้นที่นั้นๆ

2.2 ควรมีการทดลองการจัดกิจกรรมจริงกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น กลุ่มเด็ก กลุ่มสตรี กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้พิการ กลุ่มแรงงานข้ามชาติ เป็นต้น เพื่อตอบสนองการของกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึงและศึกษาผลความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมที่มีต่อกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

วิชาการ, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

วิชาการ, กรม. (2544). หนังสือความรู้เกี่ยวกับมัลติมีเดียเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ครู
สภา.

กฤษฎา กฤตทอง. (2530). การวิจัยเชิงอนาคต. วารสารการวิจัยเพื่อการพัฒนา ฉบับที่ 3.

กาจนา ศรีภัทราวathy. (2533). การเปรียบเทียบความเข้าใจการอ่านภาษาอังกฤษและความสนใจ
ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้รับการสอนอ่านโดยวิธี
AIM และการสอนตามคู่มือครู, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เครือวัลย์ ศุภรัษฎเดช. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรมรักการอ่าน
และความเป็นผู้คิดก้าวหน้าของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์สาขาวิชา
จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จรัส สุวรรณเวลา. (2538). คิดแล้วทำแล้วคิด. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จิตราภรณ์ ต้วงจุมพล. (2543). ผลของการใช้กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการที่มีต่อ
ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย และทัศนคติต่อการอ่านภาษาไทย
ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 กรุงเทพมหานคร, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต,
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จินตนา ไบกาชویی. (2543). การฝึกทักษะการอ่านและการอ่านเร็วในวิชาภาษาไทยระดับ
ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย.

จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2551). การวิจัยอนาคต. วารสารสมาคมการวิจัย.

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). หนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ.

นฤมล ตันธสุเรศรั้ง. (2533). เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาและการใช้แหล่งวิทยาการใน
ชุมชน. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

นิวัติ อรรถบलयุคล. (2536). การวิเคราะห์แหล่งความรู้หมู่บ้านดีเด่นในจังหวัดอุบลราชธานี.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นุชนาถ สุนทรพงษ์. แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิต. [ออนไลน์] แหล่งที่มา :

http://km.ru.ac.th/hrd/Journal/vol_1No_1/nutchanart_1.pdf (7 ตุลาคม 2555)

บันลือ พุกกะวัน. (2534). ยุทธศาสตร์การสอนตามแนวหลักสูตรใหม่. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนา

พานิช.

บุญเลิศ มาแสง. (2532). เรียนนอกรั้ว: กระบวนการนำการศึกษาออกโรงเรียนเข้าไปหล่อหลอม

ตนเองและสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

ประดิษฐา เสถียรมงคลกิจ. (2549). จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกับ

พฤติกรรมรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.

วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาจิตวิทยาการศึกษา. บัณฑิต

วิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ผลิวัลย์ ปิยะเมธาร. (2539). รายงานวิจัยเรื่องสภาพการอ่าน ความสนใจ และความต้องการใน

การอ่านของชาวสุโขทัย หมู่ 1 ตำบลสุโขทัย อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี. ปัตตานี :

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

พนารัตน์ วิศวะเทพนิมิตร. (2539). สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตทางพยาบาลศาสตร์ ใน

พ.ศ.2544 ถึง 2549. วิทยานิพนธ์ พย.ม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฟ้าภูษา วงศ์เลขา.(2555) การพัฒนาคนไทยอย่างยั่งยืน [ออนไลน์] แหล่งที่มา :

www.dailynews.co.th/education/11056 (7 ตุลาคม 2555).

แมนมาส ขวลิต. (2544). ปกิณกะ-ปฏิรูปห้องสมุด. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : พิมพ์แม่ค.

รักกิจ ศรีสรินทร์. (2547). การเรียนรู้ตลอดชีวิต. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : [http://suthep.cru.in.](http://suthep.cru.in.th/mgnt66.doc)

[th/mgnt66.doc](http://suthep.cru.in.th/mgnt66.doc) (7 ตุลาคม 2555)

- วรารักษ์ พัฒนเกียรติพงษ์. (2531). การศึกษาสาเหตุในการอ่านของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรีรัตน์ เจิงกลิ่นจันทร์. (2538). การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ศิริ ถิอาสนา. (2555). รายงานการศึกษา Future Research : การวิจัยเชิงอนาคต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศิริวรรณ ฉัตรมณีรุ่งเจริญ. (2556). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ความท้าทายในอนาคต. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://education.pkru.ac.th/education/images/doc> (18 กุมภาพันธ์ 2556).
- สมชาย สิวีรัตน์อัศว. (2551). แนวความคิดจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : www.idis.ru.ac.th/report/index.php?topic=6193.0 (7 ตุลาคม 2555).
- สมศักดิ์ จันทะวัฒนา. (2554). เมืองหนังสือโลก. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://lib231.kku.ac.th/kmlib/?p=1347> (7 ตุลาคม 2555)
- สมใจ ทองเรือง. (2537). กศน.จะรณรงค์ให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่านได้อย่างไร. วารสารการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับการศึกษาตลอดชีวิต.
- สนิท ตั้งทวี. (2526). อ่านไทย วิชาภาษาไทย 211. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สมุทรา เชนเซาวนิช. (2530). เทคนิคการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุขุม เฉลยทรัพย์. (2531). การส่งเสริมการอ่าน. ปทุมธานี: วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์.
- สุมาลี สังข์ศรี (2544). รายงานการวิจัยการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสังคมไทยในศตวรรษที่ 21
กรุงเทพฯ : องค์การค้ำของคุรุสภา.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). 19 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- เสถียร ยอดดี (2554) ความสำคัญของการอ่าน. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.thaihealth.or.th/healthcontent/article/22389>

ภาษาอังกฤษ

Cho, K.S. (2005). Light reading for intermediate ESL students: Adult ESL students react enthusiastically to teen romances. The International Journal of Foreign Language Teaching.

Dave, R.H. (1973) Lifelong education and school curriculum. Hamburg : Unesco institute for education.

Dechant, E.V. (1982). Improving The Teaching of Reading. Englewood Cliffs : Prentice Hall.

Delors, J. (1998). Learning: The Treasure Within. UNESCO Department of Employment.

Faure, E. (1972). Learning to Be : The World of Education Today and Tomorrow. Paris : Unesco,

Jensen, Eric. (2000). Brain-Based Learning. San Diego: The Brain Store Publishing.

Kenedy, E.C. (1981) Methods in Teaching Developmental Reading. Illinois : F.E. Peacock Publishers.

Krashen, S. (2004). The power of reading: Insights from the research. Englewood, CO: Libraries Unlimited.

Krashen, S. & Ujiie, J. (2005). Junk food is bad for you, but junk reading is good for you. The International Journal of Foreign Language Teaching.

Lee, S.Y. (2005). The robustness of extensive reading. The International Journal of Foreign Language Teaching.

Nell, V. (1988). Lost in a book. New Haven: Yale University Press

Nguyen Thang (2002). A Note on Goods and Labour Mobility in Vietnam. Mimeo. April 2002

- PISA. (2009). PISA 2009 results. [online] resource : http://pisathailand.ipst.ac.th/files/PISA2009_StudentsPerformance.pdf
- Rosita, E. (2011). Instilling habit of reading for pleasure. The Jakarta Post.
- Smith, C.M. (1990). The Relationship of Adults' Reading Attitude to Actual Reading Constance Schultheis. A Study of the Relationship between Gender and Reading Preferences in Adolescents. M.L.S. Research Paper. Kent State University.
- Stoodt, B.D. (1981). Reading Instruction. USA : Houghton Mifflin.
- Sugiharto, S. (2008). Libraries: Weapons against illiteracy, The Jakarta Post.
- Sugiharto, S. (2010). Exploding the Myth of non-Literate Culture, The Jakarta Post.
- Terry C. Ley. (1994). Longitudinal Study of the Reading Attitudes and Behaviors of MiddleSchool Students. Reading Psychology no.15.
- UNDP. (2001). Living Standards During and Economic Boom. Edited by Dominique Haughton, Jonathan Haughton, Nguyen Phong, Statistical Publishing House. Hanoi, December 2001
- Vu Duong Thuy Nga (2011). Making reading culture prosper and the appropriate solutions for promoting citizen's cultural standard and professional labor in Vietnam. Nhan Dan Daily Newspaper April 2011.
- Vu Duong Thuy Nga (2010). How can promote reading culture in Hanoi. Vietnam Library Journal
- Vu Duong Thuy Nga (2010). Consideration of proper solutions for promoting reading culture in Vietnam. Information & Documentation Journal
- Wang, F. Y. & Lee, S.Y. (2007). Story telling is the bridge. The International Journal of Foreign Language Teaching.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

**รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ
ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรัรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา
อาจารย์ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ ตั้งธนานนท์
อาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ดร.ปาน กิมปี
ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัย
4. คุณสุรศักดิ์ เพิ่มผล
ผู้อำนวยการสถาบันการศึกษาทางไกล สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย
5. คุณอรุณวรรณ พิมพาพัฒนโยธิน
หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร กงนันทนากการ สำนัก
วัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถาม
เพื่อการวิจัยในครั้งนี้

1. ดร.วิรุฬห์ นิลโมจน์

นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการพิเศษ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย

2. ดร.อมรา ปฐมิกัญญาบุรณ

กรรมการพิจารณาโครงการของแผนส่งเสริมการอ่าน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้าง
เสริมสุขภาพ

3. ดร.ภัทรพล มหาพันธ์

หัวหน้าภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์

อาจารย์ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

5. รองศาสตราจารย์ชัยเลิศ ปริสุทธกุล

ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

6. อาจารย์นุชรี บุญศรีงาม

อาจารย์ประจำหน่วยบริการวารสารและหนังสือพิมพ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จริยาภรณ์ รุจิโมระ

อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

8. คุณพรสุดา พจน์ธนกรกุล

ครู กศน.ตำบล สังกัด สำนักงาน กศน. จังหวัดนครปฐม

9. คุณนันทนันท์ ทาหนองโดก

ครู กศน.ตำบล สังกัด สำนักงาน กศน. จังหวัดราชบุรี

10. อาจารย์วิเนตร์ พวงสอาด

หัวหน้าฝ่ายกิจกรรมนักเรียนโรงเรียนแจ้ห่มวิทยา กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

แบบวิเคราะห์เอกสาร		
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน		
วันที่ เดือน พ.ศ.		
ชื่อเอกสาร.....		
ผู้จัดทำ.....ปี พ.ศ.		
ชนิดของเอกสาร.....แหล่งที่มาของข้อมูล.....		
ประเด็นที่วิเคราะห์ตามกรอบแนวคิด การวิเคราะห์เอกสาร	สาระสำคัญ	หมายเหตุ

**เครื่องมือการวิจัย
แบบสัมภาษณ์
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)**

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน

วัตถุประสงค์

แบบสัมภาษณ์นี้พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติการในหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน เกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ประเด็นจากการสัมภาษณ์ จะทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน เพื่อนำไปพัฒนาแบบสอบถามที่มีความถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึง แบบแผนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ประกอบด้วย หลักการ นโยบาย แนวทางสำหรับการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน องค์ประกอบของเมืองแห่งการอ่าน ขั้นตอน กระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน และเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการยอมรับและสามารถทำความเข้าใจได้ชัดเจนมากขึ้น

การอ่าน หมายถึง กระบวนการทางสมองที่จะแปลสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่มองเห็นได้ เกิดความคิด ความเข้าใจเรื่องที่ได้ดี สามารถแยกแยะตีความหมายก่อนที่จะสรุปเป็นความคิดของตนเอง

เมืองแห่งการอ่าน หมายถึง เมืองที่มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังคมในทุกภาคของประเทศ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง มีโครงการสนับสนุนการพัฒนาหนังสือและการอ่าน ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนภายในเมืองมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และประชาชนในเมืองให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองด้วยการอ่านอย่างต่อเนื่อง

ชื่อ ตำแหน่ง

วุฒิการศึกษา องค์กร/ หน่วยงาน

วัน เดือน ปี.....

ประเด็นคำถาม

1. ในมุมมองของท่านเมืองแห่งการอ่าน คืออะไร

.....

.....

.....

2. เมืองแห่งการอ่านมีความจำเป็นหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

3. นโยบายและทิศทางในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่านควรมีลักษณะเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าหลักการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่เกิดขึ้นในสังคมที่มีผลต่อการสร้างเมืองแห่งการอ่าน มีอะไรบ้าง และมีลักษณะหรือกระบวนการหรือกิจกรรมเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตภายในเมืองแห่งการอ่านควรมีเนื้อหาสาระในเรื่องใดเป็นสำคัญ

.....

.....

.....

6. ท่านคิดว่าเมืองแห่งการอ่านควรมีกิจกรรมที่สำคัญอะไรบ้าง (อาทิ การได้วาที การประกวด การอ่านร้อยแก้ว ร้อยกรอง รดหนังสือ)

.....

.....

.....

7. ท่านคิดว่าบทบาทของสื่อและเทคโนโลยีในเมืองแห่งการอ่านควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

8. หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ควรเป็นหน่วยงานใด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

9. กระบวนการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

10. ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดเมืองแห่งการอ่าน มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

11. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน น่าจะมีอะไรบ้าง เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

12.แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน
ประกอบด้วยแนวทางอะไรบ้าง

.....
.....
.....

ข้อคิดเห็นและ/หรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือ

พันธ์วัฒน์ บุชบา

ผู้วิจัย

แบบสอบถามรอบที่ 2
แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ
แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน

คำชี้แจง

1. การวิจัยในครั้งนี้ ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้ เทคนิคเดลฟาย (Delphi Techniques) จำนวน 3 รอบ แบบสอบถามชุดนี้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนแสดงค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยสร้างขึ้นจากคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในรูปของระดับความเหมาะสมที่จะกำหนดเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน

2. ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่านในแต่ละด้าน โดยพิจารณาถึงความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่านโดยให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านในแต่ละข้อ ซึ่งการตอบในแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความในระดับนั้นมากที่สุด
- 4 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความในระดับนั้นมาก
- 3 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความในระดับนั้นปานกลาง
- 2 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความในระดับนั้นน้อย
- 1 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความในระดับนั้นน้อยที่สุด

3. ความคิดเห็นของท่านมีความสำคัญยิ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอความกรุณาส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัย เพื่อผู้วิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของท่าน

พันธ์นุวัฒน์ บุชบา

นิสิตปริญญาโท สาขาการศึกษาจากระบบโรงเรียน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ตอบแบบสอบถาม.....
 ตำแหน่ง.....
 หน่วยงาน/องค์กร.....

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านหลักการและนโยบาย					
1.สร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่าน					
2.สร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายส่งเสริมการอ่านทุกภาคส่วน					
3.นโยบายมีความชัดเจนในการส่งเสริมการอ่าน					
4.ใช้ห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่านของประชาชน					
5.ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง					
6.ส่งเสริมการอ่านอย่างเป็นระบบครอบคลุมทุกช่วงวัย					
7.เพิ่มพื้นที่และทรัพยากรการอ่านที่เข้าถึงได้ง่าย					
ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน					
1.การสำรวจถึงความต้องการในการจัดกิจกรรมต่างๆภายในเมืองแห่งการอ่าน					
2.การจัดกิจกรรมตามความต้องการ พร้อมทั้งติดตามและประเมินผล					
3.การจัดกิจกรรมควรมีทั้งในระบบ นอก ระบบ และตามอัธยาศัย					
4.พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามสภาพ/บริบทของแต่ละพื้นที่					

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
5.เพิ่มและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีคุณภาพ					
6.ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการอ่าน					
7.บุคลากรในห้องสมุดมีความพร้อมในการส่งเสริมการอ่าน					
8.ปลุกจิตสำนึกในการรักการอ่านให้กับประชาชน					
9.มีการประชุม ประสานงาน แลกเปลี่ยนตามกลุ่มภาคีเครือข่าย					
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต					
1.กิจกรรมภายในเมืองแห่งการอ่านมีความหลากหลาย					
2.เนื้อหาสาระของกิจกรรมมีความทันสมัยและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้					
3.จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง					
4.กระตุ้นการประกวด แข่งขัน การอ่านและเขียนหนังสือให้เหมาะสมในระดับต่างๆ					
5.มีการจัดกิจกรรมโดยการสอดแทรกความบันเทิงที่ให้ความรู้ เช่น ละครใบ้ ละครหุ่น ละครเวที ดนตรี					
6.มีการจัดกิจกรรมกระตุ้นการอ่านในวันสำคัญและเทศกาลต่างๆ					
7.มีการพัฒนากิจกรรมสำหรับเด็กและผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น					

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
8. มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ ระหว่างผู้จัดกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรม					
ด้านทรัพยากรการเรียนรู้					
1. สื่อที่ใช้เข้าใจได้ง่ายและมีราคาถูก					
2. สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมกับทุกเพศทุกวัย					
3. เชื่อมโยงการอ่านในหลายมิติ มีการส่งผ่านช่องทาง การอ่าน ต่างๆ เช่น ไปสเตอร์ บิลบอร์ด ป้ายนิทรรศการ					
4. จัดสถานที่และสิ่งแวดล้อม สร้างบรรยากาศให้เหมาะสมกับการอ่าน					
5. ปรับปรุง ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้บริการสืบค้นข้อมูล พร้อมบริการ Hi- Internet และ Wireless LAN ที่มีความทันสมัย					
6. ยกระดับการให้บริการห้องสมุด ให้สามารถอ่านได้ทุกเวลาตลอด 24 ชั่วโมง					
7. พัฒนาห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความน่าสนใจและทันสมัย					
ด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					
1. หน่วยงาน/องค์กรต่างๆ จัดให้มีพื้นที่ในการส่งเสริมการอ่าน					
2. สถาบันการศึกษาช่วยกันกระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษามีนิสัยรักการอ่าน					

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
3.คนในครอบครัวมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่าน					
4.มีเครือข่ายที่ส่งเสริมการอ่านระหว่างภาครัฐและเอกชน					
5.ความร่วมมือระหว่างนักเขียนและสำนักพิมพ์ในการส่งเสริมการอ่าน					
6.ความร่วมมือจากกลุ่มศิลปิน ดารา ส่งเสริมการอ่านโดยการอ่านและปฏิบัติเป็นต้นแบบ					
7.ชุมชนช่วยกันผลักดันในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง					
8.สื่อมวลชนร่วมรณรงค์การรักการอ่าน					
9.มีการสร้างเครือข่ายกับต่างประเทศ ทั้งประเทศเพื่อนบ้าน และชาติตะวันตก					

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน

.....

.....

.....

.....

2) การประยุกต์ใช้แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่านในบริบทอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามรอบที่ 3

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน

คำชี้แจง

แบบสอบถามรอบที่ 3 นี้ เป็นแบบสอบถามรอบสุดท้าย เรื่องแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นต่อข้อความว่าสมควรใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน ผู้วิจัยได้แสดงความสอดคล้องในแต่ละข้อความจากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2 ของผู้เชี่ยวชาญ โดยระบุค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยควอไทล์ที่วิเคราะห์ได้ และระบุอันดับคะแนนการตอบของท่านในรอบที่ 2 ไว้ด้วย โดยใช้สัญลักษณ์ ดังนี้

สัญลักษณ์ ▲ หมายถึง ค่ามัธยฐานของน้ำหนักคะแนนจากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

สัญลักษณ์ □ หมายถึง ขอบเขตของพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

สัญลักษณ์ • หมายถึง คำตอบของท่านในรอบที่ 2

จุดมุ่งหมายของการตอบแบบสอบถามในรอบสุดท้ายนี้ เพื่อให้ท่านได้ทราบคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 10 ท่าน และทบทวนคำตอบของตนเองในรอบที่ 2 ท่านอาจจะเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่ หรือยังคงยืนยันคำตอบเดิมก็ได้ และหากข้อใดมีการเปลี่ยนแปลงคำตอบ ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องอันดับคะแนนที่เลือกใหม่ และหากยังคงยืนยันคำตอบเดิม ขอความกรุณาท่านให้เหตุผล ในที่ว่างด้านขวามือเพื่อยืนยันคำตอบเดิมหรือคำตอบใหม่ เฉพาะข้อที่อยู่นอกขอบเขตของพิสัยควอไทล์ โดยใช้เกณฑ์ตามอันดับคะแนนเดิม 5 คะแนน สำหรับข้อความที่เห็นด้วยมากที่สุด ลดลงตามลำดับจนถึง 1 คะแนน สำหรับข้อความที่เห็นว่าเป็นไปได้น้อยที่สุด หรือเป็นไปได้ไม่ได้

ตัวอย่าง

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริม ความเป็นเมืองแห่งการอ่าน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านหลักการและนโยบาย					
1.สร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่าน	□	▲	•		

จากตัวอย่างแสดงว่า ในการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 ท่านเห็นด้วยกับข้อที่ 1 ในระดับปานกลาง แต่ในการตอบแบบสอบถามรอบที่ 3 นี้ ท่านเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นเห็นด้วยมากที่สุดซึ่งอยู่ในขอบเขตพิสัยควอไทล์ ในที่นี้ค่าพิสัยควอไทล์เท่ากับ 5.00 ถึง 4.00 และค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของท่าน

พันธ์นุวัฒน์ บุษบา

นิสิตปริญญาโท สาขาการศึกษาจากระบบโรงเรียน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ตอบแบบสอบถาม.....
 ตำแหน่ง.....
 หน่วยงาน/องค์กร.....

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านหลักการและนโยบาย					
1.สร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่าน	▲ └──┘				
2.สร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายส่งเสริมการอ่านทุกภาคส่วน	▲ └──┘				
3.นโยบายมีความชัดเจนในการส่งเสริมการอ่าน	▲ └──┘				
4.ใช้ห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่านของประชาชน	▲ └──┘				
5.ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง	▲ └──┘				
6.ส่งเสริมการอ่านอย่างเป็นระบบครอบคลุมทุกช่วงวัย	└──▲┘				
7.เพิ่มพื้นที่และทรัพยากรการอ่านที่เข้าถึงได้ง่าย	▲ └──┘				
ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน					
1.การสำรวจถึงความต้องการในการจัดกิจกรรมต่างๆภายในเมืองแห่งการอ่าน	▲ └──┘				
2.การจัดกิจกรรมตามความต้องการ พร้อมทั้งติดตามและประเมินผล	▲ └──┘				
3.การจัดกิจกรรมควรมีทั้งในระบบ นอก ระบบ และตามอัยาศัย	▲ └──┘				
4.พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามสภาพ/บริบทของแต่ละพื้นที่	▲ └──┘				

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
5.เพิ่มและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีคุณภาพ	▲ □				
6.ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการอ่าน	▲ □	□			
7.บุคลากรในห้องสมุดมีความพร้อมในการส่งเสริมการอ่าน	▲ □				
8.ปลูกจิตสำนึกในการรักการอ่านให้กับประชาชน	▲ □				
9.มีการประชุม ประสานงาน แลกเปลี่ยนตามกลุ่มภาคีเครือข่าย	□	▲ □	□		
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต					
1.กิจกรรมภายในเมืองแห่งการอ่านมีความหลากหลาย	▲ □				
2.เนื้อหาสาระของกิจกรรมมีความทันสมัยและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้	▲ □	□			
3.จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง	□	▲ □			
4.กระตุ้นการประกวด แข่งขัน การอ่านและเขียนหนังสือให้เหมาะสมในระดับต่างๆ	▲ □	□			
5.มีการจัดกิจกรรมโดยการสอดแทรกความบันเทิงที่ให้ความรู้ เช่น ละครใบ้ ละครหุ่น ละครเวที ดนตรี	▲ □				
6.มีการจัดกิจกรรมกระตุ้นการอ่านในวันสำคัญและเทศกาลต่างๆ	▲ □	□			
7.มีการพัฒนากิจกรรมสำหรับเด็กและผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น	□	▲ □	□		

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
8. มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ ระหว่างผู้จัดกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรม		▲ └──┘			
ด้านทรัพยากรการเรียนรู้					
1. สื่อที่ใช้เข้าใจได้ง่ายและมีราคาถูก		▲ └──┘			
2. สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมกับทุกเพศทุกวัย	▲ └──┘				
3. เชื่อมโยงการอ่านในหลายมิติ มีการส่งผ่านช่องทาง การอ่าน ต่างๆ เช่น ไปสเตอร์ บิลบอร์ด ป้ายนิทรรศการ	▲ └──┘				
4. จัดสถานที่และสิ่งแวดล้อม สร้างบรรยากาศให้เหมาะสมกับการอ่าน	▲ └──┘				
5. ปรับปรุง ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้บริการสืบค้นข้อมูล พร้อมบริการ Hi- Internet และ Wireless LAN ที่มีความทันสมัย	▲ └──┘				
6. ยกกระดับการให้บริการห้องสมุด ให้สามารถอ่านได้ทุกเวลาตลอด 24 ชั่วโมง	▲ └──┘				
7. พัฒนาห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความน่าสนใจและทันสมัย	▲ └──┘				
ด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					
1. หน่วยงาน/องค์กรต่างๆ จัดให้มีพื้นที่ในการส่งเสริมการอ่าน	▲ └──┘				
2. สถาบันการศึกษาช่วยกันกระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษามีนิสัยรักการอ่าน	▲ └──┘				

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
3.คนในครอบครัวมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่าน	▲ □				
4.มีเครือข่ายที่ส่งเสริมการอ่านระหว่างภาครัฐและเอกชน	▲ □				
5.ความร่วมมือระหว่างนักเขียนและสำนักพิมพ์ในการส่งเสริมการอ่าน	▲ □				
6.ความร่วมมือจากกลุ่มศิลปิน ดารา ส่งเสริมการอ่านโดยการอ่านและปฏิบัติเป็นต้นแบบ		▲ □			
7.ชุมชนช่วยกันผลักดันในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง	▲ □				
8.สื่อมวลชนร่วมรณรงค์การรักการอ่าน	▲ □				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือ

พันธ์นุวัฒน์ บุชบา

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ค

ตารางแสดงจำนวนผู้เชี่ยวชาญในการให้ระดับความเหมาะสม
แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน

จำนวนผู้เชี่ยวชาญในการให้ระดับคะแนนความเหมาะสม แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน แต่ละข้อจากสอบถามรอบที่ 3 (จำนวน 10 ท่าน)

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ให้อันดับคะแนน (คน)				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
ด้านหลักการและนโยบาย					
1. สร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่าน	8	2	-	-	-
2. สร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายส่งเสริมการอ่านทุกภาค ส่วน	8	2	-	-	-
3. นโยบายมีความชัดเจนในการส่งเสริมการอ่าน	6	3	1	-	-
4. ใช้ห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการเสริมสร้างวัฒนธรรมการ อ่านของประชาชน	8	2	-	-	-
5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการ อ่านอย่างต่อเนื่อง	7	3	-	-	-
6. ส่งเสริมการอ่านอย่างเป็นระบบครอบคลุมทุกช่วงวัย	4	5	1	-	-
7. เพิ่มพื้นที่และทรัพยากรการอ่านที่เข้าถึงได้ง่าย	8	2	-	-	-
ด้านกระบวนการในการพัฒนาเมืองแห่งการอ่าน					
1. การสำรวจถึงความต้องการในการจัดกิจกรรมต่างๆ ภายในเมืองแห่งการอ่าน	5	4	1	-	-
2. การจัดกิจกรรมตามความต้องการ พร้อมทั้งติดตามและ ประเมินผล	5	3	1	1	-
3. การจัดกิจกรรมควรมีทั้งในระบบ นอก ระบบ และตาม อริยาศัย	7	2	1	-	-
4. พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามสภาพ/บริบทของแต่ละ พื้นที่	9	1	-	-	-
5. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีคุณภาพ	9	1	-	-	-
6. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการอ่าน	7	3	-	-	-
7. พัฒนาบุคลากรห้องสมุดมีความพร้อมในการให้บริการ ส่งเสริมการอ่าน	9	1	-	-	-
8. ปลูกจิตสำนึกในการรักการอ่านให้กับประชาชน	9	1	-	-	-

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ให้อันดับคะแนน (คน)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
9.มีการประชุม ประสานงาน แลกเปลี่ยนตามกลุ่มภาคี เครือข่าย	4	3	3	-	-
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต					
1.กิจกรรมภายในเมืองแห่งการอ่านมีความหลากหลาย	9	1	-	-	-
2.เนื้อหาสาระของกิจกรรมมีความทันสมัยและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้	6	3	1	-	-
3.จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง	5	4	1	-	-
4.กระตุ้นการประกวด แข่งขัน การอ่านและเขียนหนังสือให้เหมาะสมในระดับต่างๆ	9	1	-	-	-
5.มีการจัดกิจกรรมโดยการสอดแทรกความบันเทิงที่ให้ความรู้ เช่น ละครใบ้ ละครหุ่น ละครเวที ดนตรี	9	1	-	-	-
6.มีการจัดกิจกรรมกระตุ้นการอ่านในวันสำคัญและเทศกาลต่างๆ	6	3	1	-	-
7.มีการพัฒนากิจกรรมสำหรับเด็กและผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น	5	3	1	1	-
8.มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ ระหว่างผู้จัดกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรม	1	8	1	-	-
ด้านทรัพยากรการเรียนรู้					
1.หนังสือและสื่อที่ใช้ควรมีราคาถูก	2	8	-	-	-
2.สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมกับทุกเพศทุกวัย	7	2	1	-	-
3.เชื่อมโยงการอ่านในหลายมิติ มีการส่งผ่านช่องทางการอ่าน ต่างๆ เช่น ไปสเตอร์ บิลบอร์ด ป้ายนิทรรศการ	9	1	-	-	-
4.จัดสถานที่และสิ่งแวดล้อม สร้างบรรยากาศให้เหมาะสมกับการอ่าน	8	2	-	-	-
5.ปรับปรุง ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้บริการสืบค้นข้อมูล พร้อมบริการ Hi- Internet และ Wireless LAN ที่มีความทันสมัย	8	2	-	-	-

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อส่งเสริมความเป็นเมืองแห่งการอ่าน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ให้อันดับคะแนน (คน)				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
6.ยกระดับการให้บริการห้องสมุด ให้สามารถอ่านได้ทุก เวลาตลอด 24 ชั่วโมง	9	1	-	-	-
7.พัฒนาห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความน่าสนใจและ ทันสมัย	6	3	1	-	-
ด้านเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					
1.หน่วยงาน/องค์กรต่างๆ จัดให้มีพื้นที่ในการส่งเสริมการ อ่าน	8	2	-	-	-
2.สถาบันการศึกษาช่วยกันกระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษา มี นิสัยรักการอ่าน	8	2	-	-	-
3.คนในครอบครัวมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่าน	9	1	-	-	-
4.มีเครือข่ายที่ส่งเสริมการอ่านระหว่างภาครัฐและเอกชน	8	1	1	-	-
5.ความร่วมมือระหว่างนักเขียนและสำนักพิมพ์ในการ ส่งเสริมการอ่าน	7	3	-	-	-
6.ความร่วมมือจากกลุ่มศิลปิน ดารา ส่งเสริมการอ่าน โดย การอ่านและปฏิบัติเป็นต้นแบบ	3	5	2	-	-
7.ชุมชนช่วยกันผลักดันในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน อย่างต่อเนื่อง	7	2	1	-	-
8.สื่อมวลชนร่วมรณรงค์การรักการอ่าน	7	2	1	-	-
9.มีการสร้างเครือข่ายกับต่างประเทศ ทั้งประเทศเพื่อน บ้าน และชาติตะวันตก	8	2	-	-	-

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายพันธ์วัฒน์ บุชบา เกิดวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2532 ที่จังหวัดนครปฐม สำเร็จการศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เมื่อปีการศึกษา 2553 และได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษาดลอดชีวิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2554